

iam hodie de iure Codicis, cauere potest pater filio circa bona filij aduentitia, vt constat ex l. i. libemus. §. in supradictis. C. ad Trebel. consentireq; videtur glossa, vlt. in authentica si parens. C. de inoffic. test. Numero verò §. subiungit Molina, quauis ea obiectio vrgentissima sit, cōmunem tamen doctorū sententiam cum Bart. quam ipse refert ac sequitur, esse iā contrariam, nempe legem imperator, correctam nō esse iure Codicis. Improbatur verò rationem quandam huius opinionis multorum dicentium, id circa affirmandum esse, legem imperator correctam non esse de iure Codicis: quoniam quauis interponi cautiones inter patrē & filium de iure Codicis possint; filius tamen non tenetur se committere fragilitati cautionis, iuxta legem cogi. §. idem queritur. ff. ad Trebel. Ait verò Molina rationem hanc fragilem esse, eō quod textus ille in re longē diuersa loquatur. Alias rationes reddit Molina ibidem à no. 6. quæ certē mihi non probantur: contendit quippe, nō ea potissima ratione, id in eo euentu lege imperator fuisse sancitum, quod cautiones inter patrem & filium præstari non possint: cum tamen eam textus aperte reddat; vñ cum culpa & dolo patris, cui hereditate illa, emolumentoque ex ea, priuatur in pœnam iustam. Ego dicere, cum communi sententia, legem imperator, vim habere post ins illud Codicis: ceterum ea ratione, quod ius illud Codicis admittit quidem cautionem inter patrem & filium familias circa fideicommissum, attamen in duobus tantum euentibus, qui in eo. §. exprimuntur, de quorum numero non est euentus legis imperator: quare non est cur dicamus, legem imperator eo iure Codicis esse correctam.

Molina vbi supra n. 12. ait, maximam etiam esse cōtrouersiam inter doctores, num, vt pœna ac decisio legis imperator, locum habeat, opus sit, patrem dissipare dolo bona fideicommissi; an verò satis sit, culpa ac negligentia illius illa notabiliter. Idē, vt priuatur fideicommissio. Ex qua vis Molina cum multis contendat, satis esse culpam sine dolo; mihi tamen contrarium, cum alijs, probatur in euentu legis imperator, in quo in pœnam priuatur pater non tantum administratione, sed etiam commodo toto hereditatis, quod

A ad ipsum ante tempus restitutioni præfinitum attriebat, vt ex ipsa lege collat. Cum enim leges pœnales restringendæ sint, neque extendendæ ad id, quod non sonant; & lex illa perspicue eam pœnam patri infligit propter dissipatiōem bonorum fideicommissi fraudulentam ac dolosam, vt patet ex illis verbis eius legis; ac multa in fraudem fideicommissi fieri probantur. Et rursus, idē damnum cordicis propter fraudem inflixit; sat ē, vt ea tanta pœna locum habeat, si uis vera est nec cessaria, dolusque verus. Alioquin forsūm consulatur filio, priuando patrem administratione, atque ex fructibus refarciendo damna fideicommissi, reliquumque fructuum reddendo patri, ad quem spectat, interim dum tempus restitutionis talis fideicommissi non adueniat.

B Bart. & alij. vt Molina vbi supra num. 14. refert, censere, quando dissipatio fideicommissi fraudulenta est talis, quod post ea facile subueniri possit filio familias, repararique potest facile damnum, vbi si pater alienet bona immobilia fideicommissi, quæ postea filius poterit vendere, re, locum non habere dispositionem legis imperator; locus autem quando facile reparari non potest, vt si delinquit immobilia, aut alienet mobilia; Paulus verò Castrensis, & alij, quod dictum est de alienatione immobilium limitant, nisi aliepat, fiat potentibus, a quibus difficile postea extrahentur. Molina verò arbitrat, legem imperator habere locū, etiam in alienatione immobilium iacta, quibuscunque: quoniam non est modicum detrimentum, quod postea filius, subiturus est in litibus, quando ea bona, voluerit vindicare: & quoniam deficiente poterunt probationes. Ego sane dicentem, quando arbitrio prudentis, spectatis omnibus circumstantijs, nō esset magnum filij detrimentum, quoniam res facile, & sine sumptibus, possent recuperari, sufficere quidem eam dissipatione, vt pater remoueretur ab administratione, continuoque ea bona possent, ac deberent, recuperari; non tamen, vt pater priuaretur fructibus fideicommissi; in sumendo, tamen, ex illis quoruam esset satis, vt recuperaretur, & repararetur integrum fideicommissum, & extensus solū admitterem Bartoli & aliorum opinionem, dū ostendat, & ob-

D

Observant doctores, quos Molina
 cap. 16. citato à num. 17. refert ac sequi-
 tur, non quantumque dilapidationem
 bonorum fideicommissi, esse satis, ut
 pater eo priuatur, sed necessariam esse
 magnam arbitrio prudèris, quantitatèq;
 fideicommissi spectata; id quod satis sig-
 nificant verba illa legis imperator, *ac*
malta in fraudem fideicommissi fieri proba-
rentur: quare, si fideicommissum pluri-
 mis rebus constet, non satis ad id est
 vnius tantum rei dissipatio, sed plu-
 rium requiritur, aut vnius, quæ mul-
 tis valore æquipulleet. Sufficeret tamen
 non tanta dissipatio, ut pater à iudice,
 filio id perente, admoneretur ac præci-
 peretur, ne vterius in dissipatione pro-
 grediretur, alioquin priuandum esse
 eo fideicommissio: eo verò vterius in
 illa progrediente, esse tunc illo priman-
 dum, ut Molina, & alij, affirmant. Dice-
 rem, saltem remouendum esse ab admi-
 nistratione, postulante id filio, si dam-
 num adhuc non esset multum, ex fru-
 ctibusque id damnum esse reparandam,
 & reliquum fructuum patri esse reddend-
 um, interim dum tempus nõ adueniret
 illud restituendi.

Molina ubi supra nume. 26. refert
 Baldum, & post eum Alexandrum, in-
 tellexisse legem imperator, ut decisio
 illius, quòd scilicet pater propter ni-
 miam fraudulentam dissipationem pri-
 uari omnino debeat fideicommissio, &
 fructibus illius, solum habeat locum,
 quando dilatio restitutionis illius ap-
 posita fuit in bonum & favorem filij
 quando verò apposita fuit in bonum &
 favorem patris, ut pater eo tempore fi-
 deicommissio perfrueretur, locum non
 habere eam legem, sed priuandum esse
 tunc patrem sola administratione eor-
 um bonorum, fructusq; vsque ad tem-
 pus restitutionis, esse illi reddendos.
 Merito autem contrarium affirmat, sus-
 tinentq; ibi probat Molina. Etenim fi-
 deicommissum, de quo sermo est lege
 imperator, manifestè in bonum patris
 fuit sub nomine hereditatis illi reli-
 ctum vsque ad tempus restitutionis;
 quod significant verba illa: *damnum con-*
ditionis propter fraudem institui: semper-
 que præsumitur, in bonum heredis re-
 linqui vsque ad tempus restitutionis,
 nisi contrarium aliunde constet. Id quò-
 dem Baldo & Alexandro libenter da-

rem, quòd dictum fuisse faciendum, nisi
 in penam patri id in ea lege statuisse
 Adrian' Imperatori: seclusa enim penam
 quòd dicunt, esset sanè faciendum ad
 statuendum: lex quippe illa patnalis est
 ea in parte.

Quærit Molina à hu. 79. nòm lex im-
 perator locum etiam habeat in herede
 grauato restituere hereditatem ei, qui
 filius familias ipso non sit, sed emanci-
 patus, aut alius consanguineus, vel ex-
 tranèus. Et aduersus Bartol. & multos
 alios, quos citat, arbitrat' locum habe-
 re. Consequenter verò totò eo capite
 affirmat, eandem legem imperator lo-
 cum similiter habere, in quocunque ma-
 ioratus possessore, siue maioratus per
 mortem illius deuenire debeat ad filium
 ipsius familias, siue ad emancipatum,
 siue ad alium consanguineum, vel extra-
 nèum, argumento sumpto à fideicom-
 missio ad maioratum.

Ego verò arbitror, legem illam locum
 non habere, nisi in solo fideicommissio
 filio familias à patre restituendo, ut Bart.
 & plerique alij affirmant: in nulloque
 maiorato locum habere: sed in alijs fi-
 deicommissis, si hæres grauatus dissi-
 pet bona fideicommissi, remoueri possit
 ab administratione, & ex fructibus re-
 stituendum esse, si quid deterius in eo
 fideicommissio reddidit, ex eisdemque
 fructibus esse sciendos sumptos neces-
 sarios ad vendicanda bona inde ab eo
 alienata: atque incrementum fructuum,
 ei esse reddendum vsque ad tempus re-
 stitutionis talis fideicommissi. Atque
 idem dicendum arbitror de quocunque
 possessore maioratus, remoueri videli-
 cet eum posse ab administratione, si bona
 maioratus dissipet, aut alienet, & ex fru-
 ctibus instauranda esse, quæ deteriora re-
 dicta sunt, & vendicanda esse bona inde
 alienata, atque, quòd superfluit ex re-
 ditibus, per solutus labore & industria
 administratoris, reddendū esse tali pos-
 sessori maioratus, interim dum vixe-
 rit, neque priuari posse eo emolument-
 to. Ducor. Non sciam, quia lex illa id
 peculiariter statuit in patre grauato, eò
 quòd satildare non posset filio fami-
 lias, ut perspicuè in ea lege habetur, &
 quoniam tandem bona patris dericanda
 essent in filium, si usque aliment-
 ta ei præbere teneretur, etiam de alijs
 suis bonis, si reditus fideicommissi non
 suffi-

sufficerent, paterque eis indigeret: sed etiam potissimum ducor, quoniam lex illa poenalis est, quoad eam privationem omnimodam emolumentum illius ex ea hereditate, vt ex se est notissimum, & ex ipsamet lege constat, verbis illis: *damnus conditiois propter fraudem infligitur*; id est, ea poena Imperator Adrianus enim ponit: leges autem poenales extendi non debent, etiam ex paritate, aut maioriute rationis, ad alium casum, pro quo ea poena non est expressè statuta. Porro maioratus, licet quando titulo heredis, legati, aut praelegati, est institutus, rationem habeat fideicommissi familiaris relictus in multis tamen ab eo distat, vt disput. 577. ac alibi, explanatum est: quando verò aliter est institutus, neque illo modo habet rationem fideicommissi, sed rei donatae sub modo: quo fit, vt lex illa poenalis ad maioratus, qui fideicommissi non sunt, extendi nulla ratione possit; sed neque ad maioratus; quia licet sint fideicommissa, non tamen sunt fideicommissa potius relictus, vt ad filium suum familias morte illius deueniant: quare, cum maioratus omnes eodem iure hac in parte censeridebeant; consequens profectò est, vt in nullo maioratus habeat locum decisio legis imperator. Adde, maioratus titulo heredis legati, aut praelegati, institutum, licet fideicommissi familiaris relictus rationem aliquo modo habeat, ac proinde ea ratione dici posse videretur in eo habere locum legem imperator, quando à patre in filium ipsius familias deuoluatur deberet; multum tamen ab eo fideicommissio, à fideicommissioque simpliciter, distat, ac proinde neque ad eum solum extendi posse poenam legis imperator.

SUMMARIUM.

MAIORATUS ex bonis patrimonialibus institutus, confisari regulariter non potest ob delictum possessoris illius, qui institutor eiusdem non sit: sed commodatus pertinebit ad fiscum dum ille dixerit. Idem de alijs, quae non iure hereditario, sed ex pacto et providentia deuolui ad aliquos debent.

1. In patronatus, et iura alia, quae iure hereditario extraneum non transeunt, ad fiscum non pertinent ob delictum eius possidentis.

A 3. Emphyteusis quae, ob delictum emphyteutae non confisetur, et quando commodatus ad fiscum pertineat.

4. Secundum quod, ob delictum feudatarii non confisetur, et quis in eo succedat, quando foret confisandum.

5. Viso non deuoluitur bonum ob delictum illud possidentis, quando in alio iure relictum: et prohibetur tacite, aut expresse, illi suera illud alie uere.

6. Maioratus, aut usufructus, sola commodatus transiit ad fiscum toto tempore, quo possessor maioratus, aut usufructuarius uixerit, quando ob illius delictum bona omnia confiscentur. Et transiit, etiam si institutor disposuerit, vt ad fiscum non transiret, si de per se necesse est: quod possessor maioratus, aut usufructus.

7. Maioratus commodatus ad fiscum non spectat commissio à possessore delicto, ob quod omnia eius bona confiscentur, quando institutor disposuit, vt à patre commissi talis delicti amitteret maioratum, et transiret ad alium.

C Maioratus ex bonis patrimonialibus, num ex delicto possessoris, qui institutor illius non est, confisari debeat. Disp. 656.

VPER EST dicamus de extinctione maioratus ob confiscationem ex delicto. Novero res hae longitudine etiam diu pariat, in aliquot dispositiones erit se-

canda. Atque primò dicendum erit de maioratu ex bonis patrimonialibus eum instituentis creato, & de confiscatione ob delictum legitimi possessoris, qui institutor illius non sit. Secundò, utrum saltem propter atrocissima & foedissima delicta, scilicet maiestatis diuinae, aut humanae, atque Sodomiae, talis possessoris, confisari is maioratus possit. Tertiò, utrum propter delictum scilicet maiestatis humanae, aut diuinae, eiusdem possessoris, ex-

Z a cludantur.

cludantur à successione in illo eius liberi, & succedat ulterius ad eum vocatus. Quartò, vtrum propter delictum institutoris, eiusmodi maioratus confiscari possit. Quintò denique, vtrum maioratus de bonis coronæ regni confiscari possit, ob delictum possessoris illius, & regnum propter Regis delictum.

Quod ad primum attinet, breuiter cum Anto. Gom. l. 40. Tauri nu. 91. Gregorio Lopez. l. 6. titu. 11. part. 6. verb. que la no puy disse vender, in princ. Molina libr. 4. de primog. cap. 11. à nu. 1. & cum plerisque alijs, est dicendum, eum maioratum confiscari non posse propter delictum talis possessoris, exceptis euentibus disputatione sequenti explicandis: tamen si commoditas ex illis, nisi aliud id impediatur, ad fiscum pertineat toto tempore, quo viserit is possessor, ob cuius delictum bona ipsius omnia confiscantur. Ratio fundamentalis primi ac præcipui, quod hoc nostrum assertum continet, nempe maioratum, de quo loquimur, confiscari non posse ob delictum ita eum obtinentis, hæc est. Quoniam is possessor, licet dominus sit eius maioratus, id tamen dominium habet ex præscripto institutoris, atque solum in tempus, quo viserit, nisi restrictio alia ab institutore sit appolita, qua in breuius adhuc tempus aliquibus in euentibus illud ei concedatur: postea verò transit in ulterius ad eum maioratum ab eo dem institutore vocatum, & in alios ordine quodam, ex præscripto eiusdem institutoris, qui proinde omnes eum maioratum accipiunt, non ab immediato possessore, sed à primo institutore, tanquam rem illius, ipsis in id tempus relictam: quare singuli ius habent ad ita succedendum in eo maioratu, atque ut ipso- rum fiat, eoque perscrvantur, ut primæ institutionis, atque ab institutore ipso, & nō à proximo possessore: quia ergo, licet possessor suo delicto, quo cōfiscationem suo rum omnium bonorū meretur, sibi possit præiudicare, nō tamen præiudicare potest vocatis ulterius ad eū maioratū, in iure, quod habent, non ab eo, sed à primo institutore, ut, post talem possessorem, succedant in eo maioratu, eumque obtineant; inde euenit, quod is maioratus cōfiscari non possit in præiudicium ulterius ad eum vocatorum, ob delictum legitimū illius possessoris. Atque idem, propter eandem rationem, est dicendum de quacunque alia re, quam ita

A possidet is delinquens, ut non propriè trio ipsius deriuanda ex ipso sit ad quem, cumque ipse voluerit, vel ab intestato deriuanda sit ad quoscunque ipsius hæredes, sed ex pacto & prouidentia, aut ex iuris dispositione, deuentura sit ad certum aliquem, aut ad aliquem ex certis: neque enim suo delicto præiudicare ipsi potest, qui ex eo pacto & prouidentia, iurive dispositione, ius habent ad eam rem post illum ita obrinendam.

Hæc confirmantur. Primò, quoniam in patronatus, & alia iura, quæ transire non possunt in heredem extraneum, transire in fiscum non possunt ex delicto ea possidentis, sed, confiscatis cæteris bonis delinquentis, transeunt ad descendentes ex illo, ut constat ex l. iura libertorum. ff. de iure patron. & ex l. eorum. ff. ad legem Iuliam maiest. atque affirmant Bartol. & alij, quos Molina libr. 4. de primog. cap. 11. num. 2. refert ac sequitur: ergo maioratus, qui ex præscripto institutoris deuenire debet ordine quodam solum ad certos ad eum vocatos, in eorum præiudicium, non pertinebit ad fiscum ex delicto eum possidentis.

Secundò, quoniam ex eodem fundamento provenit, quod emphyteusis, quæ non potest deueneri ad hæredes extraneos emphyteutæ, sed ad certos quosdam, aut ad solos descendentes emphyteutæ, non confiscetur ob delictum emphyteutæ, sed transeat ad eos, ad quos per mortem illius est deriuanda, nisi ex eodem delicto incipaces sint illius, & quæ commoditas ex illa, pertinet ad fiscum, interim dum talis delinquens, cuius bona confiscantur, vituit, ut hæc omnia disput. 481. cum Bartol. & cum communi doctorum sententiā, quam Iul. Clarus. 4. libr. sentent. 4. emphyteusis quæ sit. 29. & Molina cap. 11. citat. nu. 4. referunt ac sequuntur, est ostensum: eadem verò est ratio, imò longè maior, ut maioratus, qui ex præscripto institutoris ad certos solos ordine quodam deuenire debet, non confiscetur ob delictum legitimū illius possessoris.

Idem confirmat, quod, propter eandem rationem, feudum, si antiquum sit, & tale, ut deuenire non possit ad extraneos, ob delictū vassalli, ob quod confiscatur bona illius, non confiscetur: & licet, quia feudum cōparatione proprietarij habet se sicut maioratus de bonis coronæ regni deriuatus, descen-

descendentes, ita delinquentis, succedere non possunt in illo, sed transfusa ad alteri o-
res agnatos talis delinquentis ; qui de-
scendentes sunt primi, cui tale feudum
fuit concessum, & à quo fuit derivatum;
quod si nulli tales sint, extinguitur, re-
deatque ad proprietarium; idemque eveniat,
si feudum sit novum ; concessum ipsi-
m delinquenti, tibi, & suis descendentibus;
quia extinguitur & consolidatur cum pro-
prietate, non tamen confiscatur, si fidei-
commissum sit alterius domini, neque, si fidei-
commissum sit eius domini, cuius est pro-
prietas talis feudi ; & consolidatur cum pro-
prietate, in eum tibi-
bus explicatis, est proprie confiscatio & vt
hec omnia cum alijs, quos refert, affirmat
lib. 1. Clarus lib. 4. §. 7. feudum quo est
§. 4. iuncta quo fit §. 6. consentiente Mo-
hna ubi supra nu. 3. ad cōcinit. c. 1. §. si vassallus
culpam, si de feud. defuncti. content. sit,
&c.

3. Tertio, quoniam bonum delinquentis, quod non in ipso tantum utilitatem, sed in aliorum, prohibitus est alienare ab eo; et quod ad ipsum devenit; propter delictum legitime illud possidentis, non potest confiscari quoniam confiscatio alienatio quædam est, ut cum Barba confirmat Conar. reg. post. fecit. part. 3. §. in num. 6. in prin. Iul. Clar. quæ. 66. §. 8. et citat; et communis sententia, quam Molina ubi supra num. 5. copiose refert ac sequitur: cum ergo possidens bonum legitime bonæ maioratus; prohibitus sit in ipsum et in maiorem in futurum, & in aliorum utilitatem, ea alienare; consequens est, ut propter delictum maiorem non possidentis, bona maioratus confiscari non possint. Item ergo nota: et citat: et quæ.

be Quardō, quoniam etiam boni tacite prohibita alienari; qualia sunt bona fidei commissi, restitutive ob subiecta, non pertinent ad fscum: ob delictum gravata est restituere, sed transire ad fideicommissarium, ut patet. Lex factio. §. ex pacto, in fine. ff. de l. Trebel. l. Statius Florus. 4. Cornelio Felicius. ff. de iur. fil. & cum pater. §. hæreditatem. ff. de leg. 2. & affirmat communis doctorum sententia, quam Molin. a vbi supra nu. 6. refert ac sequitur: ergo multo minus bona vinculo maioratus alligata, spectabant ad fscum: ob delictum legitimi possessoris. ff. de iur. fil. & cum pater. §. hæreditatem. ff. de leg. 2.

Quoniam, quoniam, ut habetur. l. 3. ff. de
inter. & releg. qui delictum comeditur,
ob quod bona eius confiscantur, solum

A amittit sibi ob bonam suam propriam libertatem; non
vero ea, quæ à genere, maiori bñve, ha-
bet, generi cedente, consentit. Leman-
cipatū. §. ult. ff. de senatorib. ergo maio-
ratus, ob delictum eum possidentem, admi-
ttit sibi, sed transiit ad vltimus ab inli-
tutore ad eum vocatos. §. ult. ff. de iur. nif.

¶ Hæc confirmatur ex iure Lusitanis lib. 3. tit. 1. c. 3. vbi. consentaneè ad totum est: mune, laudem est; conficatis bonis; possessoria maioratus inflator de bonis patrimonialibus; ob crimina tæse maiestatis; non conficari multismodi maioratum; sed tantum ad vltimam ad eum maioratum veniunt, modo in capax illius ob crimine patris non reddatur, vt in calce disput. 582. relatum à nobis est. Consentaneè; quæ ex eodem titulo tertio. c. 3. tit. 3. de p. disp. 487. et lata etiam à nobis sunt in nob. ¶ Quous maioratus ob tale delictum legittimè et in pœsidentis 3. ob quod bona omnia illius conficantur, ad fîsum non transeat; commoditas tamen, fructusque omnes, & emolumenta ex eo maioratus, ipse terim d. ob ille vixerit, nisi fit aliquid, quod idem immediat. ad fîsum pertinet. nomine

C In eo talis delinquentis, captem bonas eius
delinquentis, tototempore, quo vixerit,
C de quibus habebat tempore delicti ratio-
ne domini tunc in eo maioratus fuit. Sententia
Florus. § Cordeio Felix ff. de mre fil lib.
5. l. aut ord. tit. 3. § 15 multique dicit con-
firmat Anton. Com. me. p. c. c. 80,
conferit Gama decil. 352. tit. fine. Molina:
libr. 4. de primog. cap. 1. m. 12. iuxta ea
que libr. 1. cap. 204 tradiderat, vult. si bona
fide commisit, aut bona maioretas, excuset
solum prohibita sunt alienari, in iustione.

quod cum prohibitione, sive expressa, sive citata, alienationis fideicommissi, aut maioratus, pugnat. Lege quæ ibi copiose dicta sunt. Quamvis autem doctores aliquando dicant, vsumfructum pertinere ad fideicommissum; sumunt tamen vsumfructum latè & improprie, pro sola commoditate, quæ tantà percipitur, quanta fisco competeret, si verus vsumfructus ad eum toto eo tempore pertineret. Lex verò Statius Florus §. Cornelio Filici. ff. de iure fisci. nihil contra hanc nostram sententiam docet. Ibi enim solum statuitur, quòd si heres gravatus deponatur, & amittat fisco bona sua; non statim fideicommissum est tradendum fideicommissario, sed pertinet ad fiscum (intellige quoad commoditatem) toto tempore, quo heres gravatus vixerit, nondumque tempus restitutionis adveniens præsertim cum ibi sermo esset de matre gravata restituere hæreditatem filio, eveneritque posset, ut filius ante matrem sine liberis moreretur, ut ibi dicitur, quo dato; expiaret fideicommissum illud; cum is filius ad nullum alium, quam ad matrem, transmittere ius illius fideicommissi posset. Lege quæ disp. 1. §. p. dicta sunt. Rectè Molina. cap. 11. citato. n. 13. observat, esse institutos maioratus præcipere, ut neque ad momentum commoditas ex maioratu, delicto commissio per possessorem illius, pertineret ad fiscum interim dum ille viveret, sed attineret ad eum delinquentem; pertinere nihilominus ad fiscum: quoniam id in favorem delinquentis esset statutum, & in fraudem fisci, sine vilo emolumento maioratus ipse in se, aut vterius ad eum vocatorum, ad quod non se non extendit facultas instituentis maioratum. L. filiusfamilias. §. Divi Severus. 1. ff. de leg. 1. Neque repugnat. L. Imperator. ff. de fideicommissi libert. ubi habetur, quòd si testator legavit alicui certos servos, ea lege ac conditione, ut nulli alij serviant, si legatarij bona ob delictum confiscantur, non debere servos illos confiscari dum vivit talis legatarius, sed debere statim manumitti. Non, inquam, ea lex repugnat: quoniam eo ipso, quòd manerent mancipia eo tempore, ut alicui alteri in fisci commodum servirent, contraveniretur legi illi ac conditioni in ipsorum servorum, & non in legatarij, eo modo, cui fiscus succedit, appositæ: etque peculiari ratione, ex præscripto testatoris, neque in tempus vitæ delinquentis

vis succedit in eis fiscus. Molin. c. 11. citato. n. 16. referens etiam, sed ea quæ dixit lib. 2. cap. 2. n. ult. ait, si institutor maioratus dicat, quòd eo ipso, quòd maioratus possessor, tradiderit, aut statuerit, de tali delicto committendo, ob quod confiscari debeant eius bona, amittat maioratum, & transeat ad sequentem ad eum vocatum, qui capax sit illius, cum tota commoditate, tunc commoditatem ex eo maioratu; neque dem delinquentem vixente, pertinere ad fiscum, sed ad sequentem ad eum vocatum: quoniam id non est statutum in fraudem fisci, sed in bonum seu familie & maioratus: & quoniam de bonis ipsius disponere potuit institutor maioratus eo modo, pro suo libito. Addit, contrarium esse dicendum, si dicat, quòd à puncto commissi iam delicti, transeat eo ipso maioratus, & commoditas tota ex illa, ad vterius ad eum vocatum: quoniam, inquit, ius semel ex delicto fisco acquisitum ad commoditatem illà toto tempore, quo delinquens vixerit; non potest per eam dispositionem autem à fisco. Ego verò existimo, etiam in hoc eventu, commoditatem ex eo maioratu, dum delinquens vixerit, non pertinere ad fiscum, sed ad vterius ad eum vocatum vocatum. Ratio autem est, quoniam institutor in suum commodum, & in commodum sue familie, vocatorumque; vterius ad eum maioratum, instituire illi potuit de suis bonis illo modo, statnendo, ut statim à commissio delicti, maioratus; & in consequentiam illius, tota ex illo commoditas, transeat ad vterius ad eum maioratum vocatum: & cum ea dispositio facta sit ante commissum delictum; & per consequens ante vsum ius ad eam commoditatem ex eo delicto fiscoque situm, tamen facta sit in tempus; quòd delictum committetur, atque ex hypothesi si committetur, & in tempus, quo ex eo delicto ius ad eam commoditatem fisco acquireretur, nisi id præcædatur ac impeditur ea iusta ac rationabili dispositione; certe valida atque æquæ est ea dispositio, estque absque vlla fraude in fiscum: quòd quæ disponens eo modo, suo iure vtar; ita de suis bonis disponendo; neque in hominis tempus, quin vique ad prædictum commissi delicti, maioratum, & commoditatem ex illo; ita delinquenti concedendo: Atque propter eiusmodi dispositiones: diximus supra commoditatem

tatem ex maioratu pertinere ad fiscum interit dum durat vita eius, qui illum obtinebat, & cuius bonus ob delictum confiscatur, nisi sit aliquid, quod impediatur, cum ad fiscum eo tempore spectare.

S Y M M A R I U M.

P R O P O N U N T V R argumenta
ta partis affirmantis.

1. Maioratus ex bonis patrimonialibus facultate regia instituitur, confiscatur in hoc regno ex delictis lese maiestatis diuine, humane, et ex Sodomie possessoris, quando facultas conceditur, cum clausula, vt ex eis criminibus possint confiscari secus quando sine ea clausula conceditur. Neque institutor opponere potest clausulam, que eam confiscationem impedit. In Lusitania vero non confiscantur.

2. Maioratus absque regia facultate de bonis patrimonialibus legitime instituitur, ex nullo crimine possessoris illius confiscatur.

3. Maioratus eiusmodi quando in rarissimo casu confiscari possent ex grauissimo delicto, possidente id omnino bono publico, factumque fuerit in hoc regno.

4. Maioratum eiusmodi domini ob crimen grauissimum lese maiestatis possessoris destrui non debent, nisi forte compensatione maiorati aliunde facta.

5. Argumentis satisfit.

Utrum propter grauia delicta lese maiestatis diuine, aut humane, vel ob crimen Sodomie possessoris, confiscari possit maioratus de bonis patrimonialibus ab alio institutus.

Disp. 657.

Ar. prin.

P A R S affirmans, D
inaderi potest. Primo, quoniam propter crimen lese maiestatis diuine, aut humane, confiscantur omnia bona ipso iure, quæ in dominio sunt committentis tale crimen, vt disp. 95. ostensum est: bonorum autem maioratus, est legitimus dominus talis maioratus possessor: ergo, si crimen lese maiestatis diuine, aut humane, committat, confiscabuntur bona eius maioratus.

Secundò, quoniam leges regie, quæ cōcedunt imponere vincula & grauamina tertio & quinto, eaque bene vinculo alligare maioratus, & quæ vniuersim concedunt vinculo maioratus subijcere bona, in quibus, neque ascendentibus, neque descendibus, debetur legitima, non censentur concedere, vt institutores eiusmodi maioratum possint eo ipso bona illa perpetuo eximere ac liberare à confiscationis periculo ob delicta eorum, ad quos deueniant; neque in generica illa earum legum permissione censetur concessum, quod ob eiusmodi, & alia crimina, ea bona confiscari nequeant: præsertim cum principes nunquam, aut raro, id concedere soleant: eod quod id esset habere latere ad eiusmodi grauissima crimina in reipublice perniciem committenda; essetque remittere ius confiscandi, quod inter regalia iura computatur; neque in generali permissione rei alterius, qualis est maioratus institutio, id censeatur concessum, de quo si interrogaretur princeps, negaret responderet, si in ipsius potestate sit id denegare, aut concedere.

Tertio, quoniam contra leges est, bona incidentium in crimen lese maiestatis diuine, aut humane, fisco non addici: ergo maioratus institutor suo precepto, eaque maioratus institutione, id efficere non poterit; quandoquidem nemo efficere potest, vt leges suo testamento locum non habeant. Nemo potest, si de leg. 1. Item, si id fieri posse concederetur, facile possent homines ita de suis rebus si onere, vt in fiscum deuenire non possent, eaque ratione criminum penas eludere: quod esset valde absurdum: præsertim cum non infima condemnationis pars, propter quam homines multum à crimine patriatione retrahuntur, sit bonorum confiscatio.

Quarto, princeps cedere potest facultatem, vt bona, vinculo maioratus alligata, iustis de causis alienentur, siue tales maioratus ex regia facultate, siue sine illa, instituti sint, vt supra ostensum est: ergo longè maiori cum ratione poterit illa confiscare ob grauissima delicta, quæ sunt aduersus suam regni coronam, in perniciemque publicam.

Quinto, quoniam seuda ob crimen lese maiestatis humane confiscantur, etiam in agnatorum præiudicium, vt habetur ex pite. 1. §. denique, quæ sunt prima causa beneficii

beneficij amittendi, licet quando crimina sunt leuiora, ob quæ feudum amittitur, si feudum sit paternum, excludanturquidem ab eo, etiam descendentes eius, qui id delictum commisit, non verò agnati alij illius, qui descendentes sunt ex primo, cui feudum sibi, & suis descendibus fuit concessum, vt habetur cap. 1. §. si vassallus culpam, si de feudo defuncti contentio, &c. & disputatione præcedente dictum est: ergo eodem modo propter crimen læsæ maiestatis diuine, aut humane, confiscabitur maioratus, etiam sine regia facultate institutus.

Sextum.

Sexto, à regno ad alios maioratus, validum est argumentum: sed regnum propter crimen hæresis confiscatur, expellunturque ab eo, tam qui id crimen commisit, quam successores illius, vt ex parte in calce disp. 610. dictum est: ergo longè maiori cum ratione, confiscabuntur alij maioratus ob crimen læsæ maiestatis diuine, aut humane.

Septimum.

Septimo, iura libertorum, quæ ad extraneos transire non possunt, ex crimine læsæ maiestatis, in primo gradu eius criminis contra personam ipsam principis, aut regnum, confiscantur: est enim speciale, vt propter immanitatem, perniciemque tantam reipublicæ ex eo crimine, etiam id genus bonorum delinquentis, quod ex genere delinquenti prouenit, deriuandum in descendentes, solosque eos, qui ex eo sunt genere, confiscetur, eoque descendentes ac familia priuentur, vt habetur. l. 1. in fin. C. de bonis libert. Ex quo textu Baldus, Cynus, & Albericus, limitant cetera iura dicentia, iura libertorum, & cetera omnia, quæ transire non possunt ad heredes extraneos, non posse transire ad fiscum, vt locum non habeant in crimine læsæ maiestatis in eo gradu: quo fit, vt propter crimen læsæ maiestatis humane, aut etiam diuine, commissum à possessore maioratus, confiscari bona maioratus possint ac debeant.

Simancas de Catholicis institutionibus titu. 9. à num. 258. hanc partem affirmantem veram esse asseuerat, etiam quando maioratus legis, priuataque institutoris auctoritate, absque vlla Regis peculiari facultate, fuit legitime institutus, ductus serè argumentis propositis.

Est tamen distinguendum. Quoniam, si eiusmodi maioratus de bonis patrimonialibus institutus sit ex regia facultate, tunc,

A etiam eiusmodi facultas in hoc Castellæ regno concedi non solet, nisi appositâ clausula, vt confiscari non possint, nisi ex crimine læsæ maiestatis diuine, aut humane, vel ex crimine Sodomie, vt disput. 82. dictum est, vtique, si ea clausula in facultate sit appositâ, & maioratus ex ea facultate sit institutus, confiscari ex quolibet ex his criminibus, à maioratus possessore commissio, optimè poterit, vt disputatione citata dictum est. Ratio autem est, quoniam princeps non aliter eam facultatem concedit, quam sub illo onere: eaque de causa,

B quæ ex tali facultate maioratum constituit, sub illo onere reipublicæ ac principis beneficio, cum censetur constituere, ac proinde, si aliquis ex successoribus in aliquo ex illis tribus criminibus incidat, confiscatur maioratus, eoque proinde priuatur ceteri ad eum vocati. Disputatione autem citata explanatum est, si facultas illa principis necessaria non erat ad eum maioratum instituendum, aut si necessaria erat quo ad aliquid, & non quo ad alia, quando maioratus sit censendus institutus ex ea facultate, & quid non sit censendus ex illa institutus, aut quo usque ex ea sit censendus institutus, & quo usque non, ad effectum, vt ex illis criminibus confiscari possit, aut non possit.

C Item eadem disputatione dictum est, in Lusitania id non poni in facultatibus ad maioratus instituendos, neque proinde ex eo, capite locum in eo regno esse confiscationi ex illis tribus criminibus.

D Obseruat verò optimè Molina lib. 4. de primog. c. 1. n. 63. quando maioratus institutus esset ex regia facultate, in qua ea clausula esset appositâ, maioratus institutorem, nihil posse apponere valide in institutione, quo impedire possit confiscationem eiusmodi maioratus in euentu, quod aliquis possessorum illius in aliquo illorum trium criminum incideret, etiam si apponat clausulam, quod eo ipso, quod maioratus possessor cogitauerit, vel tractauerit, de eo crimine patrandi, amittat maioratum tunc, aut in hora antecedente, & transeat eo ipso in vltimus ad eum vocatus. Quoniam ea omnia essent appositâ in fragdem legis ac conditionis, sub qua concessa esset ea facultas, essentque proinde nulla, semperque lex, sub qua facultas est concessa, & cum qua maioratus eo ipso censetur institutus, est implenda.

Quando in facultate regia ad maioratum instituendum, appositâ non esset ea clausula,

la, vt ex quouis ex tribus criminibus enumeratis conficari valeat, tunc vtique iuxta ea quæ dicemus de maioratibus non ex regia facultate legitime institutis) est dicendum cum Molina vbi supra. n. 65. conficari non posse. Ratio autem est. Tum quoniam eiusmodi facultates, licet frequentius concedi soleant appositæ ea clausula, interdum tamē siuēt in clausula conceduntur: quādo autē aliquid vno, & altero modo, concedi solet, non est supplendum ac censendum appositum, quod frequentius apponi solet: sicut quando semper id apponi fuit cōue-niē-tum, est supplendum ac censendum appositum. Tum etiā, quoniam ex ipsamet rei natura, atque ex iuris dispositione, maioratus non conficantur ex illis criminibus: quod autem omittitur accommodatē ad ipsam rei naturam, & ad iuris dispositionem, non est supplendum ac censendum appositum, sed solum id, quod, contentanē ad ius commune, apponi est consuetum.

Quia ergo eiusmodi maioratus ex facultate regia instituti, non instituuntur de bonis principis, coronæve regni, sed de bonis patrimonialibus eos instituentis: atque ex natura rei, & ex dispositione iuris, locū in eis non habet confiscatio ex illis tribus criminibus possessoris illius: eaque ratione, si omittatur clausula in facultate ad eos instituendum, quod conficari possint ex quocunque illorum trium criminum, locū non habet ex eis criminibus confiscatio, vt proxime dictum est; rectē Molina vbi supra. n. 69. insert, si apponatur clausula in ea facultate, quod ex nullo illorum criminū conficari valeant, vt interdum apponitur, validam esse eam clausulam, neque esse contra bonos mores: præsertim cum non in fauorem delinquentis, sed institutoris, vltimū est ad eum maioratum vocatorum, suorem, ea clausula apponatur.

Quando non copulat, vt rum maioratus ex regia facultate fuerit institutus, an non, Simancas vbi supra in postrema editione. n. 275. arbitratu est, censendum esse ex regia facultate fuisse institutum, in eaque facultate appositam fuisse eam clausulam, quod conficari ex aliquo ex tribus criminibus commemoratis possit. Merito tamen Molina vbi supra. n. 7. potius censendum asseruit, non fuisse ex regia facultate institutum, nec proinde posse ex eis criminibus conficari. Res quippe potius ex iure communi censenda est instituta, quā ex privilegio, & ex facultate principis, quando aliud aliū-

A de non constat. Hæc de maioratibus ex regia facultate institutis.

Si verō maioratus de bonis patrimonialibus absque facultate regia sit legitime institutus, dicendum est. Neque ex crimine Sodomiz, neque ex crimine læsæ maiestatis diuinæ, aut humanæ, possessoris legitime illius, posse conficari, vt de eiusmodi maioratibus ex criminibus in genere, ex quibus bona ea commitrentis confiscantur, disputatione præcedente dictum, conprobaturque est. Ita communis doctorū sententia, qua referunt ac sequitur Greg. Lopez. l. 6. titu. 1. part. 6. verb. *que no le pudiesse vender, in prin. & l. 2. titu. 7. partit. 7. verb. manda. que se fueren bechor*, Ant. Gom. l. 40. Tauri. n. 91. & Molina. c. 1. citato. n. 31. & 34. Eam verō sufficienter probant rationes, quibus disputatione præcedente comprobauimus in genere, ob delicta, ob quæ bona omnia possessoris maioratus conficantur, non conficari eiusmodi maioratus: neque est cur, spectata sola natura rei, & dispositione iuris, tria illa delicta enormia, ac reipublicæ perniciosissima, excipiantur, cum in iure non reperitur excepta. Ac sanē concedi interdum ac, frequenter in hoc Castellæ regno facultatem ad cōdendos maioratus de bonis patrimonialibus in euentibus à iure alioquin non permisis, appositā clausula in ea facultate, quod nihilominus conficari tales maioratus possint ob quoduis illorū trium criminū, manifestē indicat, seclusa ea clausula, & acceptatione illius tacita, vel expressa, ab institutore maioratus, locum non habere confiscationem in maioratibus de bonis patrimonialibus, sicut ex alijs criminibus, sic ex illis tribus. Atque id apertē probat. l. eorū ff. ad. l. lul. maist. quæ ob crimen læsæ maiestatis habet non conficari iura libertorum: & multo apertius. l. iura libertorum. ff. de iure patron. quæ ob perduellionis crimen, hoc est, læsæ maiestatis in primo gradu, non conficari ea iura affirmat: sic enim habet; *iura libertorum liberis, cum pater eorum erat perduellionis damnatus: falsa esse, Diui Veras ex Antoninus benigni: imē rescripserunt: sicut alia causa punitorum, liberis iura libertorum falsa sunt*. Nisi sortē dicas, id peculiariter de iuribus libertorum sanctum ex benignitate esse, vt iuribus citatis latius apertē habetur: liberōsq; (præsertim primi gradus) alioquin ob crimen parentum læsæ maiestatis primi gradus, vt incapaces sunt omnis successione, vt disputatione se-

quente dicitur, ita, scilicet ea benigna iuris dispositione circa ira libertorum, incapaces essent succedendi in eis iuribus. Eandem sententiam corripit Molina ubi supra. n. 33. ex. l. 3. titu. 2. part. 7. ubi de eo, de quo post mortem probatur, criminis per delictum fuisse reum, habetur y si su heredero no lo padiera de su fender, ni saltar en dar de, dar el Rey juzgar el muerto por infame de traicion, y mandaron a el heredero todos los bienes, que fue de parte del traidor, quasi quæ ex genere, aut ex alterius institutione, ad eum pervenerunt, neque ob crimen perduellionis, ad fiscum pertinerent. Eadem sententia longe apertius, ac ex modatè ad naturam ipsam rei, & ad dispositiones iuris communis, definita, latè citata est, lib. 5. Lusitanarum ord. titu. 3. §. 15. verbis in calce disp. 582. à nobis relatis, ubi expressè habetur, maiorum de bonis patrimonialibus ab alio antecessore institutis, non pertinere ad fiscum ob crimen læsæ maiestatis primi gradus, commissum à legitimo illius possessore, neque item alia similia bona, quæ derivari ex illo ad quoscunque extraneos non possint.

4 Quando multum interesset reipublicæ, maius ex bonis patrimonialibus institutos dissolvi, ac cõfiscari, ob crimen læsæ maiestatis humanæ, aut etiam divinæ, possessorem illorum, quia non facile subueniri posset reipublice bono, & obuiari eius dissolutioni ac perditioni, nisi tantam poenam statuendo, aut etiam infligendo, in euentu aliquo particulari, tunc vtiq; sicut Rex, si perniciosus esset Ecclesiæ, aut suæ reipublice, ubi heresim, aut ob aliud delictum, neque successor legitimus in regno posset obuiari tanto malo, posset Summus Pontifex donare id regnum alicui extraneo, qui perniciosum illum Ecclesiæ, ab illo deiceret, nihil impediens damno, quod per accidens sequitur successoris, etiã innocentis, vt in calce disp. 620. in responsione ad primum argumentum dictum est ita quòd non arguit subueniri posset malo publico ac vastationi reipublicæ, posset princeps punire possessores maiorum, qui crimen læsæ maiestatis diuinæ, aut humanæ, patrarent, vnde tantum malum immineret, priuatione omnimoda maiorum, eaq; fisco applicare, puniendo ita per accidens vltimè ad eos vocatos, in possessores ipsos eorum maiorum, & per se possessores ipsos, tam in ipsismet, quàm in filijs, & in reliquis eorum successoribus. Sic

A Carolus quintus ob insolentias temporè communitatum, & occupationem reipublicæ, ab autoribus & consortibus illarum seditionum, ac comprehensionem Reginæ Icanne matris ipsius, atque infantæ, pragmaticam, quam de Worme appellant, dissoluit maius hominum illorum, eoque fisco applicauit, vt Molina. c. 11. citato. 1. n. 57. copiose refert. Id tamen fieri non debet, nisi virgente causa maxima reipublicæ, cui aliter commodè subueniri non possit, atque prius pœna tanta in damnum innocentum comminari & statui deberet delinquentibus, nisi desisterent, quàm exequutioni, cum damno innocentum, mandaretur, nisi atrocitas & immanitas delicti, bonumque publicum id omnino exigeret in aliorum exemplum,

Ex dictis dissolui potest sequens questio. Cùm ob crimen læsæ maiestatis humanæ in primo gradu, dirui possint, ac soleant, domus præcipuæ delinquentis, & idem fieri possit, ac soleat, in crimine heresis, præsertim, si quis auctor fuit heretici alicuius cõmune introducere conatus est in aliqua re publica. Cùm, inquam, ea pœna, inter alias, crimen læsæ maiestatis puniatur, iuxta caput Felicis de penis lib. 6. vbi in sequentes, percutientes, aut comprehentes, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, aut ad id cõsiliū, auxilium, & c. dantes, tanquam rei criminis læsæ maiestatis puniuntur, eaq; ratione, inter alias pœnas, hæc etiam eis ibi statuitur. Fiant habitationes eius & fructus, & non sit, qui earum habitet, de earum custodia ipsius edificia in ruinam, & vt perpetue notum in semine, perpetua ruina testetur, nullo tempore reparantur, & iuxta. c. 1. §. contenticulos, de pace iuramento firmi ibi, & domus eius destruantur, atque iuxta. l. 6. tit. 13. & l. 9. tit. 19. part. 2. Quia & aliquando domus arati subijci post ruinam solent, saleque seminari. Cùm, inquam, ea pœna imponi ob crimen læsæ maiestatis soleat, dubium est, verum, quando maius de bonis patrimonialibus huius regni facultate fuit institutus, domus talis maius destrui possit ob crimen læsæ maiestatis possessoris illius. Greg. Lopez. l. 6. citata verb. *Læsa maiestas*, cum Bart. negat. Idem cum eodem Bart. & alijs, quos citat, censet. Molina ubi supra. n. 75. quoniam domus, in qua ius alteri competit, destrui cum illius præiudicio non potest ob crimen alterius. Subiungit tamen Molina, id malè ferri: quoniam in eiusmodi euentu, in exemplum aliorum, ob criminisq; atrocitatem,

transgredi

transgredi iudices solent omnes iuris regulas. Sane id fieri non deberet, nisi facta compositione iuraturarum earum domorum, quando, iuxta hactenus dicta, ad hunc non attinerent, ex alijs eiusdem delinquentis bonis, quæ ad hunc spectarent.

Ad prim.
arg.

Ad maiorem primi argumenti initio huius dispositionis propositi, dicendum est, ob crimen læsæ maiestatis diuine, aut humane, confiscari omnia bona, quorum delinques est dominus te ipso commissi delicti; absolute quidem ac simpliciter, si absolute, atque sine ulla restrictione, sit eorum dominus: si vero cum aliqua restrictione sit illorum dominus, confiscari quatenus est dominus, ad ipsumque spectant: unde, quia vniuersique maioratus possessor, ex præscripto institutoris, solum est dominus maioratus in tempore vite sue, cum onere, ut bona post mortem eius, ex præscripto eiusdem institutoris, transcant in vterius vocatum, ob delictum possessoris confiscantur solum in tempore totum vite talis possessoris, quoad commoditatem, quam is possessor toto tempore vite sue erat ex eis bonis percepturus, ut dispositione præcedente dictum est: non vero in reliquum tempus.

Ad secundam.

Ad secundum dicendum est, permissionem illam earum legi instituendi eo modo maioratus de bonis patrimonialibus, non esse privilegium (si modo de eis, posse illi instituere de tertio legitime fiborum in hoc Castellæ regno) sed esse non impedire id, quod ex natura rei, atque iuxta regulas iuris communis, licet. Item eo ipso, quod fas est eo modo maioratus de bonis patrimonialibus instituere, ex natura rei, atque ex principiis iuris communis, maioratibus ita institutis esse innatum, ut confiscari non possint ob delictum eos possidentis, nisi in solum tempus, quo ille vixerit: quare, quod eiusmodi maioratus confiscari non possint ob delictum eos possidentis, non provenit ex concessione aliqua principis, que interueniat, aut sit præsumenda; ut argumentum supponit, in quo vis tota eius nititur, sed provenit ex natura ipsa ipsorum, et maioratum, ex eorumque institutione: ne concessio ergo, quod neque id concedat princeps, neque censetur concedere, neganda est consequentia, que concessio toto eo argumento, esset inferenda, nepe, quod possint eiusmodi maioratus confiscari omnino ob delictum eos possidentis: quoniam,

A. quod non possint confiscari, prouenit ex natura ipsa horum maioratum, & non ex tacita, aut expressa, principis concessione.

Ad tertiam.

Ad antecedens tertij argumenti dicendum est, contra leges quidem esse bona incidentium in crimen læsæ maiestatis, non confiscari eo tamen modo, quo dominij eorum ad ipsos spectat, ut in responsione ad primum argumentum dictum est: unde, quia dominium bonorum maioratus, non spectat ad legitimum illius possessorem,

B. nisi ut tempus, quo ille vixerit, & post id tempus, ex præscripto institutoris, pertinet ad vterius ad eum vocatum, qui, id ita instituendo, vult iure suo circa sua propria bona, sane non est contra leges, quod, si is possessor in crimine læsæ maiestatis incidit, bona eius maioratus solum confiscantur in tempus, quo ille vixerit, & postea transcant ad vterius ad eum maioratus vocatum, ut in eadem responsione ad primum argumentum est dictum: quare continentur cetera, que in eodem argumento subiunguntur. Neque, quod maioratus institutor ea sua institutione per accidens sit in causa, ut bona maioratus delicti possessoris confiscari non possint in præiudicium vterius ab ipso institutore ad eum maioratum vocatum, sequitur, ut deindantur pæne legibus statetur: quoniam in ceteris bonis, quæ plurima sunt, ex ceteris possunt, & in bonis ipsis maioratum, quatenus præcisè ad delinquentem attinuerint, & per accidens est, ex natura maioratus, quod confiscari non possint in præiudicium vterius ad eum vocatum.

C. Ad quartum, concessio antecedente, neganda est consequentia: quoniam id non est iusta & legitima causa in bonum in futurum totis & familiaribus in bonum autem reipublicæ sine cambio, non satis est, ut id fiat, que conque causa, sed necessaria est vrgentissima, ex qua supra dictum est, posse bona maioratus confiscari.

Ad quartam.

D. Ad quintum, concessio antecedente, quoniam bona feudalia à principe deriuantur, & conceduntur in feudum, unde dari possunt, & data censentur, cum eo onere, lege, ac gravamine, ut etiam dicimus de maioratibus de bonis coronæ regni institutis; neganda est consequentia: quoniam longe diuersa est ratio de maioratibus ex bonis patrimonialibus, maxime absque regia facultate institutis, de quibus nunc loquimur.

Ad quintam.

Ad quintum, concessio antecedente, quoniam bona feudalia à principe deriuantur, & conceduntur in feudum, unde dari possunt, & data censentur, cum eo onere, lege, ac gravamine, ut etiam dicimus de maioratibus de bonis coronæ regni institutis; neganda est consequentia: quoniam longe diuersa est ratio de maioratibus ex bonis patrimonialibus, maxime absque regia facultate institutis, de quibus nunc loquimur.

Ad

Ad sextū.

Ad sextum, concessa maiori, si cetera sint paria, ad minorem dicendum est. Id esse verum, quando id idem omnino efflagitat commune reipublice bonum, cuiuslibet non possit subueniri, quod praeposendum est bono privato ulterius vocatori ad regnum, etiam si innocentem fiat: non verò esse verum, quod id non omnino efflagitat commune reipublice bonum: unde concedenda etiam esset consequenter, quando id similiter omnino exigeret commune reipublice bonum: quia tamen non ita facile id evenire solet in privatissimis maioribus, sicut in regno, neganda est consequenter, eo quod cetera non sint paria.

Ad septimū.

Ad septimum Molina ubi supra. nu. 38. improbat sententia glossarum quatuordecim, quae eam legem primam intelligunt de crimine lese maiestatis in primo gradu, contraria verò intra in secundo, dupliciter ad eam legem primam respondet. In primis, quod ea lex intelligatur, de quibusdam iuribus libertorum, quae transire possunt ad extraneos. Deinde verò, quod intelligatur, interim dum delinquens vivit: quod nihil cum dictis haecenus de maioribus pugnat. Si tamen responsiones illae recte expendantur, compenietur, nihil soliditatis habere. Legitimum verò responsum esse existimo, eam legem primam latam fuisse post legem quisquis. C. ad leg. lul. maiest. qua sancitum est, filios eius, qui commisit crimen lese maiestatis in primo gradu, incapaces esse successione, non solum patri, sed etiam aui, quin & matri, atque alijs extraneis, ut disputatione sequente explicabitur, atque adeo neque in iuribus libertorum post eam legem succedere possunt: ea quae de causa, l. i. citata, etiam filij ab eis iuribus excluduntur, & applicantur fisco, interim non fuerit persona illorum casus.

S V M M A R I V M.

LESE MAIESTATIS crimen quando, & aduersus quos committitur.

1 Lese maiestatis crimen quibus in euentibus iure huius regni, accommodatè ad ius commune, incurritur.

2 Maiestatis crimen gradus primi, quod. Quomodo acriter puniri debeat. Puniantur consortes, etiam si ad solum consilium, seu tractatum, sit deuentum. Et nam consilij id non detegentes puniri debeant, & quousque. Consortes item si illud detegat, quousque à poena liberetur.

4 Lese maiestatis ob cinem, quando, & aduersus quos committitur.

5 Regi male dicens, quod poena incurrat. Et in hoc regno media poena bonorum illius constituitur.

6 Concubitus cum Regina, cum Regis consensu, aut mea, aut cum familia Regis, aut Regina, aut filia, aut filia patris patitur.

7 Regis in filium, regni successorem, delictum, etiam concubitus cum uxore illius, aut filia, ut puniendum.

8 Rex ob delicta, quibus regno privari debet, non est de iheredibus à principe auctoritate propria, sed Summi Pontificis, & non.

9 Delinquentes in Regis filios, in regno non successores, ut puniantur.

10 Gradus alij criminis lese maiestatis. In iure.

11 Lese maiestatis crimen incurrens, quibus poena puniatur.

12 Filij incidentis in crimen lese maiestatis, qui infamiam ac poenam incurrant, & quousque successione cuiusque sint incapaces.

13 Filiae committentis crimen lese maiestatis, succedere matri innocenti possunt in sola legitime: alij verò in quibusque bonis.

14 Perduellio non omnis, qui crimen lese maiestatis committit, dicitur, sed solum qui in certo gradu ac modo illud committit. Atque eius solum memoria datur post mortem intra quinquennium à commissio delicti, citandus: ad id sunt descendentes illius.

15 Lese maiestatis de crimine qui ad accusandum admittuntur: poenamque talionis incurrit, qui de eo crimine accusat, nec illud probat.

16 Quibus in euentibus crimen lese maiestatis laesano iure incurritur.

17 Quanta varietas de iure communi, Castellae, & Lusitaniae, circa crimen lese maiestatis, cupitque illius.

18 In iure criminis lese maiestatis ut puniantur, etiam hostiliter insequentes Cardinales sanctae Romanae Ecclesiae, & ad id cooperantur.

19 Heretici, credentes, receptatores, defensores, fautoresque eorum, ipsorumque descendentes, quibus poena efficitur. Nec descendentes inhabiles sunt ad succedendum.

20 Poena infamiae, inhabilitatis ad publicum officium, aut dignitatem, & ut succedere alijs non possint, filijs committentium crimen lese maiestatis humane impossibile, ad nepotes non extenduntur.

21 Filij nati, aut concepti, ante crimen patris, qui crimen lese maiestatis humane, aut divinae commissi, non incurrunt poenam filijs eo modo delinquentiam statuitur.

22 Filij concepti an e herefimi, aut crimen lese ma
iestatis patris poffefforis maioratus ex bonis
patrimonialibus, non excludantur a fuccelfio
ne in eo maioratus.

23 Si in Luffitania poffeffor maioratus de bonis
patrimonialibus in crimen lese maiestatis in
cidat, a fuccelfione in illo remouentur filij il
lius, & deulitit ad vltimus ad eum vocatus,
fiue maioratus vltima voluntas, fiue contrac
tus inter viuos fuerit inflitutus.

24 A fuccelfione maioratus de bonis patrimon
ialibus excludantur filij concepti post crimen
lese maiestatis per vis poffefforis, nam de iure
communis, quam huius regni, si maioratus vlti
ma voluntas e fuit inflitutus: fuccelfio contractus
inter viuos fuit inflitutus.

25 Maioratus eiusmodi fuccelfione non prin
cipit filij concepti post patris crimen ex eo co
pitate folam, quod incapaces fine officij publi
ci, et dignitatis. Et quod de titulo Comitatus,
Ducatus, aut Marchionatus, si is maioratus
eum habeat annexum.

*Utrum ob crimen lese maiestatis hu
mana, aut diuina commissum a pos
fessore maioratus, qui eum non in
fuit, excludantur eius liberi, & a
fuccelfu ad vltimus ad eum vocatus.*
*Ex de crimine lese maiestatis hu
mana. Disp. 658.*

ESP V T A T I O
hac quali appedit
est. per cedetis, qui
quarimus, rito sal
tem propter crimē
lese maiestatis hu
mana, aut diuina,
poffefforis maiora
tus, excludantur a
fuccelfione in illo liberi ita delinquentes,
& succedat, non quidem fiscus, sed vltimus
ad eum vocatus.

4 Vt verò res hec melius intelligatur, obui
serua. Crimen lese maiestatis committit ad
uersus principem, aut reipublicam; non
recognoscentem superiorem, vt aduersus
Summū Pontificem, Imperatorem, Regē,
reipublicam Venetorum, Genuesium, &
aduersus alios non recognoscentes supe
riorem: siue crimen sit aduersus personam
ipsam talis supremi principis, siue aduersus

ipsius statum, siue aduersus aliquid. Quod
indetrimentum principis, ipsiusve status,
redundet, iniquisq; dispositione censetur
supremi principis maiestatem legē iux
ta ea que dicentur. Ita communis doctō
rum sententia, quam referunt ac sequuntur
Ant. Gom. 3. tom. var. ref. c. 2. m. 6. &
10. Iul. Clar. lib. 5. sententiari. §. lese mai
estatis crimen. o. 2. & Greg. Lopez. l. i. in: a
part. 7. glos. 1. consono ad eam legem. Quā
do autem princeps modis aliquo recognos
ceret superiorem, atram administratio
tota suā reipublicā, siue potentatū, sibi
omnino inuinceret, vt in aliquibus potē
tatibus Italię, & Germanię, cernitur, for
tasse crimen a sibi subdito in personam,
aut lo statū talis principis, committit, repu
taretur crimen lese maiestatis, in eoq;
locum habere pōt, vel omnino; vel
magna ex parte, patratōribus eius criminis
a iure statutis. Atque ita conciliari pōt sunt
controuerfias & doctores, quos Iul. Clarus
vbi supra. n. 3. refert, tolerariq; debet eo
suetudo multorum locorum, vt eiusmodi
crimina, tanquam lese maiestatis, punian
tur pōnis a iure ei crimini statutis.

Item, vt aliquis aduersus principem, vel
reipublicam non recognoscentē superio
rem, dicatur crimen lese maiestatis com
mittisse, necesse est, vt is subditus illius, me
brumque eius reipublicę sit: si enim sit de
aliena reipublica, non censetur crimē lese
maiestatis committisse, etiam si principem
occidat, aut reipublicam prodit: nisi prius
factus esset de ea reipublica, quam prodit,
aut cuius principem interfecit, vt colligit
ur ex clementina pastoralis, de re iud. &
ibi notat glos. verb. non subfuit, & affir
mat communis doctōrum sententia, quam
Iul. Clarus vbi supra. n. 6. & Ant. Gom. c.
2. citat. n. 1. & referunt ac sequuntur res
que ex se est satis perspicua. Non tamen
probo, quod idem Iul. Clarus ibidem. n. 7.
cum Card. Alex. subiungit, nempe clerici
cum, narium & commoratem in aliqua rea
publica est ad crimen in principem, aut in
reipublicam, committat. quod si laicus
de eadē reipublica committet, esset crimen
lese maiestatis, non incidere in crimē lese
maiestatis. Ducitur, quoniam per sacros or
dines egreditur iurisdictionem principis,
reipublicęque secularis. Hoc, inquam, nō
probo. Quoniam ordines sacri non faciūt,
vt clericus ille oon sit pars eius reipublicę,
& vt non regatur legibus & iurisdictione
eiusdem

eiusdem reipublice, vt disp. 31. & alias, dic-
tum est, neque efficiant, vt non habeat in
dominium temporalem, caput supremum
eius reipublice: sed solum est exemptus à
tribunali eius principis, vt puniri, aut iudi-
cari ab eo non possit, nisi iusta de causa ei
relaxetur. Vnde committit quidem tunc
verum crimen læsæ maiestatis, & proquali-
tate criminis, ac personæ, puniendus est à
suo iudice Ecclesiastico, tanquam reus læsæ
maiestatis in suum principem, & in suam
republicam, cuius est pars: atque, si cri-
men tanta pena sit dignum, vt hoc, de quo
loquimur, dignum re ipsa est, ex dicendis
que tractatu sequenti erit manifestum, de-
graderi debet, & tradi puniendus iudici,
ac principi seculari, tanquam eius criminis
reus.

De iure huius Castellæ regni, l. 1. tit. 2.
part. 7. & l. 1. tit. 18 lib. 8. nouæ collect.
iuncta l. 6. tit. 12. part. 2. accommodatè ad
ius commune, sequentes euentus commemo-
rantur, in quibus crimen læsæ maiesta-
tis huius incurritur. Primus, si Regem in
terficeret, percuteret, aut comprehenderet
(prender Hispanè dicimus) aut eum à re-
gia dignitate, eijceret. Atque hoc crimen
gratius, quam alia læsæ maiestatis, puniri
debet, vt iuribus citatis habetur. Lex. 6. ci-
tata, de incidentibus in crimen læsæ maiesta-
tis in gradu explicato, ait: *deuè morir por ello
lo mas cruel merte, y lo mas abtradamente, que
puedan pensar.* Greg. Lopez ibi ait, intelligé-
dum esse id de morte crudeliori, & viliori,
confecta: quoniam iudei non potest puni-
re pœnis in consuetis iudicem verò ait, mi-
tigare in hoc euentu non posse pœnis.
Habenda tamen erit ratio delinquentis, ac
circumstantiarum criminis, in pœna impo-
nenda. Et princeps supremus, aut reipubli-
ca ipsa, pro arbitrio imponere poterit pœ-
nam inconsummatam in eo euentu, prout ra-
tioni consonè, publicæq; utilitati expedi-
re iudicauerit. Iul. Clar. vbi supra. n. 8. ait,
de consuetudine patratore criminis læsæ,
maiestatis, solere viuos concedi in frustra,
frustraque ipsa appendi in loris publicis.
Non tamen idem mos est in omnibus re-
gionibus, sed aliter ac aliter in diuersis re-
gionibus crimen hoc punitur.

Est verò obseruandum, in primo hoc,
huius criminis gradu, ob illius atrocitatem,
& perniciem reipublice maximam, non so-
lum puniri pœna ordinaria huc gradus fla-
giti, ac tum consummatum, sed etiam con-

silium, tractatumve, ac de liberatione, de
eo committendi: & longe maiori cum ratio-
ne ita delinquentes puniri debet pœna,
si in eo delicto mandando executionis sue
zint vltieris progressi. Licet enim in hoc
delicto, sicut & in reliquis, non puniatur io-
lus. Et interius, delicti beatioris sola inter-
na; si tamen exterius fuerit id tractatum,
ac deliberatum, etiam si delinquentes non
sint vltieris progressi, tam ipsi, quam con-
siliium, fauorem, aut auxilium ad id dantes,
puniuntur pœnis ordinariis eius delicti, ca-
pitis, confiscationis omnium bonorum, &
cæteris, de quibus erit sermo, vt expresse
habetur. l. quiquis. C. ad leg. Iuliam. ma-
iest. l. 1. & 2. tit. 1. part. 7. & l. 1. tit. 18. lib.
8. nouæ collect. & affirmat communis doc-
torum sententia, quam Couar. in clement.
si furiosus part. 2. in prin. n. 7. & Iul. Clar.
vbi supra. n. 15. referunt ac sequuntur. Ver-
ba legis. tit. 2. part. 7. hæc sunt.
La primera e mayor, y la que mas fur, comete
deuè ser escamentada, et si se trabaja alguno
de muerte de su Rey (id est molitus id fuerit)
o de su Rey le perder en vida la corona de su digni-
dad, trayendose de con castigo; que sea otro Rey,
o que si señor si a desamparo del Rey. Et mul-
tò apertius habetur omnia explicata lege,
& tit. 13. part. 2. vbi omnes illæ pœnæ ex-
tenduntur ad omnes, quidquam eorum,
quæ dicta sunt, aduersus Regem statuentes
ac molientes, & ad omnes ad id consiliium,
fauorem, aut auxilium, dantes, iuxta legem
quiquis citatam.

Lex. 6. tubiungitur, id scientes, nisi id
detegant, in easdem incidere pœnas. Quod
Greg. Lopez ibi verb. *qualquier que lo supie-
ra*, & Ant. Gom. 3. tom. var. res. c. 2. n. 8. in
calce limitationis tertie, limitans, in eo
id possint sufficenter probare: alioquin
magno discrimini se exponerent, iuxta legem.
3. C. ad leg. Iul. ma. est. Greg. Lopez,
ibidem ait, id consentaneum esse legi quic-
quis, in fine. C. ad leg. Iul. maiest. In ea tamen
lege sermo non est de nudè scientibus
parari necem principi, aut exitium reipubli-
cæ, sed de confortibus & participibus
in eo consilio & coniuratione: nisi pars gra-
phum penultimum eius legis intelligere ver-
bis, etiam de scientibus, qui confortes de-
licti non sunt, quo pacto eum intelligit Ant.
Gom. limitatione citata, qui veram in pœ-
to iuris affirmat. sequentem Bart. opinio-
nē Bartolus verò, & multi alij, relati à Iulio
Claro lib. 5. sent. 4. vlt. q. 87. n. 2. & ab Ant.
Gom.

Gom. ubi supra, censent, scientem tale consilium, nec reuelantem, puniendum esse pœna capitis: nullam verò mentionem faciunt de alijs pœnis confortibus in eo delicto statutis. Multi verò alij, quos Iul. Clarus ibidem, & Ant. Gom. referunt, improbant sententiã Bart. Et quonvis fateatur, poniendum esse cum pœna arbitraria, censent tamen, iniquum esse, illum ea sola de causa interficere. Iulius verò Clarus annuit Bartolo, quando quis esset conscius parari mortem Regi (& idem dicit de consilio parari exitum reipublice) nisi id detegeret, cum posset, propter grane damnum, quod reipublice intimeret, quod singuli subditi, si possint, arde tenentur vitare: neque hæc sententiã mihi displicet. Iuxta Bart. verò sententiã id acrius adhuc sancitum est in hoc regno lege. 6. citata. Lege quisquis. 4. vltim. C. ad leg. Iul. mag. de confortibus factionis, consentientibusque in illa, habetur, si quis eorum illam detegat, antequam vltimus ipse procedat ad alium actum, non solum patendum illi omnino esse, sed etiam præmio esse afficiendum. Si verò id detegat, progressus quidem iam ad aliquid aliud in eo delicto, ceterum antequam aliunde sciatur, parcendum illi esse, non tamen afficiendum esse præmio. Lex. 5. titu. 2. part. 7. idem statuit, ceterum in primo euentu ait, cum non habere locum, vt detegens coniurationem præmio afficiatur, si iuramento eam iam confirmauerat: Et eadem ratione eam legem intellige, si post conspirationem, & communem consensum, ad aliquid aliud in eo delicto fuerat progressus, iuxta. 5. vltimum citatum. Lex verò Lusitana lib. 5. ord. titu. 13. §. 11. consentit cum lege quisquis. 4. vltimo citato: excipit tamen in primo euentu eum, qui fuit autor coniurationis: hunc enim non censet præmio afficiendum, etiam si tem detegat, antequam vltimus sit progressus in delicto. Item exprimit, non solum si res sit iam aliunde detecta, sed etiam si decretum iam erat eam aliunde detegere, non esse parcendum consorti, qui rem detexerit.

Lex. 6. titu. 13. part. 2. statuit, eum, qui Regem interficit, aut comprehendit (prender Hispanè dicimus) & qui ad id auxilium, fauorem, aut consilium, dederit, vltra alias pœnas, ea etiam esse puniendos, quod eorundem domus, & alia eorundem ædificia, diruantur, nec vltra ædificentur. Eos verò, qui solum ferro, aut re alia, Regem percusserint,

& qui consilium, fauorem, aut auxilium, ad id dederunt, incidere quidem in alias pœnas crimini læsæ maiestatis statutas, non tamen eorum domus, & alia eorundem ædificia, esse diruenda.

Qui autem principi maledixit leuitate petulant, aut temulentos, & qui iurauit per vitam principis aliquid implere, neque impleuit, tantum abest, vt censendi sint rei læsæ maiestatis, vt de ea re non sit curandum, vt tanquam principi contumeliosus, puniantur: qui verò maturo iudicio, seu ex professo, principi maledixerit, aut de eo finitè detraxerit, licet reus non sit læsæ maiestatis, causa tamen ad principem est remittenda, vt, nomen vltimus ea de re sit inquirendum, in singulisque ei sit aliqua pœna, statuat. Ita habetur. l. voica. C. si quis imperatori maledixerit, & l. 1. & 2. C. ad leg. Iul. maiestatis in hoc verò regno. l. 11. titu. 26. lib. 8. nouæ collectæ sic ab Henrico est sancitum. *Quic dixit mal de nous, o a alguno de nous de nuestros hijos, es aleuoso por ello, y la mitad de sus bienes son para la nuestra camera, y el cuerpo a nuestra merced.*

Lex. 1. titu. 18. lib. 8. nouæ collectæ in eodem primo gradu læsæ maiestatis computat, si quis in Regis honorem delinquit, rem habendo cum ipsius vxore, aut cum ipsius filia, quæ nondum sit coniugata. Item, si aliquid eorundem, quæ si in Regem hant, dicta sunt attingere ad primum gradum læsæ maiestatis, eadem quis in principem regni lucetiosorem efficiat. Excipitur, ois princeps regni successor, interficere, percutere, aut comprehendere, vellet Regem, aut expellere eum à regia dignitate: nam tunc, quæ subditi aduersus principem regni successorem efficerent, in Regis defensionem, non solum non essent crimines, sed digni ob illa essent præmio.

Quod ad primum attinet, obsequia, ante eam legem, contubinium cum eiusmodi Regis filia, non attingisse ad crimen læsæ maiestatis, vt constat ex l. 1. titu. 14. part. 2. Vbi, qui rem habet cum filia Regis, cõ Regis forore, aut cum alia Regis consanguinea, quæ in domo Regis esset, aut sub cura Regis in loco aliquo à Rege relicto, aut collocato, puniebatur morte, si comprehendi posset: si verò fugeret, nec posset capi, puniebatur amissione omnium suorum bonorum, & perpetuo exilio à regno. Banitus verò (Hispanè *encartado*) eo modo cum deportatis computatur, vt habetur. l. 4. titu. 18. part. 4. Atque eadem pœna statuitur

tur ei, qui aliquam extraheret de ea domo. Qui verò confilium ad talem concubitum dedisset, erubesceret ei oculi, & amitteret omnia bona sua. Qui autem concubitum habet cum filia, aut alia consanguinea Regis, quæ non sit ita in domo, & sub cura & custodia Regis, ea lege statuitur, non ita acriter puniri debere, sed arbitrio Regis, ac iudicis, pro qualitate delicti. Lege. 3. tit. 14. part. 2. additur. Si quis concubuerit cum femina, quæ est in seruitio Regis, aut aliquid cum ea fecerit, unde illa infamiam concubitus contrahat, si in flagranti delicto comprehendatur, ut interficiatur. Si verò non fuerit comprehensus in flagranti delicto, & sit nobilis, exulat à regno, & impuni interfici potest à consanguineis talis mulieris, iuxta ea, quæ ibi, & l. 3. tit. 16. p. 2. habentur. Si verò non sit nobilis, capitis poena ponitur, etiam si in flagranti delicto non sit comprehensus: quod si aufugiat, amittit omnia bona sua.

7. Quod verò attinet ad secundum de principe, idem quoque statuitur. l. 1. tit. 15. part. 2. Quare, iuxta ea, quæ utrobique dicuntur, si quis concubuisse cum uxore principis, aut cum filia illius nondum nupta, incideret in crimen læsæ maiestatis primi gradus, & in poenas pro tali crimine statutas. Eadem lege. 1. tit. 15. part. 2. habetur, si aliquid fieret in Regem, aut in principem, quod attineret ad primum gradum læsæ maiestatis, attinere etiam ad eundem gradum, si fiat contra Reginam, aut contra principis uxorem. Nisi illi aliquid commississent, unde dignæ essent, quæ id paterentur, & ex Regis consensu id executioni mandaretur.

8. Vtrum autem, si Rex dispicaret bona regni, dignusne esset, qui priuaretur administratione, posset princeps, regni successor, propria autoritate in illum consurgere, et quæ à regni administratione remouere. Recit Greg. Lopez. l. 2. tit. 15. citato, verb. o desheredar a su padre, negante respondet: sed recurrere deberet ad Summum Pontificem, cuiusq; autoritate remouendus esset, si causam ad id sufficientem iudicaret. In eiusmodi enim rebus recurri solet, & debet, ad Summum Pontificem, ut res ipsa ex se postulat, & aduersus caput regni inferiores sententiam dicant, ut. c. intellecto, de iure iur. & c. grandi, de suppl. negat. præ l. lib. 6. fuit recursus.

9. Qui alios filios Regis, præter regni successorem, interficeret, percuteret, aut com-

prehenderet, non incideret in crimen læsæ maiestatis, neque poenas ei criminis statutas incurreret: sed solum erit plectendus poena mortis, aut, si comprehenditur non posuit, ut ea poena in eo executioni mandetur, amittit omnia sua bona, & exulat à regno. Ita habetur. l. 1. tit. 15. part. 2. ubi Greg. Lopez glos. vlt. ait, si posset capitur, interfici debere: sed tunc restituere debet, si scilicet bona, quæ ex illo occupauerat.

Secundus euentus, in quo de iure, huius regni crimen læsæ maiestatis committitur, est. Si quis ad inimicos transeat, ut pugnet aduersus Regem, aut regnum, vel ut illi malum inferat, aut operam faciat, vel consilio, eis dederit, aut epistolam, vel nuntium ad eos miserit, ut aliquid præparent, vel parerent, contra Regem, in damnum terrarum ei subiectarum. Ita habetur. l. 1. tit. 2. part. 7. & l. 1. tit. 18. lib. 8. nouæ collectæ, consequuntur etiam. l. 1. 3. 4. & penult. ad leg. Iul. Maiest. & lex fallaciar. C. de abou. in libris. Qui tamen operem, vel auxilium daret, ut oppugnetur cuiusq; aut oppidum, & non ut enteretur Regi, aut regno, neque ut damnum Regi, aut regno, interceretur, non teneretur reus læsæ maiestatis, sicut naque qui ciuitatē ita oppugnet. Ita Greg. Lopez cum Salyceto. l. 1. citata, verb. o a el reyno. Lege si quis barbaris. C. de re milit. lib. 12. viuum comburi cum sancitur, qui, factione cum barbaris facta, facultatem illis faceret de prædandi nostros: aut qui, etiam sine præuia factione, prædam ab eis faciam, cum illis diuideret.

Tertius est, si quis factio, aut consilio, sit conatus, ut gens, aut locus, Regi subiectus, aduersus eum rebellent, eive non obediāt ut antea. Ita habetur. l. 1. tit. 2. part. 7. & l. 1. tit. 18. lib. 8. nouæ collectæ, & concinit. l. 4. ff. ad leg. Iul. maiest.

Quartus, si cum Rex, aut dominus, minime subiectus Regi, aut reipublice, cui aliquis est subditus, vellet ei tradere loca, aut illi obedire, soluendo ei tributum, & si subditus, factio, aut consilio, id impediret. Ita habetur iuribus proximè citatis.

Quintus, quando aliquis à Rege tenens propugnaculum, aut oppidum, non vult illud tradere Regi petenti, aut illud tradit hostibus, aut sua culpa, vel dolo, illud capitur ab hostibus, vel in defensionem illius, sufficienter muniti, vitam non exponit. Ita habetur. l. 1. tit. 2. part. 7. l. 1. tit. 18. lib. 5. nouæ collectæ, & l. 3. iunctis glosis ibi. ff. ad leg. Iul. maiest. Lex verò. 1. tit. 2. citato, addit.

addit. Similiter in hoc crimen incidere, qui
muniret aliquem locum, ut inde aduersus
Regem, aut rem publicam, pugnaret. Et qui
propugnaculum, aut oppidum, aliter, quam
à Rege, teneat, neque illud ei, iuste pe-
tenti, vellet tradere. Et hoc secundum
addit etiam. l. i. tit. 1. §. 1. lib. 8. nouæ col-
lectæ.

¶ Sextus, si quis Regem in bello disce-
ret transendo ad hostes, vel aliâ disce-
dendo sine Regis facultate, interim dum
assisteret tenebatur, aut si dolo se pugnare
inciperet sine Regis facultate, aut illo in-
scio, ut caperetur, aut damnum aliud ei ob-
uenerit, aut hostibus secreta Regis, in eius
damnum, manifestaret. Ita haberet duobus
iuribus huius regni citatis. Atque pugnare
dolo illo modo, ad primum euentum
posset spectare, sequutaque morte, aut ca-
pura, Regis, domus, & alia illius ædificia, di-
rui deberent.

¶ Septimus, si quis seditionem regni face-
ret, aut coniurationes iuramento confir-
maret, vel si iuramento, in Regis, aut regi-
ni damnum. Ita haberet duobus iuribus ci-
tatis, & l. i. ff. ad l. g. lul. maiest. Hic etiam
seuentus, ad primum etiam poterit aliquan-
do spectare.

¶ Octauus, si quis interficiat aliquem, de
los adelantados mayores del Rey, o de los conse-
jeros bñrados del Rey, o de los caualleros, que son
de la corte para guardar su cuerpo, o de los judi-
ces, que han poder de judgar por su man-
dato en su Corte. Ita haberet. l. i. tit. 2. part.
7. Nomine verò de los adelantados mayores,
Proreges intelligere videtur. Lex prima.
ff. de leg. lul. maiest. inter reos criminis
læzæ maiestatis eum computat, cuius opera
& consilio dolo malo consilium iniurium fuerit,
quo quis magistratus populi Romani, quive im-
perium, potestatem habeat, occidatur. No-
mine verò, & consijeros bonrados, intelli-
git supremos consiliarios, apud princi-
palem personam residentes in supremo eius
consistorio, quo etiam comprehendere
videntur verba ex l. prima. ff. ad l. g. lul.
maiest. proximè relata; & multò apertius
comprehenditur, tum eos, tum etiam illos,
qui à latere sunt Regis, ad personam eius
armis defendendam. l. quisquis. C. ad
leg. lul. maiest. quæ sic habet. Quisquis
eum militibus, vel priuatis, vel barbaris, sec-
lesan inierit factionem, aut factionis ipsius
susceperit sacramentum, vel addevit de nea
(multò magis in id crimen, & in poenas ei
statutas, incidet, qui interfecerit, etiam
nulla prævia factione.) etiam virorum illu-

strum, qui consilij & consilio nostro in-
terfuerint, & si maiorum etiam (nam et ipsi pars
corporis nostri sunt). vel cuiuslibet potuerit,
qui nobis militat (exponit gloria, id est,
circa nostrum latus in militia armata, vel
interm) cogor auerit (eandem causam sinceritate vo-
luntatem sceleris, quæ effectum, puniri iura vo-
luerunt) ipse quidem, & potest manifestare reus, gle-
dio feriat, ut, bonis eius, omnibus fisco nostro ad-
dicit. Illi verò, quibus in curia regia potesta-
tem à Rege habent ad iudicandum, non
video ubi de iure communi comprehen-
datur, nisi in illis verbis. l. i. ff. ad leg. lul.
maiest. Magistratus populi Romani. Qui
verò in hoc Castellæ regno, ceteros iudi-
ces, aut præfectos, interfecerit, qui Re-
gis nomine rem publicam admouissent,
non incidunt in crimen læzæ maiestatis,
sed acriter, arbitrio Regis, sunt punien-
di, qui eos interficiunt, capiunt, percu-
tiant, aut aliter inhonorant, habita-
tione personæ delinquentis, in iustitiæ of-
fensi, delicti, causæ, ob quam commis-
sum est, & modi, quo est commissum,
ac loci, & temporis, in quo est commis-
sum, ut habetur. l. prima tit. 16. part. se-
cunda. Obserua verò ex l. i. quisquis, non
solum incidere in crimen læzæ maiesta-
tis, & in poenas ei crimine statutas, qui in-
terfecerit Proreges, & Senatores, vel eos,
qui à latere sunt Regis, ad eius personam
defendendam, sed etiam, qui factionem,
aut consilium, ad id faciendum iniecit, etiam
si ulterius non sint progressi, ut circa pri-
mum euentum, quoad personam Regis ex-
plicatum est.

Dubitant verò doctores, si quis consi-
lium Regis, aut alium ex commemoratis,
interfecerit privato odio in perso-
nam illius, & non quia minister Regis est,
neque in odium, & damnum Regis, aut
Regni, cum consensu sit reus læzæ ma-
iestatis, incidatque in poenas ei crimini sta-
tutas. lul. Clarus. §. lib. 1. sententiarum. 4.
læzæ maiestatis crimen num. 5. censet, quo-
cunque odio, & animo, id fiat, consen-
sum esse incidere in crimen læzæ ma-
iestatis. Gregor. verò Lopez. l. prima tit. 2.
part. 7. verb. Adelantados mayores, in fine,
iuncto verb. Ozel Reyno, contrarium in
nuere videtur. Neutra sententia sua pro-
babilitate caret: propende tamen in Iulij
Clari sententiam: quia id priuilegium per-
sonis eorum, in reipublica bonum, videtur
esse concessum.

¶ Nouus, si cum Rex securitatem alicui
in particulari, vel oppido aut provincie, &
A 5 caderet

cederet, & subdit illi Regi, eodem eiusmodi securitate à Rege dari, eam sciens, interficeret, aut aliud faceret, quod esset contra eam securitatem, incidere in crimen læsæ maiestatis, & in penas pro eo crimine statutas: nisi se, suasq; defendendo ab eo, qui ea gauderet securitate, id efficeret. Ita habetur. l. 1. tit. 2. part. 7. iuncta. l. vltim. titu. 16. part. 2. & l. 1. ff. ad leg. Iul. maiest. Qui autem percuteret eam, aut aliud damnum ei inferet, qui solam haberet tacitam securitatem, qualem habent, qui vocantur ad curiam, aut ad eam veniunt, & ex illa reuertuntur, non sunt rei criminis læsæ maiestatis, sed acriter, quoniam si idem maleficio in alios exerceret, puniuntur. Vide legem vlt. tit. 16. part. 2.

Decimus, si, cum aliqui in obfides dati essent Regi, aliquis ipsius subditus, aut quenguam illorum, sine Regis facultate, interficeret, aut in causa esset, ut fugerent. Ita habetur. l. 1. tit. 2. part. 7. l. 1. tit. 18. libr. 8. noue collect. & l. 1. ff. ad leg. Iul. maiest.

Vndecimus, quando aliqui in vincula erat coniectus ob crimen læsæ maiestatis, & alius eum inde extrahit, aut in causa est, ut inde fugiat, incidit hic in crimen læsæ maiestatis. l. 1. titu. 3. part. 7. & l. 4. in fine, iuncta glossa ibi. ff. ad leg. Iul. maiest. consent. l. 14. tit. 16. part. 7. Idem meritò Ant. Gom. 3. tom. var. ref. c. 2. n. 7. dicit esse si, postquam esset damnatus, eriperetur de manu ministrorum publicorum.

Duodecimus, si pro Rex, Castellanus, aut exercens, tenquam caput, quauis aliis administratione, eam non deferat, iubente Rege, & non tradat, cui Rex preceperit, cum omnibus, quæ ad castrum, aut propugnaculum, attineant, si quod tradendum est castrum, aut propugnaculum sit, incidit in crimen læsæ maiestatis. l. 1. titu. 3. part. 7. & l. 2. & 3. ff. ad leg. Iul. maiest. Quando Rex vocaret Castellanus ad se, vt traderet castrum, neque ille veniret, idem crimen incurreret, nisi id efficeret, quia ex suo discessu castrum periclitaretur, aut ipse esset captus, infirmus, aut ita vulneratus, ut venire non posset. Ita habetur. l. 18. titu. 18. part. 2. vbi Grego. Lopez arbitratr, non euadere id crimen, & penas pro eo impositas, si ex alijs causis æquæ urgentibus, aut urgentioribus, non accederet. Contrarium verò existimo verum: quoniam, quando causæ essent æquæ, aut magis urgentes, ut si in itinere paratè illi essent insidie, aut aliud mortis certum, aut valde probabile, periculum ei immineret, nullus esset culpa non

venire, imò peccatum esset accedere, vbi autem culpa non interuenit non accedendo, incurrere non potest crimen læsæ maiestatis in eo, quod non accedat, neque pena sine crimine & culpa, possunt iuste imponi. Vtrum autem, si quis, sine Regis facultate, relinqueret administrationem, cui, tanquam caput, esset præfectus, incidere in crimen læsæ maiestatis. Lex. 3. in fine. ff. ad leg. Iul. maiest. affirmare videtur. Id verò Greg. Lopez. l. 1. citata verb. de x. et officio cum Luca de Perna, merito limitat, nisi ex discessu ab administratione nullum notabile periculum bono publico immineret, & ex iusta & rationabili causa eam reliquisset.

Decimus tertius, si quis infringeret maiestatem, aut auferet, imaginem Regis, in ipsius honorem in loco aliquo dictam, crimen incurreret læsæ maiestatis. l. 1. titu. 2. part. 7. & l. 4. fine, & duabus sequentibus. ff. ad leg. Iul. maiest.

Quartum decimum annumerat. l. 1. titu. 2. part. 7. quando quis falsam eudit monetam, falsificat sigillum, aut signum Regis. Primo ait ibi Greg. Lopez esse distictum iuxta opinionem Azonis, inder criminis læsæ maiestatis. At tamen. l. 2. C. de fals. monetæ aperte statuitur, esse crimine læsæ maiestatis, atque illud incurrere, iuxta utranque legem citatam affirmant Couarr. de collect. veter. num. c. vlt. n. 3. & Ant. Gom. l. 83. Tanq. n. 3. de quarè sermo erit tract. 3. disp. 73. Et secundum dubitat ibi an sit limitandum, ut intelligatur de ministro publico. Eum legi to, & quæ ad id citat

In omnibus euentibus criminis læsæ maiestatis explicatis, in hoc regno Castella, qui illud committit, aut ad illud confilium, vel auxilium, dat (intellige in euentibus, in quibus explicatum est, sufficere solam cõiurationem, seu mutuum cõsensum exterius expressi, etiam si non sequatur effectus, in alijs verò, dum modò sequatur effectus eorum euentuum (incurrit sequentes penas. In primis penam mortis corporalis. l. 1. titu. 3. part. 7. iuncta. l. 6. titu. 13. p. 2. inst. de publ. iud. c. publica autem iudicia, & l. 1. quis. quis. C. ad leg. Iul. maiest.

Deinde bona omnia illius confiscantur modo disp. 99. expolato. Ita habetur. l. 2. tit. 2. part. 7. iuncta. l. 6. titu. 13. parte. 2. & l. quisquis. C. ad leg. Iul. maiest. Quod autem tunc, si bona viri cõfiscantur ad alius, delicti cõfiscantur, relinquentur sine vxo et sua dos, & bona paraphernalia, ac medietas lucrorum, & quod similiter, si cõ hoc, aut aliud crimine confiscetur bona vxoris, relin-

qui viro, debeat reliquum solum capitale, & medietas lucrorum, disput. 43. 4. explanatum, comprobatumque est, & contentum. l. 2. citata. l. quisquis. 4. vxores C. ad leg. Iul. maiest. ordinationes Lusitanæ lib. 5. titu. 3. §. 19. incipit. *E sando casido*; & cap. decreuit de hæret. lib. 8. Dubium vero est, virum, sicut caput decreuit, citatum, statuit, ut nihilominus, si vxor, quando contaxit cum viro, sciebat eum esse hæreticum, amittat sisco dotem secus autem, si post contractum matrimonium, cum illo, id scivit: neque scientia tempore contractus matrimonij præsumitur, in ea, nisi probetur, ut vtrunque affirmat glossa vlt. ita si vxor tẽpore cõtractus matrimonij scriba, eum, cum quo contrahebat, xxi esse criminis lege maiestatis humane, amittat similiter suã dotẽ sisco. Ad hoc respondet bene Greg. Lopez. l. 2. citata verb. *dotẽ de summa*, ea nõ amittere, quoniam licet validũ sit argumentũ, quoad pœnas, ad crimine lege maiestatis humane ad hæresim, tanquam ad crimine minori ad maius, argumento capitis vergẽtis ex gra eodẽ titulo, non tamen cõtrario valet argumentũ ad crimine hæreseos ad crimen l. e. maiestatis humane; & quoniam, mulierẽ contra hære cum eo, quẽ sciebat hæreticum, lo ipsam suspectã de heresi facit, periculoq; se exponit amittendi fidẽ, & quodammodo favore videtur hæresi mariti, quẽ non similiter locum habet in crimine l. e. maiestatis humane.

- Item omnes eorũ filij manent perpetuò infames, ita vt nunquã obtinere possint munus militiæ, vel dignitatẽ, aut officium publicũ. Ita habetur. l. 2. tit. 3. p. 7. & l. quisquis. 4. filij, in fine. C. ad leg. Iul. maiest. Et quanvis lex. 2. huius regni citata, primò aspectu excludere ab hac pœna videatur filias, fortẽ tamen ex cluso filiarum intelligenda est, non quoad hanc pœnam, sed quoad sequentem, quam eadem lex. 1. cum hac pœna coniungit. Etenim lex quisquis. 4. filij, & 6. ad filias. C. ad leg. Iul. mai. vnde lex illa secunda de sumpta est, nõ excludit filias ab ea pœna, sed solum ad sequens successioni in hereditate alterius patris, & extraneorũ, vt liquet intueati legem quisquis duobus. 44. citatis. Nisi fortẽ de amas, hæc, & similes aliam legẽ Lusitanã, quam infra referemus, etiã infamiam voluisse ad filialibus auferre, vt circa legẽ Lusitanã infra subiiciem. Quid autẽ in re proposita nomine, officiorũ publicorũ, intelligatur, explicat lex. 3. & 4. titu. 3. lib. 8. noue collect. licet ad aliud institutum nepe, vt ea obtinere non possint filij & nepotes hæreticorũ, quĩ de heresi damnati sunt, scõ recõciliati sunt Ecclesiã. Quo in loco, principiãnt ad id ab eo deputatis, referuatur decla-

ratio, num aliquid sit officium publicum, præter ibi connumerata, quando de aliquo fuerit dubitatu, an inter officia publica sit cõputatu. Illud vero est obliuandũ, quanvis hæc pœna, & sequens, locũ in hoc regno habeat in crimine l. e. maiestatis in omnibus eutibus supra cõmemoratis, vt collat ex l. 1. citata, de iure tamẽ comuni, solum videri eas pœnas habere locũ in cõturbationibus circa necẽ principis, aut consiliariorũ principis, vel asurum de quibus sermo est. l. quisquis in princ. C. ad leg. Iul. maiest. & longe maiori cum ratione in progredientibus vltimis in eo crimine; solum eõim de hoc gradu criminis lege maiestatis est in ea lege sermo, neq; pœna sunt extendẽda vltra id, ad quod sunt imposita, præsertim hec, quæ in odium parentum, in filijs innocẽtibus parentes nocentes puniunt, quod pœnarum genus plus, quam pœna aliorum generũ, est coarctandum, si tamen cõtrario esset ad perdendam rem publicam, non dubitarem, locũ in eo eutẽ habere eã pœnam, ac proinde vniuersum in eo, qui perduellio propriẽ dicere tur, iuxta eã quẽ subiiciemus. Aliqua ex parte consensere videntur Iulius Clarus lib. 3. sententiarum. l. l. e. maiestatis crimen nou. 14. & filij, quos citat, Quin & Greg. Lopez. l. 2. citata verb. *suã bõr*, in fine eam legem huius regni restringendam arbitrari quoad hanc, & sequentem pœnam, vt solum intelligantur de criminibus, de quibus loquitur & intelligitur. L. quisquis citata. Illud etiã obserua, si mater in crimen hoc lege maiestatis incidat, filios & filias, illius hanc etiã incurrere pœnam, vt cum Acurio. L. quisquis. 3. filias verb. minus ausuras. C. ad leg. Iul. mai. affinant de cõres communiter, quos Iul. Clar. vbi supra, num. 13. & Greg. Lopez verb. *suã bõr* citat, referunt ac sequuntur, satis consonẽ ad textum; qui de filijs cõmittentibus ad crimen indistincte loquitur, siue mas sit, siue femina, tamet si, quia crimen hoc raro admodum ad scõmina committitur, sermo de viro præcipue in eo textu habetur. Item, non solum omnes filij, & filie, priuantur vniuersis bonis omnibus, quæ tempore cõuulsũ delictũ erat delinquenti, aut ad illa ius habebat, quia omnia confiscantur, sed etiã omnes filij masculi priuantur, succẽssione, tam cõtestamento, quam ab intestato, mariti innocẽtis; & quorum similiter innocentium, & reliquorum propinquorũ, quin & successione ex testamento extraneorũ, ita vt neque hereditatem, neque legatum, accipere possint, vel ad propinquũ, vel ad prorsus extraneis sed maneat in pẽpetua abiectione & paupertate, ab iis omnibus prorsus exclusi, in odium

atque in poenam parentum, & ne filij parentum vestigia sequantur. Ita habetur. l. 1. tit. 2. p. 7. quoad omnes euentus criminis laesa maiestas commemoratur. & l. 1. quisquis. §. filij. C. ad l. iul. mai. quoad delicta, de quibus in ea lege est sermo, quoad que sola censet Greg. Lo p. ubi supra intelligendam & arctandam esse legem secundam citatam, iuxta ea quae circa praecedentem poenam dicta sunt. Et quauis aliqui asserant, eiusmodi filios excludi ab illis bonis, tantumquam eis indignos, pertinereque loco eorum filiorum ad fiscum, & alij id temperauerint, ut solum attinerent ad fiscum, quando ex testamento essent eis relicta, non verò quidam filij succederent illis ab intellectu, placet tamen opinio Azonis & Bal. quam Greg. Lopez. l. 1. citata verb. si pater aut; Ant. Gom. 3. tom. var. ref. c. 2. §. 1. amplectuntur, nempe tales filios esse illorum omnium bonorum proprios incapaces, ac proinde legata esse nulla, & cedere haereditibus scriptis: haereditatis verò cedere haereditibus ab intellectu, antequam cohaereditibus scriptis, id quod sonat l. 1. citata. Vtrunque autem legem esse intelligendam, etiam de hijs, emancipatis, affirmat Greg. Lop. cum alij, quos citat, verò, s. hys, citato, latis consonant, ad vtrunque legem. Idem autor ibidem. Coruar. 2. var. ref. c. 8. n. 3. Molina lib. 4. de primog. c. vt. nu. 56. & l. iul. Clar. ubi supra. n. 1. cum alij, cum comuniquem sententiam quam referunt, eadem leges intelligunt, etiam de filijs illegitimis, quoad hanc & praecedentem poenam. Vtrum autem, quoad vtrunque intelligenda sunt tantum de filijs natis post delictum commissum, an etiam de natis ante commissum delictum, & vtrum intelligendae sint de solis filijs, an verò, etiam de nepotibus, commodius subiiciemus inferius.

13. Filij verò committentes crimen laesa maiestatis, in euentibus, in quibus dictum est, filios excludi à successione matris, ipsi non omnino excluduntur, sed obtinere possunt à matre solam suam portionem legitimam in bonis matris, tam ex testamento, quam ab intestato, non verò incrementum aliquod, supra illam: & quoniam tempore legitimi parturitum, & de iure communi, erat quarta pars bonorum matris inter filios diuidenda, ea sola, eis conceditur. l. 1. citata, & l. quisquis. §. filij. C. ad leg. iul. maiest. Hodie verò, ut recte ait Greg. Lopez. l. 1. citata verb. la queraparie, & consentiunt ordinationes Lusitanae inferius citandae, obtinere possunt, quod de iure huius, & Lusitaniae regni autem quod in legitimis. Alijs verò consanguineis, & extraneis, succedere possunt in omnibus bonis, ac si pater eorum crimen id non commisset, ut bene Greg. Lopez. cum Salyceto

A ibi subiungit: quoniam id prohibitum eis non reperitur: & quoniam apertius adhuc id sonat l. 1. citata, quam lex quilibet.

Qui hodie hostes dicuntur, hoc est, cum quibus res publica bellum gerit, & non pirata, aut qui, ut latronculi, de praedantur, ut habetur. l. hostes. ff. de verb. signif. perduelliones postea dicti sunt: ut habetur. l. quos nos. ff. eod. tit. postea verò perduellionis crimen usurpatum est, pro crimine eius, qui animo hostili aduersus rem publicam: aut principem, animatus est animo de liberato atque exterius expresso, aliquid contra principem, aut rem publicam, moliendo, ut habetur. l. vlt. ff. ad leg. iul. mai. vnde perduellionis crimen, non omnia crimina laesa maiestatis comprehendit, sed solum, quae sunt in personam principis, aut reipublice hostili animo perendi principem, aut rem publicam, ut l. vlt. citata habetur. De eo autem, quoniam hoc perduellionis crimine incidit peculiariter sancitum, ut esset de eo crimine, dum viveret non esset accusatus, morte delinquentis id crimen, ob illius immanitatem non extinguitur, ut extinguuntur alia crimina, sed delinquentis memoria posset post mortem accusari & damnari, ut bona illius à puncto commissi delicti confiscaretur, & ipse, ac eius filij, persequerentur in infames, inciditque in ceteras poenas supra explicatas. Descendentes tamen illius admodum citandi, citandi sunt, ut accedat ad defendendum defuncto, quod si sufficeret, non ad defendendum ac purgauerit de eo crimine, dantur de illo, & in consequentia, dantur eius memoria, pronuntiaturque, eam, & ipsius filios, in poenas supra explicatas, incidisse ita habetur. l. vlt. ff. ad leg. iul. mai. l. penult. & vlt. C. eod. tit. l. ex iudicio. ff. de accusationibus. §. per contrarium in. de haeret. quae ab intellectu deser. §. publica autem iudicia, iuxta glof. vlt. ibi. in. de publ. ind. l. 3. tit. 1. & l. 7. tit. 1. p. 7. l. iul. Clar. ubi supra. n. 16. cum Gigante, & cum comuni doctorum sententia, ait: perduellionis defuncti crimine, eiusque memoria, solum postea accusari & dari, bona quae illius confiscari, quinque annis à commisso delicto: quoniam eo tempore actio illa praescribitur. cōsentunt quae disp. 77. dicta à nobis sunt. Aliud verò res habet in crimine haereticos, ut ibi dem, & disp. 66. dictum etiam à nobis est.

C Ad accusandum in crimine laesa maiestatis admittuntur, etiam infames, & ceteri, qui ab accusatione in reliquis criminibus, repelluntur. l. famosi, & l. in questionibus. ff. ad leg. iul. maiesta. & l. 3. tit. 1. uncta, l. 1. & l. 16. tit. 1. part. 7. Qui verò de eo crimine accesserint, neque illud probauerint, figuntur poenam treasonis. l. 3. & l. 16. citatis, eorum poena subest, qui de crimine capitali, alium accusat, neque illud

illud ei probat; nisi ad se accusatio, ratione
personarum interfecit, & p[er]det. l. vii. C. de ac-
cusationib. & l. 26. citata. Si verò crimen
lese maiestatis solum femiplenè ab accu-
sante probetur, torqueri vna cum accusa-
to poterit, vt rei veritas inueniatur. l. 3. C.
ad leg. Iul. mai.

De iure Lusitano lib. 5. ord. tit. 3. §. 4. in
sequentiibus euentibus committi dicitur cri-
men lese maiestatis Primiceri, se aliquem tra-
xisse morte de seu Rey, ou da Reynha sua mulher,
ou da algũa dos seus fillos, ou filhas, indimor: ou a
alio de se ainda conselheiro, ou fauor.

Itē, se o que teuer Castello, ou fortaleza do Rey
alle, ou aquelle, que de sua mão tener, se eleuante
co ella, e a non encregar logo a pessoa do Rey,
ou a quem pera yso seu special manda do tenesse.

Item, se em tempo de guerra algũ se fosse perao
ymigo do Rey para guerrear contra seu Reyno.

Itē, se algũ de se conselheiro, ou ymigo do Rey,
per carta, ou per qualquer outro auiso, em seu deu
feruço, ou de su real effado.

Itē, se algũ fizesse conselheiro, cõfideraçãõ contra
o Rey e sua effado, ou trazeisse de se eleuante contra
elle, ou pera yso de se ainda conselheiro, ou fauor.

Itē, se a o q[ue] fõsse pressõ per qualquer dos sobre-
ditos casos de treys, algũ de se ainda, ou ordenas-
se como de seito fogisse, ou fosse tirado da prisam.

Itē, se algũ mautte, ou ferisse de proposito em
presença do Rey algũa pessoa, que effensse em
sua companhia.

Itē, quando algũ em desprezo do Rey quebratasse
ou derribasse, algũa ymagẽ, ou armar real: ou pos-
sem semelhança do Rey e por sua bõra e reuerença.

E em todos estes casos, ou cada huã delle, he pro-
piamente commido o crime da lese maiestade, e au-
do por treidor o que os commeter. E sendo o commet-
dor, cõme nado e cõdenado per cada vna delle, mor-
tera a natural morte cruel: e todos seus beys

que ouer ao tempo da condemnacão serem confisca-
dos: pera a coroa do Reyno, pospos q[ue] fillos tenha,

assim como como feneas, ou outros algũs decende-
tes, ou ascendentes, auidos ante o tempo de ter co-

metido tal maldade: o quoad, quoad a cõfiscatio-

nẽ e bonorũ delinquẽtis a pũcto cõmissi de
liti, de qua est fermo iuxta omniũ opinio-

nẽ est verũ, neq[ue] potest cuiquã esse dubiũ

E sendo tal crime notorio, serã sem beys cõfiscato-

do: per esse mesmo feito, sem outra algũa sentença

J. E em qualquer destes casos a cima declarados,

onde os fillos sãe excludos da herança do padre,

se forem varões, ficarão in famados: pera sempre
e de memoria, que nunca possam auer honra e cana-

leria, nem outra dignidade, nem officio, nem po-

derender a p[er]te, nem outro est[re]ito, nem do

interfata, nem por testamẽto, na que si quem her-
e de yto, nem auer coisa algũa, que l[ic]e seja dada, ou

A leixada, ou si ante vnos, q[ue] por qualquer po-
primera vontade: salvo sendo primiceri, e q[ue] si
tidos por o Rey a sua primeira fama e effado: a
qual pena auerã p[er] a mal dada, q[ue] seu pay cometeo.

Circa q[ue] nota, sicut lex 2. tit. 2. p. 7. in
omnibus euentibus criminis lese maiesta-
tis lege. 1. eiusdẽ tituli comemoratis, affu-
ciebat filios delinquentis hac vtraq[ue] pena
ita & hanc Lusitanam legẽ idẽ efficere in
omnibus euentibus comemoratis. Itẽ po-
nam infamiz, & exclusionis ab officijs, &
dignitatibus, credere afficere etiam filias,
iuxta legem quicquid. C. ad l. Iul. mai. pro-
pter ea quẽ similiter carta legẽ. 2. quãtã su-
pra dicta sunt. Itẽ observa, hanc legem ex-
cludere filios itã delinquentis hoc crimine,
non solum a successione matris, ascendenti-
bus, ac ceteris per vltimã voluntatẽ ex te-
stamẽto, aut ab intestato, sed etiam per do-
nationẽ inter vivos, tam reuocabilẽ, quam
irrevocabilem: quod nota, quoad successi-
onẽ in maioratibus, qui donatione inter
vivos instituti sunt.

B Peros as filhas dos reys treidores poderam her-
dar a sua s mãe, ou outros parentes, assi per linea
directa ascendente e descendente, como per linha tras-
uersa, e quas quer outras ehirã, assi ab intestato
o que l[ic]es de reuocabilẽ p[er]tence, como per te-
stamento, ou cyro qualquer iusto titulo de vltima
vontade, ou de entre vivos: effo non sendo os tãtã
pessoas, a q[ue] se ouer de socceder culpados em o tal ca-
so: porque em tam suas fazezẽdas serem cõfiscadas.

C Quo loco videtur cõcessũ filiabus, succede-
re matribus in omnibus earũ bonis, ac si
pater taliũ filiariũ id crimẽ nõ incidisset.

Ex fortẽ lex Lusitana, & l. 2. hui[us] regũ iura-
mentum, etiam a filiabus, inferre intẽderunt.

D A. 4. 20. sic ibidẽ statuitur. E quito a oueros
casos, que o derto sempre chamã crime de lese
maiestade da primeira cabeça, assi como se seguitã
tãte morte de algũ ascendente do Rey, ou descendente
a fora os a cima declarados, q[ue] yrmão do Rey, ou
tio do Rey, yrmão de seu pay, o de sua mãe, da q[ue]
la parte de que o Reyno succede, sendo o tal possõ
extra que se este caso commeter iudiciũ, quer se que-
rã, quer feneas, Itẽ se, o Rey em sua possõ per si
mesmo segreffe algũa pessoa, ou genit[er] de algũa
comarca, cidade, ou villa, e aquelle, de que effo
de se a diciofignancia o quebrantam: em effo: e
sua, em effo. capitulo declarados os commetdores: e
feneas dille, ou qualquer delle, morte eam
morte na: ual, e seu beys serem cõfiscados, pospos
que descendente, ou ascendente, tãtã: por em ne
elle serem auidos por treidores, nem seus fillos
ficar in famados, nem inhabiles pera socceder,
nem excludos das honrras, officio, e dignidade:

E por que adẽm dos casos sobre ditos hãõ ou-
ros

At 3

At 3

At 3

At 3

At 3

At 3

At 3

At 3

At 3

At 3

At 3

At 3

At 3

At 3

At 3

At 3

At 3

At 3

1704. Et que segundo decreto se comete o crime de lesa magestade, que o decreto chama capitulos da segunda cabeça, assi como, se algũa tirasse por força de poder da justiça o condemnado por nossa senhoria, que lesassi m a justiça por nosso maldado, ou de nossos officiaes, que pera ello nosso poder e auctoridade venassem.

Item, se nos forem dados arreftes, e algũa opstasse, ferisse, o offendesse, sem justa causa, sabendo que nos eram dados; en arreftes durante per arreftes, ou les desse ajuda, fauor, auxo, ou consilio pera fugir de nosso poder.

Item, se algũa quebrantasse nosso carcere, e delle tirasse o preso, que ja era condemnado, ou en jurycor omissse confessado o maldicio porque era preso, por se delle non fazer justiça.

Item, se algũa matasse, ou ferisse, seu ymguo, sendo preso en nossa prisão, matando delle vengança.

Item, se algũa matasse, ou ferisse algũa nosso officia da justiça, que officio de julgar tenha, sobbre seu officio. Inclinare videtur in sententiam, quod si quis interficeret consiliarium Regis, aut alium similem, odio privato, non incidat in crimen lesae maiestatis.

Item, se algũa Corregedor, ou juiz fosse embaiado por nos a algũa comarca, cidade, ou villa, e depois por algũa razão cessasse seu officio, e mandassemos la a outro officiaal nouo con nossas cartas e poderes pera ello sofficer, e o primeiro Corregedor, ou juiz, lbe nã quissesse obedecer: em effes casos, e entros semelhantes, que o decreto chama da segunda cabeça, assem dauermos as penas; que por decreto comens, e nossas ordenações deuermos: perdeream seus bẽs os cometedores das fbredditos casos, e serem confiscados, pãso que tenhamos descendentes, ou ascendentes, lidimos. En effas mesmas penas assi as que merecerem segundo forma de decreto, e nossas ordenações, como perdimenio de segunda, de modo que dito he encorerrãam qualesquer capães nossos, ou fãitores, ou qualesquer nossos officiaes de qualquer qualidade que sejam, que no entregarem os tales carregnos, ou officios que tenerem, a aquelles, que para ello leuarem nossos prouisoes.

Ex dictis constat, magnã esse discrepantiã in crimine lesae maiestatis de iure Lusitano & in iure Castellae, & comuni. Constat etiã, sãpe sumi equiuoco crimẽ lesae maiestatis primi gradus, primũ capitũ, & secundũ, tum si Lusitanum ius, & comune & Castellae conferas inter se, tum etiam si modum loquendi de hoc iure attendas.

Paraphrasis penultimũ, & vltimũ, tit. x. c. i. rati. habetur, in membris delinquentis de iure Lusitano dari post mortem in omnib; edictibus primi capitũ, seu a principio cum emortuus; ob quos hĩj manent infames, de hoc iur.

A. eedere possunt alijs cõsanguineis, aut extraneis: in reliquis verò omnibus, in quibus crimen patris non ita in filiis punitur, non damnari membris delinquentis post mortem: sed si de vita discessit, antequam his aduersus eum intentaretur, vñ cum vita illius, extingui etiam delictum.

Capite scilicet de penis lib. 6. merito, tanquam rei la se maiestatis humanæ, datur, qui hostilitate fuerit insequutus Cardinalem sanctæ Romanæ Ecclesiæ, etiã si vltimũ non sit progressus, & qui eũ petcuisset, aut eũ prehenderit, vel socius fuerit, aliquid hosti facientis, aut fieri iudicauerit, aut factum (intuito intellige ipsius) ratũ habuerit, aut eũ cõsiliũ ad id dederit, vel fauore, aut postea receptauerit, vel defensusuerit, sciẽter eum dẽ. Cum enĩ Cardinales S. Romanæ Ecclesiæ, consiliarii sint Summi Pontificis, qui sit premus est princeps, certè non minus committitur crimẽ la se maiestatis in decessis quilibet aduersus Cardinales, quam aduersus cõsiliarios supremos, ceterũ principib; aduersus quos committi lege quilibet. Cũ ad leg. Iul. mai. est sancitũ, vi supra dictum est. Quod vero ad rẽ præsentẽ attinet, prætermisiss alijs grauissimis penis, in eo capite est statutũ, qui in aliquo prædictorum criminum incidere, in habilibus redditur eo capite ad luccedendum alteri ex testamento, & abintestato. Licet verò eorum filijs, & nepotib; grauissimæ aliz pœnæ in eo capite imponantur, quibus parentes tantũ sacrilegij patratore, in eis puniuntur; non tamen video illos in habiles reddẽ, ad succedendũ, etiã ex testamento, aut ab intestato.

Quare id impediri nõ erit, vt succedat in maioratibus, etiã per vltimã voluntatẽ institutus: nisi dicas, filios subiacere penis legis quilibet. 5. filij. Cad leg. Iul. maiest. quod eũ Gigante, & comuni doctũ sententia innuere videtur Iul. Clar. vbi supra. 4.

Quod ad hereticos, credentes, receptatores, defensores, & fautores eorũ, attinet, hõrũ; omniũ filios, licet alibi de ipsorũ penis dicendũ sit, quod ad rem præsentẽ attinet. Hæretici, neq; testari possunt, neq; iurẽdes institui, aut accipere fidei cõmissum, vel legatũ, ex testamento, etiã milites, vt patet. l. Manichæos. & l. vlt. C. de hæreticis. l. 4. tit. 26. p. 7. Quod si aliquid, antequam de heresi cõdenaretur, obtrinerent, vel ad illud ius haberent, id totũ amittunt: ita à puncto committit delictũ, sequatur sententia cõdenatoria: sed & vt si maioris mole ipis mẽ obtrinfuerit, neque aliud haberet institutio legum istarũ, pertineret, intertin

1705. 2A

dum ita condénatus videret, ad fscum quo ad vsum fructu, vt duabus dispositionibus præcedētibz dictū est. Præter hæretici, credētes, receptatores, & fautores eorum, admitti non possunt ad vllum beneficium Ecclesiasticum, aut officium publicū. Ecclesiasticū, vel seculare, & proinde, neque ad vllā dignitatē, quod si secus fuerit attēta, irritum id totum est & ipse, vt habetur, c. quicumque. §. hæretici. & c. vt cōmissi. §. vlt. & c. statutum. a. de hæret. lib. 6.

Quod verò ad filios hæreticorū attinet, nō videq. illos, propter eimē hærescos parentis, inhabiles reddi ad succedendū ex testamentū, aut ab intestato, ascendētibz, aut alijs cōsanguineis, vel extraneis, vt redditū, sunt filij cōmittentium crimē læsæ maiestatis humanæ, l. quisquis. C. ad leg. Iul. mai. & alijs iuribus huius, & Lusitanæ regnorū, supra citatis. Et cū pœnæ, præsertim illæ, quæ in filiis innocētibus parentes nocentes puniunt, extendendæ nō sint ad eus, in quibus non sunt statutz, nō valet argumentū, q. si parentes, cōmittentes crimē læsæ maiestatis humanæ, illo modo puniuntur in filijs, filij quoque cōmittentium crimē læsæ maiestatis diuinæ eidē pœnis subiacent: neque eo vlt. est Innocentius III. c. vergentis de hæret. sed solum ad probandam, nemini debere mitti videri, q. ipse eo in capite statuat, vt bona hæreticorū propter hærescos crimē confiscetur, quando, quidem leges humanæ id statuerint in minori crimine læsæ maiestatis humanæ. Imò verò ex eo capite cōtrariū colligitur, ut pœ, q. licet pœna iustæ statuta in crimine læsæ maiestatis humanæ, iustæ quoque statui lōgē maiori cum ratione possint in grauiori crimine læsæ maiestatis diuinæ, interm tamen dū extēsa nō est ad crimen læsæ maiestatis diuinæ, nō habet in eo locū, ex eo præcisē q. in crimine læsæ maiestatis humanæ sit cōstitutū. Et quod filij hæreticorum non puniuntur ex pœna, quod succedere alijs non possint, affirmat communis doctorum sententiā, quam Ant. Gom. 3. tom. var. rel. c. 2. d. 55. reuert. ac sequitur.

Filij tamen hæreticorū, credendum, receptatorū, & fautorū hæreticorū, vsque ad secundā generationē, sunt inhabiles ad beneficia Ecclesiastica, & ad officia publica, atque adeo ad dignitates, perinde atq. parentes ipsorū, vt habetur. c. quicumque. §. hæretici. & c. vt cōmissi. §. vlt. de hæret. lib. 6. Posses verò id limitatū fuit per Bonificiū VIII. c. statutū. a. god. tit. lib. 6. Primo,

A vt intelligatur per lineam paternā vsque ad secundā generationē, hoc est, ad filios & nepotes: per maternā verò ad primā dūtaxat, id est, ad filios, quare si sola mater sit hæretica, filij tantū, & non nepotes, sunt ad illa inhabiles. Itē si pater sit hæreticus, nepotes ex filio, sunt ad illa inhabiles: secus verò nepotes ex filia, vt consentaneē ad hoc ius ait Ant. Gom. 3. tom. var. rel. c. 2. n. 4. Secūdo id limitatū, vt intelligatur solum de filijs & nepotibus eorū hæreticorū, qui emēdati nō sunt, & reincorporati Ecclesiæ, exequendo pœnitēciā ipsiis impositam, aut parati illam suscipere & exequi. Dubiū verò est, vtrum hæc limitatio secunda Bonificij VIII. locū hodie habeat in hoc Castellæ regno quoad officia publica post legem 3. titu. 3. libr. 8. nouæ collect. quæ sic habet. *Mandamos, que los reconciliados por el delito de la heregia y apostasia, ni los hijos y nietos de los quemados y condenados por el dicho delito, basta la segunda generation por linea masculina, y basta la primera por linea femenina, no puedan servir. Etc.* Vbi vides, filios & nepotes, nō solum relaxatorū brachio seculari, & cōsultorū, sed etiā filios & nepotes dñatorum ob crimē hæreticæ prauitatis, aut apostasie, quales etiā sunt filij & nepotes eorū, qui Ecclesiæ sunt reconciliati, excludi ab officijs publicis: porro princeps secularis extendere id ius in suo regno validē ac licitē potuit. Dicendū tamen videtur, eam legē non extendere id vltra caput statutū citatū, neque ab illo discrepare: quoniam optimē intelligi potest iuxta illud caput: & iura posteriora intelligi debēt iuxta anteriora, quoad cōmodē fieri possit: cōq. iuriū correctio fit vitanda, maxime canonici à civilis: præsentim cum ea lex, in reliquis sit accōmode omnino ad dispositionē illam iuris canonici. Verba autem illa *ni los hijos y nietos de los quemados y condenados por el dicho delito*, intelligēda sunt copulatiuē, sine ita condēnati concremati simul sint viui, aut mortui, vel eorū tantum ossa, aut eorundē tantum statua, & ita lex cōprehēdit omnes, de quibus notitia habetur in tribunalibus S. Inquisitionis horū regnorū sufficiēs ad cōdēnationē de crimine hæresis, siue reconciliati Ecclesiæ sint, siue non: prior enim pars comprehendit reconciliatos omnes, secunda verò reliquos hæreticos, & eorum filios, aut nepotes, iuxta limitationem capitis statutum citati.

D Dubiū circa superius dicta est, vtrum ad illz pœnæ filij delinquentium crimine læsæ maiestatis humanæ. l. quisquis. 4.

filij. l. 2. tit. 2. p. 7. & titulo. 3. citato ordinacionum Lusitanarum sanctarum nempe, ut sint infames, nullumq; officium publicum, ac dignitatem possint obtinere, & ut nec mariti, nec alij ascendentibus, collateralibus aut prorsus extraneis, succedere possint ab intestato, aut ex testamento, etiam in legatorum, aut fideicommissorum, sese extendat, etiam ad nepotes ita delinquentium. Covar. 2. var. ref. c. 8. n. 2. l. 1. Clar. lib. 5. sententiarum. 4. l. 2. de maiestatis crimine. n. 13. Molina lib. 4. de primog. c. ult. n. 50. & communior sententia, quam referunt, licet non loquantur de pena incapacitatis ad succedendum ex testamento, aut intestato, de qua tamen dicendum arbitror, absque ullo dubio non extendi ad nepotes, eo quod. l. quisquis. 4. filij. C. ad leg. iul. mai. & l. 2. titu. 2. p. 7. ac lex Lusitana de filijs solis loquantur, nomineque filiorum in legibus penalibus, præsertim in ijs, quæ innocentes puniunt, non intelligatur nepotes licet, inquam, de hac pena Covar. & illi alij, non loquantur, de illa tamen alia infamia, & exclusionis ab officijs publicis, & dignitatibus, essent, eam etiam extendi ad nepotes ex parte patris. Dacuntur, quoniam licet vi legis quisquis citat. 4. filij, ad nepotes non extendatur, propterea, quæ proximè dicta sunt, unde Greg. Lop. l. 3. citata verb. *suos hijos*, col. 2. recte ait, tempore solius legis, eam penam ad nepotes non fuisse extensam, referunt tamen Covar. & Grego. Lopez, ex Alberico, Salyceto, & alijs, postea: Federicus tulisse legem quidam, qua liberos omnes & comitentium crimen læsæ maiestatis dning, aut humanæ, affect infamia, eosque excludit ab omnibus officijs publicis, ac dignitatibus: nomine vero, liberorum, descendentes omnes comprehenduntur. Ex benignitate autem canonica Summi Pontifices postea statuerunt, ut pena illa in crimine hæreseos non se extendere, nisi ad secundam generationem & Bonifacius VIII. c. statutum de hæret. lib. 6. noluit eam penam egredi filios per lineam femininam, aut relinquere matrem, ut dictum est. Iuxta hæc autem, stado in iure Cæsareo, omnes vniuersim descendentes, de comitente crimen læsæ maiestatis humanæ, essent infames ac incapaces officiorum ac dignitatum post eam Federici legem, Merito autem Greg. Lopez ubi supra censet, quicquid sit de iure communi Cæsareo, in hoc tamen Castollæ regno, neque eam penam extendi ad nepotes: sed utramque comprehendere solos filios: quoniam lege. 2. citata

tate solis filijs est imposita: in eadem lex satis aperte significat, infamiam penam, inhabilitatemq; ad officia, seminas non comprehendere. Atque iuxta hæc accipienda, adnotandaque sunt, quæ de hac re tradit Ant. Gom. 3. tom. var. ref. c. 2. n. 15. Idè dicendum est de iure Lusitano: quoniam neutra pena tit. 3. citato imposita est, nisi solis filijs, & excludit prorsus filialibus. Unde quædam lex 6. tit. 13. part. 2. & lex Lusitana tit. 3. citato in princ. affirmant, crimen læsæ maiestatis humanæ reddere infames omnes de genere, aut de progenie ita delinquentis, intelliguntur de infamia facti, quæ omnes ea de causa in minori estimatione, minusq; apti ad officia, & dignitates, habentur, non verò de infamia illa iuris, ut Greg. Lop. l. 6. citata verb. *a todo su linage*, rectè affirmat. Dubium deinde est, utrum eadem duæ penæ filijs ob delictum parentum impositæ, nempe de iure Cæsareo, ut, ob crimine læsæ maiestatis humanæ à patre commissum, filij neque ex testamento, neq; ab intestato succedere possint matri, alijs ascendentibus, collateralibus, & prorsus extraneis, & ut sint infames, neq; obtinere possint officia publica, ac dignitates: & de iure canonico & Cæsareo, ut filij hæreticorum, aut etiam nepotes, infames sint, neq; obtinere possint beneficia Ecclesiastica, officia publica, ac dignitates, sese extendit, etiam ad filios natos aut conceptos, ante crimine patris, an verò solum ad filios natos post crimen patris. Quod sese extendant, etiam ad conceptos & natos ante crimen patris, suaderi potest. Primò, ex l. quisquis. 4. filij, iuncto. c. filius. C. ad leg. iul. Mai. quo in loco filij indistinctè eius, qui crimine læsæ maiestatis humanæ commissit, subiunguntur prædictis penis, non distinguendo, num nati sint post patris delictum, vel antea: atq; inter alias, ea ratio redditur. In quibus paterni, hoc est, *herediterij*, criminis exempla mutantur: id verò non minus habet locum in filijs antea conceptis, aut etiam natis, quam in postea natis. Et. 4. filias, hæc redditur ratio, quare illæ non adeo leuè de penis subiiciantur Miror circa eas debet esse sententia, quæ pro infirmitate sexus minus asperas esse censuit: quæ autem timendum est de filijs natis ante crimen patris, quod suadebunt, ex exempla patris sequentur, ac de filijs natis post crimen patris. Confirmatur ex l. 2. tit. 2. p. 7. ubi, statuendo filijs masculis prædictas duas penas, ait. *Et de mas todos sus hijos, que sean varones, etc.* ob quod verbum vniuersale, *todos*, in

in eam sententia propendit ibi Greg. Lopez, cum Alberico, & Salyeto, quauis relinquit rem magis cogitandam.

Secundo, ex c. statum. a. de heret. lib. 6. ubi penis iuris subiunguntur filij eorum, hereticorum, qui tales esse, vel tales discelisse, probantur, sine reconciliatione Ecclesie, & cum autem post mortem generare non poterint filios, liquido constat, etiam eos filios subijci eis penis, qui ante patris crimine concepti, natiq; fuerint.

Tertio, ex c. unico de scismat. lib. 6. ubi lata sententia à Bonifacio. 8. contra Ioannē de Coloma tanquam contra scismaticum, dum ad filiorum penam devenit, ait, contra natos in super, & posteros dicti Ioannis.

Quarto, ex c. felices de penis lib. 6. ubi filij vniuersi, atque indistincti, insequentium, percutientium, aut comprehendentium, Cardinalis sanctæ Romanæ Ecclesiæ, prius beneficij habitis, & inhabiles ad beneficia & officia publica pronunciantur.

Quinto, ex extrayag. Pauli. 3. aduersus Enricum Angliæ Regem, incipit, cum redemptor, & c. in qua pena imponuntur filij eiusdem Enrici nati, & nascituri.

Sexto, ex l. 3. titu. 3. lib. 8. nouæ collect. ubi reconciliati ob crimine hereseos, & filij indistincti concrematorum ac damnatorum ex eodem crimine, pronunciantur incapaces officij publici.

Septimo, in Septimo, quoniam quando Inquisitores hereticæ prauitatis dñant aliquem de heretici, subiungunt. *Y declaramos por nables, e incapaces a los hijos, y hijas del dicho fulano, y a sus nietos por linea masculina, para poder auer, tener, y poseer, dignidades, bene ficijs, y officios, nros Ecclesiasticos, como seglarcs. que sean publicos, o de bonra.*

Hanc sententiam, innixi aliquibus ex argumentis propositis, præter Greg. Lopez amplectuntur Couar. 2. var. res. c. 2. n. 5. Aut. Gom. 3. tom. var. res. c. 2. n. 16. qui assent, in puncto iuris verè esse, & asserendum: contrarium tamen esse, amplectendum, & alibi r. adum in hoc Castellæ regno propter iura inferiori citanda. Eandem amplectuntur Castus lib. 1. de iusta heret. pœnit. c. vlt. & lib. de leg. pœn. c. 7. document. 12. corol. 16. & alij, quos Molina. c. vlt. citat in calce. n. 39. refert.

Deciso. Contraria tamen sententia est longe communior, quam amplectuntur Iul. Clar. lib. 5. sent. 4. heretis. n. 17. & 4. l. 2. de maiestatis crimen. n. 1. & alij, quos refertur ac sequitur Simanca de Catholicis. in tit. iunio. 39.

A n. 23. & Molina. n. 55. citato, atque hęc sū nobis probatur.

Primò, quoniam licet filij nati, aut concepti, ante heresim, & nec crimine legē maiestatis patris, subsecuto eo crimine patris, quasi per communicationem idionatum, dicantur filij hominis heretici, aut perduellionis, non tamen quando nati, aut concepti, sortitique rationem filiorum fuerint, filij erant hominis iam tuac, aut ante, heretici, vel perduellionis: quare in odiosis, & præsertim vt innocentes pœniantur in ipsomet ob crimine patris, tanquam filij parentis heretici, aut perduellionis, non sunt ij computandi inter filios hereticos, aut perduellionis, qui ante crimine patris nati, aut concepti sunt, maxime, cum statuta, & leges, dam de filijs comparatione qualitatis, alioquin parentis loquuntur, & præsertim ad penam infligendam, potissimum si innotens illa pœniendus sit, formaliter loquuntur de filijs, qui post eam qualitatem nati, aut concepti sunt, vt sunt quam plurima exempla in iure, & doctoribus, quorum alia quæ proximè subiiciemus. Atque, inter alia, quæ addemus, id egregie confirmat. L. ex facto. 4. ex facto. ff. ad Trebel. ubi filij nati, post crimine patris, secretum ut filij nati, aut concepti, ante id crimine, & reputatur tanquam filij nati ex alio patre, propter diuersam qualitatem, comparatione filiorum, quam ex eo crimine sortitur. Ibi enim, cum relicta hereditas, cuidam fuisset, vt eam post mortem suam, alteri restitueret, sub ea conditione, si heres ita grauatus, sine liberis decederet, sique heres de portati fuisset, respondit. Vlpianus, quauis de portati filij non faciant deficiere eam conditionem, eo quod reputentur ac si nati, dond fuissent, id tamen intelligendum esse de filijs conceptis post de portione, secus verò de conceptis ante de portionem, quoniam, postea concepti, videntur quasi geniti ac

B parati ab alio homine, propter criminis qualitatem, quæ superuenit, eumque diuersum, quoad eam qualitatem & conditionem, comparatione filiorum esse ceteri. Verba Vlpiani hic sunt. Nos quidem hic dicimus, conceptos quidem ante de portionem, licet postea educantur, siquidem, vt condicio deficiat, post de portionem verè si scriptos, quasi ab alio (id est, à parente) se si seipso diuerso genitos non prodesse, vt si scilicet condicio deficiat. Atque ad id doctores communiter ibi, & alibi, notit eū textum.

C **Secundo**, quoniam, quæ hereticus, aut perduellio, egit ante crimine, ob quod inha-

D **Secundo**, quoniam, quæ hereticus, aut perduellio, egit ante crimine, ob quod inha-

bilis redditur ad similitudinem posteritatem agere, vel da vitque sunt in concilio. Tolo: tam. 12. sub Eruiugio can. 7. cum statueret in penam ei, qui vocatus ad bellum, non venisset, ut testis esse non posset; id meritis restituit, ut intelligeretur circa exsoluendum, quod post eam culpam euenissent: quoniam aequitas non patiebatur, ut quantae es culpa in ins habebat, ut hic testimonium in ipsius fauore ferret; eo primatur: ergo par ratione delictum patens reddere quidem inhabiles poterit ad aliquos filios post id delictum ex eo parente genitos: secus vero filios genitos ante ad delictum, qui iam antea habebat omnino erant, iusque eorum habitatus comparatum omnino habebant.

Ternò, ex. l. si senator. C. de dignit. lib. 12. ubi habetur, si senator habebat filios natos ante adeptam dignitatem, eos non perdere nobilitate & privilegijs eius dignitatis: secus vero de natis post eam adeptam. Eadem distinctio ad eum effectum gaudendi privilegijs alicuius muneris, aut dignitatis, immutat aperte inter filios natos post dignitatem adeptam, & natos ante adeptam eam dignitatem. l. si decurio. 3. C. de decurionib. lib. 10. illis verbis: nec ipse, nec liberi eius post talem ipsius dignitatem procreati, quod patrie debetur (id est, ad quod privati tenentur) deant decessare. Eadem non minus aperte innuitur. l. Doctissimi, & l. penult. illis verbis: tam ipsi, quam liberi eorum post eiusmodi adeptam dignitatem procreati; atque. l. vltima illis verbis: suorum posteritate, quam postquam meruerit dignitatem, vel actum gesserit, ea dedit; antioribus filijs in conditione pristina remanentibus. Et præter alia iura communia, in quibus idem habetur, lege. 1. titu. 1. lib. 6. novae collectionis, sit habetur. Y q los hijos, que unieré antio, antes de la canalleria no gozè de la exempcion y privilegios de la canalleria de sus padres, y que los que an, o ovieren, despues de la canalleria, que aquellos gozè de la dicha libertad con la mesma carga, y no otros ni de otra guisa; quod ius consonum esse iuri communi ex dictis constat, & affirmat Otalora de nobilitate. 4. part. principali. c. 1. & alij. Ratio autem, quare privilegium nobilitatis patri concessum, non competat filijs antea natis, nisi id in aliquo euentu sui faceret exprimeretur, vel iuris dispositione, ut in euenta quodam fuit expressum. l. vlt. citata. C. de decurionib. lib. 10. vel privilegio principis, hæc sane redditur: quoniam filij antea nati coeperant iam antea habere statum hominum plebeiorem, neque virtute tuoc conting-

antur in patre, cui tale privilegium sibi, & posteris, concedebatur. Hinc profecto hoc efficacissimum efficitur argumentum. Quod, si in favorabilibus, & in privilegijs, & concessis parenti sibi, & liberis, non se extendit ad liberos ante id adeptum natos, nisi aperte exprimitur, multo magis pena imposita, alicui, & liberis illius, præsertim si ea in posteris innocentibus patens ponitur, non se extendat ad posteriores natos ante parentis crimine, ob quod ea pena ei imponitur. Hoc loco observo, eo ipso, quod aliquis natus est ex parente, in quo tempore natiuitatis, aut conceptionis, talis filij, nullum erat impedimentum, ut is filius consequeretur in ingenuitatem, nobilitatem, capacitatem, seu habilitatem, ad aliquid, ea sibi suo quasi iure ea natiuitate, aut conceptione, acquisivisset, & affectu sua propria, sicut autem æquitas, rectaque ratio, non patitur, ut ceteris alijs rebus in suis effectis, priuatur quis ob delictum alterius, etiam si is pater, aut mater sit, neque id vquam iuribus reperiimus stabilitum: ita neque æquitas, rectaque ratio, patitur, ut ingenuitatem, nobilitatem, habilitatemque ad succedendum alijs ex testamento, aut ab intestato, & ad obtinenda beneficia Ecclesiastica, & officia publica, seu mol integrè ac perfectè natiuitate acquisitis, priuatur quis in partem ob delictum alterius, etiam si ille pater, aut mater sit: neque vlla ratio est credendum, eam fuisse mentem legum latrarum, qui nulla ratione credendi sunt intendisse statueri suis legibus, nisi iusta, & æquas, recteque rationi consentaneas: quare licet concedere quos, nobilitatem, & alia privilegia (que fauores & gratias sunt) alicui, & liberis illius concessa, sese extendere etiam ad filios ante eam nobilitatem ac privilegium genitos, aut conceptos,

nulla profecto ratione esset idem concedendum de privatione illarum aliarum rerum in partem ob delictum alterius, qua in nocens illo modo puniatur. Vnde in l. de ingenuis. §. sed & si, si scripsum h. gimus. Si mater libera concepit, deinde facta ancilla pariat, placuit, eam, qui nascitur, liberum nascitur, quia non debet calamitas matris ei nocere, qui in utero est. In quæ verba Potius, & alij, rectè dixerunt, ea ratione id procedere, quia huic patri concepto, iam est quæ situm ius ingenuitatis, quod non debet ex calamitate matris tolli. Consentit. l. si filiam. ff. de senatorib. eius verba sunt: Nam quæstio dignitas liberis, propter casum patris asserenda non est. Et lege generali. ff. de ritu nuptiarum, habetur. Dignitas

tem ac privilegium genitos, aut conceptos, nulla profecto ratione esset idem concedendum de privatione illarum aliarum rerum in partem ob delictum alterius, qua in nocens illo modo puniatur. Vnde in l. de ingenuis. §. sed & si, si scripsum h. gimus. Si mater libera concepit, deinde facta ancilla pariat, placuit, eam, qui nascitur, liberum nascitur, quia non debet calamitas matris ei nocere, qui in utero est. In quæ verba Potius, & alij, rectè dixerunt, ea ratione id procedere, quia huic patri concepto, iam est quæ situm ius ingenuitatis, quod non debet ex calamitate matris tolli. Consentit. l. si filiam. ff. de senatorib. eius verba sunt: Nam quæstio dignitas liberis, propter casum patris asserenda non est. Et lege generali. ff. de ritu nuptiarum, habetur. Dignitas

natus filius quæstus, propter crimen patris non est. A
 moneatur, natus autem post dignitatem suam
 magis est, ut quæstus filius iuratus sit.

Quartus, exemplum peccati originis. & po-
 pularum utilitatis; quibus Adami posteris,
 omnes per visum ex illo propagationem
 derivati, puniuntur. Sicut enim, si tota pecca-
 tum Adami transierat aliqui, concepti fuis-
 sent, illi sane non contraxissent peccatum
 originis, neque puniri fuissent poenitis, qui-
 bus à Deo genus humanum ob illud pecca-
 tum puniatur, ut infirmat communis theo-
 logorum sententia, & inter alios asserat.
 Augustinus ad Bonifacium, & refertur, 1. q. 4.
 c. iam itaque, & de coëscat. dist. 4. c. quæ-
 rit; quia illi, ut pote, à separati ex Adamo,
 nec in illo patientia iam tunc contenti, non
 peccassent in illo, nec proinde poenitis illius
 peccati punirentur, sed solum in illo peccato
 uincent, poenitisque eius peccati, licet non pro-
 pria, sed aliena voluntate commissi, illi soli
 puniuntur, qui tunc erant potentia ac vir-
 tute in illo, in illiusve membris, quibus proinde
 omnibus amittit dona, sibi, & nobis cele-
 lata, quibus genus humanum liberum & ex-
 emptum erat à poenitis omnibus ex eo pecca-
 to sequens, sic similitudine quædam, licet
 filij non contrahant reliqua parentum pec-
 cata, quantunvis enormia, dom tamen in no-
 stris parçibus sumus, modo explicato, po-
 tentia ac virtute; poenitis licet à republica
 in commune boni possumus propter pec-
 cata aliquæ enormis, multo tunc reipubli-
 cæ nociva, ad solum priuatione bonorum
 temporalium, quæ ex eis parentibus in nos
 derivari alioquin deberant, sed etiam habi-
 litatibus, & iuribus, quæ conceptione ac
 natiuitate nostra ex eis parentibus fuera-
 mus alioquin consequenturi: secus verò pri-
 uatione bonorum, habilitatum, ac iurium,
 quæ concepti & nati ex illis ante ipsorum
 tale peccatum, iam erant affecta nobis pro-
 pria: his enim semel perfectè acquisitis, pri-
 uari non possumus ob alienam culpam, sed
 ob nostram, aut totius communis, seu
 reipublicæ, cuius sumus partes: id quod sa-
 tis docet ac intendit August. duobus illis
 capitibus citatis.

Quintò, ex l. 2. C. de libert. & eorum li-
 ber. Vbi, quado libertus. seu liberta, in ser-
 uitutem renocatur à patrono ob ingratitudi-
 nem: aduersus ipsum commissam, addit
 Imperator, filij etiam, qui postea nati fuerint,
 seruati: quoniam illi delicta parentum non non
 cent, quos tunc esse ortos confitemur, dum liberta-
 ti illi potuerunt. Et ex l. eman. cap. 1. §. 1.
 ff. de senatorib. cuius verba sunt. Si pater con-
 cepit, quidam sit, antequam pater eius à senatu
 & qui

amoneatur, natus autem post dignitatem suam
 magis est, ut quæstus filius iuratus sit.
 pus enim conceptionis sit deus, plerique pater.
 In quibus iuricus videt quævis delictum pa-
 tris, nocet filijs postea conceptis, & poenitis
 illius eos afficiat; non tamen, nocere filijs
 ante delictum conceptis, neque poenam
 ex eo delicto ad eos, iura extendere. At-
 que argumento huius postulationis iuris di-
 cit gloria verb. aspergit, l. Diuo Marco. C.
 de quæstionib. quod si filius senatoris ma-
 culas pergitur, & prius, quam tam contra-
 heret, habuit, vel genuit filium, non nocet
 huic nepoti senatoris, quo minus filius, &
 nepos senatoris dicatur, & privilegio sena-
 toris, & posteris illius concessis, periuatur.

Neque satisficit responsio Couar. n. 4. ci-
 tato veif. 4. quod scilicet in his sit sermo
 de privilegijs, quæ filijs competunt extrin-
 siccione parentis conceptionis ratione;
 quæ si acquisita, non possunt ob patris cri-
 men à filijs tolli. Etenim eadem ratione ob
 crimen patris quodcumque non poterunt
 bona, habilitateque iura, filijs manente ex
 suis parentibus semel perfectè acquisita, iam
 poenam ob patris crimine à filijs auferri, cuius
 sit non à patre, sed à genere, & gentis, & rerum
 naturæ tribuuntur, eisve obueniunt, iuxta

h. ff. de interd. & releg. l. non tamen
 Sexto, ex concilio Tolet. 3. c. 1. vbi, ex
 indulgentia omnibus illis concedatur, qui
 in infidelitate incidere, sic subiungitur
 Quod etiam de filijs eorum decernimus offeren-
 dam, qui post admisionem factam, nati essent proda-
 m. Quali illi soli restitutione indigerent
 non verò, qui nati essent ante crimine patris
 commissum. Fuit verò illud concilium to-
 tius Hispaniæ, in concenitu vniuersali Ec-
 clesiasticorum & laicorum: easque de causa
 hex illa à republica seculari & Ecclesiastica
 ut in eis concilijs mos erat, fuit lata: et in

Septimò, ex l. 6. tit. 17. part. 2. versis si-
 nem, vbi, loquendo de poenitis eorum; qui
 crimen læsæ maiestatis incurrisserint, & ho-
 ramque ipsorum, subiungitur. Peracto no se
 entende de los bucos, & omeien becho antes q' error
 sen, mas de los que de spues buxifien, syndo ellos
 tan de mala ventura, que no os fize fin. Ca los do-
 rechos, que fallaron los enrigos de España, en to-
 das las cosas; alli do puse fin a los bjos,
 por raxon de sus q' d'ios, siempre guardados en esto,
 que non en fize fin a los que ante euen; & q' el
 fecho malo fize fin. Fueran en de si fize fin con il-
 los a por error (si desfe feci) en los buxifien. & los
 d'ros, que metieron en la pena, fue por que los
 buxifien de spues que echen a por error en el
 mal, que buxifien fecho: de lo qual, que en alguna
 raxon

rationem reculissent a quodam miseros. Poterant mandari, que fuissent destruidas, de quibus que nunc capidesset bazer mal, ni la tierra fuisse poren q de donata, e los otros que lo oyessen, tomessen l ende escarmiento. Item ex l. 1. tit. 8. lib. 8. no. 4. u. collect. illis verbis. Pero dezimos, que nin i gan traydor, ni alenoso, ni su hijo, que uno de fue parr que hizo la traycion, no alene, no pueda repaer a otro. Neque ad priorem illegem litem satifacit eualio, quam in fine illius, sub dubio, tradere tentat Greg. Lopez, dicens, intelligendam esse de sola poena ex pulsionis a regno, que paulo antea in eade lege statuitur filijs incurritum crimen laese maiestatis humanae: non vero in reliquis eorundem filiorum poenis. Neque enim vlla erat ratio, quare id solum in ea poena statueretur, non vero in alijs in famae incapacitatis ad succedendum alijs, & ad obtinenda officia publici, ca, que sunt longe gravioris poena. Item quia ratio illa, quae in ea lege reditur, ea los derechos, que sellaren los antiguos de España, en todas las cosas, alli do pafferon pena a los hijos por raxon de sus padres, siempre guardaron esto, que no oniesen pena los que antes auia, que el becho mdo bixiesse, vtiq; aperit omnes eorū poenas comprehendit. Atque ob hanc tam aperta iura Aut. Gom. n. 16. citato arbitratur, hanc nostram sententiam amplectendam in hoc regno esse. Idem cēset Covar. vers. 4. citato circa crimen laese maiestatis humanae: non vero circa haereticos crimen, quia existimat, eas dispositiones huius regni ad hoc crimen non se extendere; arbitraturq; de iure canonico eas se extendere, etiā ad filios ante patris heresim natos: sed certē verba proximē relata de vniuersis poenis loquuntur: neque legis laeores Hispani id statuerunt, nisi speciatim ipsamet rei natura, sequendoque dispositiones iuris communis, tā civilis, quā canonici. In calce enim legis. 6. citat hēc verba subiiciuntur. Como quier: que segū las leyes de los Emperadores, los hijos de los omer atales, non deven auer esta pena. Ratio autem illa, cur filij post crimē patris nati, eis poenis puniantur, nō verō, qui ante id crimē concepti sunt, quia videlicet illi alij nati sunt a radice iam infecta, & timetur, ne mores parentum, ita iam antea infectorum, sequantur in reipublica perniciosum: certē, quoad hanc secundam partem, de timore, quod sequantur mores patrū, solum est ratio communis, & non tota, nec precipua. Is verō timor non ita vget, aut probabilis est in ijs filijs natis ante crimē patris, qui consortes criminis nō fuerunt, sicut in ijs, qui postea nati sunt: non solum

quia filij, unde illi proflixerunt, nō dū erant infecti eo crimine, & prauo affectu, sed etiā quia constat, sequutos nō fuisse patrem in crimine eo patrandō, cū tamē iam existerent in terrore naturae, loquiq; eos posset, si essent adulti, delivē capere.

Ad primum ergo argumentum in contrarium dicendum est, quod quāvis lex, quae quis, de filijs, nulla facta distinctione, quod nati sint post crimē patris, aut nō, loquatur; ex alijs tamen iuribus citatis, quae statuant, crimē parentis solum nocere possit: filijs natis post id crimē, non verō antea conceptis, esse eam limitandam ex exponendam, quod solum intelligatur de filijs natis post tale crimē patris. Quāvis enim lex indistincte loquens, regulariter in distinctione vniuersalerit sit intelligenda; id tamen non habet locum, quando limitatur ac restringitur per alia iura: praesertim, quando indistincte intellecta, nō solum rigida esset & inhumana, sed etiam esset irrationalis, ut pote puniens filium prorsus innoxentem ob delictum patris in bonis, quae iam erat effecta proprii talis filij, quando superuenit crimē parentis, in quois filius non continebatur iam in potentia, sed erat prorsus ab eo separatus. Adde, eiusmodi leges punientes crimina, quae in perniciem sunt publicam, quaeque republicae maximē expedit ea vitari, solere ad terrore scribi ac promulgari ita, ut, quāmaximē fieri possit, sonent feruētatem, ea quae de causa non solere distinguere, qui non comprehendantur, sed id relinquere distinguendum, intelligendum, ac limirandum, ex alijs iuribus id quod obseruandum est pro reliquis iuribus, quae in alijs sequētibz argumentis subiiciuntur, ne eadem in singulis repetamus. Ad id verō, quod in eodem argumento subiijuntur, dicendum est, nōmine, criminis hereditarij, intelligi, vi propagationis ac generationis transmissi, iuxta illud Aug. 1. retract. c. 13. Quia in primo parente eramo, dampnatus, id circo illius crimē factum est in nobis hereditarium, hoc est, ad parents in nos natiuitate ac generatione transmissum: quare id locum habet solum comparatione filiorū, qui post illud crimē nati, conceptiq; sunt: nō vero comparatione eorum, qui ante id crimē fuerunt concepti, de quibus, cur populus timendum sit, ne patrū exempla tequantur, quā de, antea conceptis, supra explicatum est. vbi diximus eū metum, ne exemplā patrū sequantur, non fuisse totam, neque prae cipuam causam, cur poena illz filijs post id crimē conceptis ac natis imponatur.

imponebantur, sed esse partem causæ minis A
preceptum. Quod autem minis timendum
esset filiis, conceptis post crimen patris, se-
quuntur fore exempla parentis, fuit etiā cau-
sa coadiuvans, cū mittis circa eam pœnā com-
eis ageretur, quā cum masculis post idē cri-
men conceptis.

Ad confir-
mationem dicendum est, eam etiā
legem ex alijs: tam iuris cōmunis, quā huius
regni, supra relatis. imitandam, atque intelli-
gendam esse, de omnibus filiis conceptis post
crimen patris. Id circo autem in ea lege appo-
situm esse verbum totos seu omnes, vt intelli-
geretur, nullum post crimen patris concep-
tum, excipiendum esse, siue is esset filius legi-
timus, siue naturalis, siue etiam spurius, vt su-
pra dictum est.

Ad secun-
dam.
Ad secundum in primis est dicendum cap-
quicunque: & hereticus. vt commissi. & vltim.
& c. statutum. in prin. licet de filiis hereti-
corum in distincto loquantur, intelligenda ta-
men esse de solis filiis natis ex conceptis post
crimen patris, iuxta alia iura, quæ id sufficien-
ter expriment, vt in responsione ad primum
dictum est: Quod verò attinet ad eam restric-
tionem adhibitam eodem c. statutum, de qua
in secundo argumento est sermo, nēpe quod
ea pœna non comprehendat filios natos post
crimen parentum, quando parentes obierunt
reconciliati Ecclesie, sed eos solos, quorum
parentes in suo errore persistunt, aut in eo vi-
tiam finierunt, dicendum est, quod id licet par-
tes illi post suam mortem nō potuerint filios
generare, inde non sequitur ex ea restrictione
colligi, quod sit in eo capite & in ea restric-
tione sermo de filiis conceptis ante crimen
patris, quoniam superfluum esse poterant tem-
pora mortis talis heretici, filij concepti & nati
post crimen illius, in quibus locum haberet
ea restrictio, nempe, quod si pater discederet
reconciliatus Ecclesie, in eis filiis non habet-
ret locum ea pœnæ sibi discederet im-
ponens, pœna illa haberet in eis locum.

Eodem modo dicendum est ad c. filij vel
heredes, de heret. lib. 6. vbi habetur, quod si
aliqui in infirmitate constituti, vocent hereti-
cos, vt per impositionem manuum eorum acci-
piant consolationem, arguitur ex hac vira dis-
cedant, consentiant discisisse heretici, nequa
filiis, aut heredes eorum post illorum mortē
admittantur ad probandum, non sūt men-
tis illos eam impositionem manuum suscepisse
se, si, tunc viverent, diffamati erant de heretici
aut constet sine mentis illos precepisse eos
vocari. Hinc enim volunt aliqui, atque filios
natos ante crimen, incidere in pœnā filij he-
retici non impositas, quoniam filij illi nati ergo

ante id crimen. Ad hoc dicendum est, in eo
textu non esse sermonem de pœna, quæ filiis he-
reticorum presentur bonis, aut habitati-
bus, quæ iam erant propria ipsorum et filio-
rum: sed de probatione, tam ipsorum, quā
quoruscunque aliorum heredum, quod illi
non fuerint, aut disciserint, heretici ad effectū
tū, vt in consequentiam heretis, non con-
fiscantur bona omnia eorundem hereticorum
aut heredum, sed illorum hereticorum, et
redunt in detrimentum talium filiorum, &
heredum, qui in eis bonis erant successores, si-
tamquam bona heretici illius, non confiscan-
rentur.

Ad tertium dicendum est sibi nōmine, na-
torū, filios significari, & nomine, posterorū,
ceteros illos descendentes vel verō intelligē-
dum est de filiis, & posteris, natis post crimen
patris, iuxta interpretationem aliorum iurū,
vt in responsione ad primum dictum est. Adde,
filios illius Ioannis, eam participes fuisse in eo
crimine, vt in eo capite innuitur.

Ad quartum dicendum est, id ius indistincte
loquens, similiter intelligendum esse de so-
lis filiis conceptis post crimen, iuxta alia iura,
quæ id expriment, vt in responsione ad pri-
mum dictum est.

Ad quintum dicendum est, intelligi de na-
tis ex Ana Bolema post crimen eiusdem Hen-
rici: non verò de aetate natis ex Catharina
secunda eius uxore, vt fuit Maria, quæ fuit uxor
secunda Regis nostri Philippi.

Ad sextum dicendum est, id similiter esse
limitandum & intelligendum, de filiis concep-
tis ac natis post crimen parentum, iuxta dis-
positionem iuris communis, & ea, quæ in res-
ponsione ad primum dicta sunt.

Ad septimum dicendum est, eam sententiam
cujus forma ex iure cōmuni est de prompta
& constituta, semperque eodem modo pro-
nuntiatur, intelligendam esse iuxta dispositio-
nem cōmuni.

Sēper est designamus, quod in titulo huius
dispositionis est positum, atque id quod
explandum ac definitum, tam multa ha-
tenus dicta sunt. Nempe, vtum ob crimē he-
reticū, aut de se maiestatis possessoris maiora-
tus, qui institutor illius non fuit, aut ob simi-
le crimen eius, ad quem proximē devenire ma-
ioratus debebat, excluditur eius filij, aut etis
nepotes, a successione eō maiortatu, trāse-
que ad vltierius ad eum vocatum, qui locuplet
illius non sit. Atque in primis dicendum est,
si tales filij, aut nepores concepti sint, aut nati,
ante crimen commissum, non excludi tali p-
maioratu vt ex dictis liquet. Si verō concepti
hnt

sint post id crimen commissum, quod attinet ad crimen lese maiestatis humanæ, in et entibus, in quibus ostensum est, filios solos illius, masculos, vel de iure communi, vel de iure huius regni, vel de Lusitano iure, reddi incapaces ad succedendum, etiam ab his ascendentibus, collateralibus, ac extraneis, dicendum est, non pater obtinebat, sequeretur hoc quoddam maius, et quæ sita non erant.

Secundo, quoniam si filij proditoris, incapa-
ces essent locum successionis eius maioratus, quæ
ad filios natos post crimine patris
de alijs eorum dictum est, non excludi ab eo maioratu.

In l. f.

13

In primis de Lusitano iure, sine maiestate institutus fuerit vitima voluntate, siue contra tractu inter viros, filios, committentis ita crimen lese maiestatis, reddi omnino incapaces ad succedendum in eo maioratu, transireque proinde ad vltimus ad eum maioratum vocatum. Ratio autem est, quoniam de iure Lusitano, vt constat in 3. ord. tit. 3. §. 12. filij committentis tale crimen, manet incapaces omnino ad succedendum, vel per vltimam voluntatem, vel donationem, aut contra alio inter viros, cuiusque in nullo horum maioratum potest succedere, accipereque illud, à primo institutore, ex precepto vltimus, sed in euentu, quod ad ipsos esset alioquin de voluendus, transibit ad vltimus ad eum vocatum, qui incapax illius non sit. Id quod satis innuit ordinario ipsa Lusitano ibidem. §. 14. l. i. iuncto, 17. que pars eius cap. 1.

84

De iure, verò communi, atque huius Castellane regni, cum filij committentis id crimen, solum redditi sint incapaces ad succedendum ab intestato, aut quouis alio modo, per vltimam voluntatem, etiam in legato, aut fideicommissum, non verò de natione, aut alio contractu inter viros, et constat ex l. quisquis. §. 1. filij. C. ad leg. iul. maiest. & ex l. 2. tit. 2. part. 1. 7. supraque explanatum est, dicendum est cum Greg. Lopez eadem. l. 2. verb. *Mayor que les fue* in rebus, si maioratus per vltimam voluntatem sit institutus, tunc, quia comparatione non sit filij, haberet rationem fideicommissi, vt in vltimis, aut particularis, in quo succederet primo institutori, per vltimam voluntate ab eo illi relicto, non posse in illo succedere, sed deuolui ad vltimus ad illum à primo institutore, vocato, qui illius incapax non sit. Si verò institutus sit contractu inter viros, in illo succedere. Vtrum autem ex eo, quod infamis etiam sit, et incapax ad officia, & dignitates, ex hoc aliquid capite sit ab eo repellendus, mox dicitur in dem sermo fuerit de crimine heresis.

22. pri.

Molina lib. 4. de primog. c. vlt. n. 30. etiam ad ex primo illo capite contrarium affirmat. Dicitur. Primo, quoniam cum maioratus succedat à primo institutore, non autem à sequenti, si succedere pendat, vique ea eo tempore, quo primogenitus natus est, sibi æquum fuit, et quoddam ius primogenituræ formatum ex illa spe firma ac inuariabili, etiam patre viuentem

1344

tis, tunc nō ex alio capite extinguitur in laoratus, deuoluiturq; ad fiscū, coronamve regni, crimine hæreseos, lese maiestatis humanæ, aut Sodomie, talem maioratu possidentis, quatenus scilicet, eiusmodi bona cēsetur donata sub ea lege & cōditiōe, vt cōfiscari possint ex quouis illorum triū criminum eum maioratum possidētis. disp. 660 dicitur. Cū verō tituli Ducatus, Marchionatus Comitatus, & similes, ex principis donatione ac concessione deriuētur, eidem sanē legi ac conditioni videntur subiacere. Quando, tamē it, qui ad eiusmodi maioratū vocatur, incideret in aliquod illorum criminum, antequā maioratus ad eum deuolueretur, tunc non cōfiscaretur, sed, post mortē possessoris, pertineret ad vltteriū ad eum vocatum, qui, iuxta ea quæ dicta sunt, in scapax illius non esset.

S Y M M A R I V M

MAIORATVS irrevocabiliter de bonis patrimonialibus institutus, non cōfiscatur ob crimen lese maiestatis diuine, aut humane, institutoris postea commissum. Neque cōfiscatur ob crimē post institutionē, sed ante sententiam latam commissum, quando ob id crimē nō ipso iure, sed per sententiam bona cōfiscantur. Maioratus renouabiliter per vltimam voluntatē etiam donatione causa mortis, institutor, cōfiscatur crimine institutoris, quo bona illius ipse inter cōfiscatur.

Maioratus renouabiliter contractū inter viuos institutus, nō cōfiscatur crimine lese maiestatis diuine, aut humane, institutores postea subsequiti, nisi institutor eum renouet in vita sua.

Vtrum ob delictum institutoris possit maioratus cōfiscari. Disp. 956.

NVNC dicendum est de delicto institutoris maioratus de suis bonis patrimonialibus, nō ob delictū ipsius, ob q̄ cetera eius bona cōfiscantur, cōfiscatur etiam maioratibus ab eo institutus in preiudicium eorum, qui ab eo ad talem maioratum vocati sunt. Atq; in primis dicendū est, si delictum commissum est post eum maioratum irrevocabiliter ab eo institutum, tunc ob delictum is maioratus non potest cōfiscari. Ita Molina lib. 4. de primog. c. vlt. n. 18. r. l. q; ex se est satis perspicua. Quoniā, sicut maioratus institutor nō potest cōtractu, aut alia ratione alienare bona, ex quibus constat, postquam irrevocabiliter institutus est, vt supra dictū suo loco est: ita neq; delicto potest alienare, & efficeret, vt ad fiscum pertineant.

A Quin, si crimen esset tale, ob quod bona delinquens cōfiscarentur, nō ipso facto, sed post latam sententiam, maioratu irrevocabiliter medio illo tempore institutus non cōfiscaretur, subsequente sententia cōfiscationis bonorū talis delinquentis: sicut neq; donatio, medio illo tempore facta, cōfiscaretur. Ita habetur. l. post contractum. ff. de donat.

Quādo autē maioratus renouabiliter est institutus, distinguendū est. Quoniā, si per vltimā voluntatē institutus sit etiam donatione causa mortis, tūc cōfiscatur, itaq; bona adhuc delinquentis, nemini adhuc obligata: Et quoniā victimā voluntas, nō solum incidit in crimē lese maiestatis, diuinæ, ad humanæ, sed etiam cuiuscūq; serui pena, de iura cōmuni (de Lusitano verō, si ad mortem naturalem fuit damnatus, & in hoc Castelle regno, quādo ad mortem damnatur, & bona illius, aut pars eorū, cōfiscantur) quod id, quod cōfiscatur eo ipso redditur nulla, etiam si facta sit ante crimen commissum, vt disp. 9. & copiosius disp. 481. ostensum est. Consentit Molina vbi supra 2. n. 19. & de donatione causa mortis dictum cum eodem autore est disp. 287.

Si verō maioratus per contractū inter viuos renouabilem sit institutus, dicendum est non cōfiscari, etiam subsequente crimine lese maiestatis diuine, aut humane: si tamē delinquens eum ante suam mortem renouet, tūc eo ipso ad fiscū spectat. Ita Ant. Cōm. l. 401. Tauri. n. 91. Molina vbi supra. n. 73. & alij quos cita. Quod si aliud iurēdit Sim. deas de Cathol. inst. titu. 9. n. 256. nō est hac in re audiendus. Ratio autē primi ac præcipui, quod asserimus, est. Quoniā cōtractus ille inter viuos validus fuit, & per eum ius cōparaturū vocati ad maioratum, tamē si renouabili per institutorem, interim dō institutor viuit: ius autem eum renouandi, non transit ad fiscū: quoniā est personale. Eadē verō est proprius ratio de donatione à viro facta vxori, quæ qualida nō redditur ex eo, quod vir in crimē lese maiestatis, aut in aliud simile, incidat, neque ad fiscum pertinet, sed ad vxorē, nisi vir eum renouet, dō viuit. Ita, quod attinet ad crimē lese maiestatis, habetur expresse. l. quisquis. 4. vxores. C. ad leg. lul. maies. & ex eo. 4. id ibi affirmat glossa verb. titulo donationis. mirorq; Molinam, & alios, nō citare ius hoc expresse in fauorē huius sententiæ eamque ex pressum glossam. Idē probat. l. res vxor. C. de don. inter vir. & vxor. quam ad id citant glossa Molina, & alij.

S Y M M A R I V M

MAIORATVS de bonis corone regni, iū tituli Comitatus, Marchionatus, & similes,

in Castellæ & Lusitanie regnans consenserunt ob
erimet lese maiestatis possessoris. In quid ob
heretici, & Sodomitæ criminosa.

- 2 Maioratus de bonis coronæ regni, ut consensu nō
possit ob crimē lese maiestatis, & ob alia crimi
na, valet p̄ privilegium, dummodo consensu possit
ita de cōmoditatē ad delinquētē nō pertineat.
- 3 Regnum an consensu possit, ob crimē lese ma
iestatis diuine, sūt humane, possessoris.

Num maioratus de bonis coronæ reg
ni, consensu ob delictum possessoris
possit: & regnum propter Regis de
lictum Disp. 160.

QUOD ad primum attinet, par
est dicendū. In hoc Castell
regno, & in Lusitania, cōsē
ari posse ob crimē lese mai
estatis Ratio est, quoniam bona
coronæ regni, sub ea tacita le
ge & cōditione, cēsentur tradita in maiora
tū, ut animatur, & cōsēctur ob crimē lese
maiestatis, ingratitudine mē; in ipsam regni
coronā, vnde deriuatur, committam. Idem
dicere de titulo Ducatū, Marchionatus, Co
mitatibz, & similibz, a Rege cōcessis: maxi
mē, quia cōcedi consueuerunt alligati oppi
do, cōcesso de bonis coronæ regni. Ita ex
pressē est definitum in Lusitania lib. 5. ord.
tit. 3. §. 15. cuius verba sunt. Pro eo qd algū troux
esse fendo, morgado ou fero, do Rey, quer in perpe
tuū, quer em pessoa, & cōmette se tal crime de lese
maiestade, per q̄ seu bēis deusem ser cōfissados,
en tal caso, esse morgado, fendo, oforo sera tornado
ao Rey, pera fazer dele, a que for sua merca. Atq;
idem in hoc Castellæ regno sancitum est
pragmatica Henrici. II. que referente Mol.
lib. 4. de primog. c. vit. n. 41. sic habet. A lo
que me pedisier por merced, que s̄lo que Dios no
quiere, alguno de qualquier estado, o condicion de
mis Reynos, fuesse contra mi señorio y bona y pro
uecho de mis Reynos, alcandose con villa, o castillo,
o barziendo della guerra, y no viniere a mi llama
miento, siendo requerido por mi, y fuere contra
el mi Consejo, menofreuido mis cartas, y no
viniere al termino por mi en las mis cartas asig
nado, por si, o por su procurador, por los villas, o
castillos que tuuiere en el mi Reyno, o cayeren en
caso, que deua perder los bienes, que sea la mi mer
ced, que de los sus bienes, que deniesse perder, que
si fuesen sin donado y merced de los Reyes onde

A yo tengo, que por los de mi consensu de a. mo.
dellos, lo que la mi merced fuesse. Pero, si ouiere
villa, o castillo, o otra herreda, por deuacion de los
Reyes, mis antecessores, que los tales bienes, que
asi deniere perder, tornen a la corona Real, & cō
fession partidos, y vos lo prometen fassē. A esto
vos respondemos de consensu, auerido, y auctoridad
de mi consensu, que me demanday cosas que cūple
a mi seruicio, y a el prouecho de mis Reynos, como
buenos y leales vassallos, y vos lo tengorn serui
cio, y me apleze, y vos prometo de se assi bazer
y cumplir de la guisa que vos demanday, y que las
maneras, que se an de tener cerca dello, que lo or
denara mi consensu aguisa, que bien y cumplida
mente se haga lo que demanday en esta razon.

Utrum autē idem in vtroq; regno sit di
cendū in crimine heretici, & Sodomitæ. Cē
tē in hoc Castellæ regno id persūdere vide
tur, quod in facultatibus, que cōcedi solēt
ad inlitoendū maioratus de bonis patrimon
ialibus institutoris, ea cōditio; & lex appo
nitur, quod cōfiscari possint, ex eis crimi
nibus, & ex crimine lese maiestatis humanæ;
quare longē maiori cā ratione cōcedi vidē
tur bona coronæ regni in maioratū, sub ea
dem lege & cōditione, ut cōfiscari & reuer
tipossint ad regni coronā, ex quouis corū
trioni criminū. Quid verō de hęc re sit cen
sendam, aliorum sit iudicium. Molinam le
gitō quoad hęc omnia vbi supra. n. 39.

Idem autor ibidē. n. 69. vult quāuis prin
ceps maioratum de bonis coronæ regni cō
cedat cum priuilegio & cōditione, vt neq;
ex illis criminibus possit cōfiscari, ex crimi
ne tamen lese maiestatis humanæ posse cō
fiscari, ac redire ad regni coronā. Ducitur,
quoniam non valet conuatio, vt donatio ex
ingratitudine reuocari nō possit. Sanē, si cō
uentio, priuilegiū, & cōditio, esset, vt in tē
pū delinquentis, cōmoditas ex eo maiora
tu cōfiscari non possit, quasi apud illū ma
nere deberet, & quasi ille in eo maioratu,
quatenus ad ipsum prae cū attinet, p̄niri
non possit, verum diceret; quoniam ea cō
uentio: ac priuilegium, esset contra bonos
mores: ceterum conditio priuilegium, &
conuatio, quod cōfiscari non possit in
preiudicium familie eius, cui primō conce
ditur, & ceterorum innocentium, qui ad
eum vocantur, non video cur sint contra
bonos mores, atque inuadha.

Quod ad secundū de regno attinet disp.
620. dictum est, quid tenendum sit.

F I N I S.

D E

Id est, quod scilicet eo modo colligitur
tributum appellatur *populus* ait. Et *semel appellatur*
à contributione tributū: vel ex eo, quod militibus
tribuitur. Hec de origine nominis tributū.

Quod verò ad rem attinet, vt disp. 38.
dictū est, census à censendo, hoc est, æsti-
mādo, dictus, vno modo sumitur pro rerū,
seu facultatū, cuiusq; æstimatione, quæ fit,
vt pro earum valore, tributū vnusquisq; in
commune bonū, tributū vne soluat. Quoru-
tē modo eiusmodi æstimatio de iure com-
muni fieri deberet, habetur: l. forma. l. vi-
tia, & alij iuribus. ff. de cens. l. 1. & 3. C. de
cens. lib. 11. Inde verò diximus nomē hoc
accommodatum vltierius fuisse, tum ad signi-
ficandū facultates & bona cuiusq; quæ ad
id censi, æstimari, conlocuerunt; tum
etiā ad significandū tributum ipsum, quod
inde solvebatur, vt constat ex l. 1. C. sine
censu vel reliquis, &c. & ex alijs iuribus.
Imò verò, vt ibidē dictum est, inde vltierius
nomen est extensum ad significandū tri-
butū, quod per capita familiarū, in signūq;
subiectionis supremopricipi, erat imposi-
tū ac solvebatur: de quo sermo est Matth.
22. quando interrogatus fuit Christus; &
ait *censum dare Cesar, an non.*

Hinc intelligis, censum, pro tributo, du-
pliciter fuisse. Quendā, qui solvebatur ex bo-
nis cuiusq; pro illorū quantitate, ad quod
fiebāt bonorū singulorū hominū æsti-
matio: variatq; eorundē bonorū statu; quo-
niam bona cuiusq; facili accrescunt, & de-
crescunt; æstimatio quoq; bonorum, quæ
scribebatur in catalogo censitorū, hoc est,
eorū, qui eiusmodi æstimationes faciebāt,
& quantitatē census, seu tributū, cuiq; pro
æstimatione bonorū illius, decernebant,
variabatur in eodē catalogo, vt ex l. forma
& ex alijs iuribus citatis, est manifestū: &
consequenter census, seu tributū, in eadem
proportionē sogebatur, aut minuebatur,
si illo eodē catalogo. Vnde constat, tribu-
tum hoc fuisse reale, patrimonij, seu bono-
rum cuiusq; pro eorundē bonorū æsti-
matione; & deberi à persona ratione eorū-
dē bonorū, dum ipsius erant: transiens
verò eis bonis ad aliū, transire etiā ad
illum obligationē soluendi, ratione eorū,
tributum: pereuntibus verò bonis, cessare
etiā obligationē soluendi inde tributum,
pro quantitate eius, quod perijt, minorūq;
æstimationis, quæ in eisdē bonis manet. Mi-
nus tamen dicemus, quando tributū est sta-
tutum, vt vnusquisq; pro quantitate valo-
ris sui patrimonij soluat contribuendo ad
aliquam certam summā, quam res publica

tota, aut talis populus, solvere debet prin-
cipi, tale onus, ac tributum, non esse merē
reale, sed esse mixtū, seu participā de reali
& personali, vel potius retinere mediū
quandī naturam inter merē reale, & merē
personale: quoniam ratione bonorū, & prop-
ter bona, tenetur persona illud solvere, dū
fuerint ipsius: non tamē onus illud & tri-
butū est infixum & collocatum in bonis:
eāque de causa, quādo ea bona trāseunt in
aliū possessore, tenetur quidē nouus pos-
sessor, ratione illorū, solvere deinceps tri-
butū, quod propter illa debetur: non tamē
quod propter illa fuit debitū à suo ante-
cessore, etiam in defectum talis anterioris
possessoris, qui non soluit, estō soluendo
non sit: quoniam onus illud non erat merē
reale, rebus ipsis infixum: sed debitū à per-
sona, ratione eorū bonorū, hoc est, pro
quantitate valoris, seu æstimationis, illorū,
& dum ea bona erant ipsius. Idē dico, quā-
do non est statuta certa summa, quæ à tota
republica, aut ab aliquo populo, contri-
buendo illo modo, soluitur principi: sed
in tributū est statutū, vt vnusquisque, pro
quantitate valoris sui patrimonij, soluat
quotannis principi, ad rationē vnus, verbi
gratia, pro centum, aut pro quinquaginta,
siue omnia ea tributa maiorē, siue minorē,
summā efficiant: tale quippe tributū non
est merē reale: infixum ipsis rebus, sed est
mediū inter merē personale, & reale de-
bitum solum à persona, sed pro quantitate
& æstimatione sui patrimonij, dum fuerit
patrimonij ipsius. Quando autē tributum
aliquod collocatū esset in aliquo prædio,
vt ex illo certum quid solveretur, ita scilicet
et, vt prædij ipsū tributariū esset in se,
tunc tributum illud esset merē reale, & co-
mitaretur prædij, tanquam onus illius,
& tanquam debitū ex illo, ac proinde esset
tale prædij obligatum, non solum pro
tributis ex illo in posterum soluendis, sed
etiam pro antea ex illo debitis, etiam ab
antiquo eius prædij possessore, non dū-
que solutis. Ita habetur. l. imperatores in
princ. ff. de publican. l. cum possessor. §.
vltim. ff. de censib. l. 1. & l. vltim. C. sine
censu vel reliquis, &c. Id quē, vt his duobus
iuribus habetur, etiam si venditor tale præ-
dij vendidisset, suscipiendo in se onus
soluendi censum. Hoc loco obserua, de iure
communij, censum, seu tributum, de quo
loquimur, in prædij ipsius videri colloca-
tum, factā æstimatione censuq; prædij,
quantum inde fisco, seu principi, esset solu-
dum, vt ex iuribus citatis constat. Vtrem
autem

autē etiam ex bonis mobilibus, pro illorū valore census solueretur, nō mihi est satis exploratū. Illud etiam obserua, de fructibus agriorū fuisse aliquando statuta in censum, ac in reale tributum, imperatoribus certam quotam; nempe quinquagesimam partem ordei, ac trumentū, quadragesimā vini, & vigesimā lardi, hoc est, iulium carniū, ut constat ex l. modios. C. de fusciporibus p̄positis lib. 10. A tque eiusmodi cēsus, & siquid aliud simile soluitur, videtur appellari annona, quā inter tributa, latē sumptō nomine tributi, compendatur, & consenti glossa. l. 1. §. 1. verb. p̄dant. ff. de publican. & viliis.

Alius verō erat census, qui soluebatur, non quidem de bonis pro illorum quantitate, qualis est hactenus explicatus, qui idcirco dicebatur tributū rei, hoc est, patrimonij, sed qui soluebatur pro capite cuiusque familiaris; eaq̄ue ratione appellabatur, non quidem tributum rei, & patrimonij, sed tributum capitis. De eiusmodi cēsu ad eundem est sermo. l. 1. §. 1. Divus Vespasianus. ff. de cēsus. Illius verbiis, *Tributū uerū sit caput*. De eodem etiam mentionem facit glossa in l. 1. C. de annoniis. Et qui eiusmodi tributum soluebat, apud Romanos dicebatur capite censiti: sitque Otalora ubi supra. n. 7. hoc tributum eos solos soluisse, qui propter rei familiaris tenuitatem illud aliud rei ac patrimonij soluere non poterant. Afirmat verō, quando caput familiaris erat vir, soluisse aureum integrū, seu auri drachmam: quando verō erat mulier, soluisse dimidium aurei: nihil tamē assert, unde id probet, aut collat. Nos verō disp. 400. de eiusmodi cēsu, seu tributo, capitis Iudæis à Romano Imperatore impolito, quo soluebatur didrahma, ut Matth. 17. collat, hoc est, nūmus pōderis duarū drachmarū, xīnus fuisse nūmum argenteū duarū drachmarū, ac p̄inde duorū regalium argenteorū: nam regalis argenteus drachmam appēdet, detracta modica quantitate proxiis monetis cūdēdis, ut ibidem ostensum est. Unde statē in ore pilcis repertū, qui erat pōderis quatuor drachmarū, quātō orōe regalii argenteorū, iussu Christi solui profo, & pro Petri: cū prius illo eodē capite ostēdūet, liborū esse cōsolutione eius census ac tributū. Hinc dico de nūmū census Math. 22. ostensum Christo, quālibet ponderis duarū drachmarū, duorū uo regalium argenteorum.

1. Census, siue sit rei ac patrimonij, siue ca-

pitij, p̄bitariū publicis erit nūcupatū, ut ait glossa in rub. C. de cēsis, & de cētoribus lib. 11. Tamen si latius p̄ueat, & ad plura se extendat, publica p̄bitariū, ut constat ex glossa in rub. & ex toto titulo C. si p̄p̄tē publicas p̄nsitationes quāuis erit p̄nsitatio potius significet actū soluendi censum, & similia alia, quæ anouantur, aut alijs statutis tēporibus, siue sit soluēda, quāuis censum ipsum inf. Vterque etiam census p̄p̄sissime & p̄sēse appellatur tributum, ut tributum à vectigali distinguitur.

Est enim vectigal p̄sēse & p̄p̄riū, quod soluitur ex rebus ac mercibus, quæ vehuntur de loco ad locū, ratione loci publicij per quē trāseunt, aut quā afferuntur. Unde glossa. l. 1. §. 1. verb. pendant. ff. de publican. & vectig. distinguū vectigal à tributo, quia vectigal sit id, quod soluitur ex rebus, quæ vehuntur, dictū à vehendo, quoniam quod octaua pars eorū, quæ vehēbantur, soluēbatur, ut patet. l. ex orestatione, & l. allegatis. C. de vectigalib. & cōmissis: vero tributū sit id, quod soluitur, ratione soli, ab eo qui illud possidet. Adde tē vel ratione totius patrimonij, aut per capita familiarum. Quod verō census utroque modo acceptus sit tributū sumptū p̄sēse, & p̄terea quā sit id affirmat cōmissis doctorū sententiā, colligitur ex l. 1. C. in quibus caus. p̄p̄. tacite contr. ubi census tributū appellatur, & ex alijs iuribus. Item ex illo Christi Math. 17. ubi, cūm, quātū didrahmū in censum capitis tale petebat, dixit: *Stent Petro: ut agister solui*, & dicitur de p̄p̄tē tūm Christus dicens. *Quid tibi videtur Regem esse*, à quibus accipiant tributū, & censum, ubi cēsus tributū etiam appellauit. Et cūm Math. 22. & 27. refert Phariseorū discipulos cū Herodianiis interrogasse Christum, *Et cū daret censum Cesaris*, Marcus. 12. & Lucas. 20. & ceteri sūt interrogasse: *Licet dare et tribuere Cesaris*, quia census, etiam capitis, & tributum, idem sunt. Eodē modo videtur semp̄ p̄sēse Paulus ad Rom. 13. tributū p̄sēse & p̄p̄riū, & vectigali distinguū pro viroq̄ cēsu, qui in subiectis nō significat sumptū, q̄ principis ac maiorē totam illius, soluēbatur, dūm dixit. *Itēq̄, necessitate solui istos, non solum propter eam, sed etiam propter conscientiam*, id est, *quia tributa p̄sēstis* (in signum scilicet subiectionis) *ministrantibus Dei sunt*. Relatio ergo tributa debet, quia tributū, tributū uero a fiscalis vectigali, cuius inuēre, inuēre, & ceteri bonorū honorū. Eodem modo sumptū dicitur et bonum, secundo de censu, ubi exponuntur

B b 2 verba

verba Pauli relata, vt à nobis sunt exposita. A tque eodem modo sumi viderur. c. li tributum, iuncto. c. magnum. 1. q. 1.

2. Vterq; census, tributumve vtrunq; rei scilicet, seu patrimonij, & capitij, soluitur Regi in hoc Castellæ regno. A triennio enim in triennium (modò iam ad comitia vocet, quæ nobis Cortes vocat, in vnoquoque triennio, ibiq; pro sequenti triennio petatur ac cõcedatur per procuratores ex ciuitatibus ad ea comitia missos, iuxta. l. 1. tit. 7. lib. 6. nouæ collectæ.) regnũ totũ antea soluebat ei trecetos *cũtos de maraudis*, centũ scilicet *cũtos* pro singulis annis, atq; hoc est, quod appellatur seruitiũ ordinarium: iam verò hodie soluatur ei quadringenti quinquaginta quatuor *cũtos*, centũ videlicet quinquaginta pro singulis annis, & quatuor in stipendij, vt fertur, pro augmento quodũ numeri lenstorũ, quod regnum petuit, vt citius causæ in supremis tribunalijs expedirentur. Atq; incrementũ hoc supra trecetos *cũtos*, appellatur seruitiũ extraordinariũ. Insuper soluit regnũ in stipendij, pro colligendo hoc seruitiũ, ad rationẽ quõdecim pro mille, ministris, qui hoc seruiciũ Regi, debent recipere à singulis comitatibus oppidorũ, quæ id collectũ tradere ei debeant. Hoc verò munus recipiendi hoc seruitiũ Regi, stipendium quod illud, deputatum est ijs procuratoribus de *Cortes*, qui seruitiũ illud nomine ciuitatũ ac regni in sequens trienniu Regi cõcedunt, vt habetur. l. 9. tit. 7. lib. 6. nouæ collectæ. Hi verò eliguntur duo in vnaquaq; ciuitate, quæ procuratores mittit: vnus de numero de *los Regidores* eius ciuitatis, alter verò ex alijs nobilibus eiusdem ciuitatis. Quantũ autem ex tota hac summa totius seruitiij, soluere debeat vnaquaq; regio, & vnumquodq; oppidũ vniuscuiusq; regionis, à ministris supremis honorũ Regis est iam statutum. In vnoquoq; verò oppido, vt singuli, qui sui iuris sunt, contribuunt eam summam, quam ad id oppidum solvere spectat, patrimoniu, seu bona cuiusque, æstimantur, non solum immobilia, sed etiã mobilia, rationẽque, quo nã pãcio bona, tam immobilia, quam mobilia, æstimari debeant, constitutum habent: atque pro valore patrimonij cuiusque illo modo æstimati, iubentur singuli contribuere plus, vel minus, eius summa. Vt verò hæc omnia rite fiant, cellẽq; abusus, & quod fieri possit, æqualiter inter omnes seruatur, ita sunt, varieg leges, quæ habentur

A lib. 6. nouæ collectæ. tit. 14. à lege. 3. vsque ad. 13. Lege autẽ. 1. 2. & à. l. 4. 5. explanatur, qui non eximantur ab eiusmodi contributione, multaquæ priuilegia antea concessa, reuocantur. Lege autem, 1. tit. 9. lib. 7. nouæ collectæ. sancitur, vt, qui degerit in vno loco, si bona aliqua alia habeat in alio loco, ibi contribuat ad hoc seruitiũ, iuxta valorem rerum, quas ibi habuerit. Hinc iam satis est perspicuum, censum hunc, seu tributum, esse rei ac patrimonij, non verò capitij. Non tamen ex hac supputatione, & æstimatione ad hanc contributionẽ, prædicta in hoc Castellæ regno efficiuntur tributaria portionis, quæ, pro illorum æstimatione, eorum possessoribus iubentur soluere, vt de iure communis fiebat, sed libera omnino manent. Quare in hoc tributo locum habet id, quod supra dicebamus, ita scilicet esse tributum rei & patrimonij, vti mediam quondam naturam retineat inter tributum merè personale, & merè reale, neque affixum sit rebus ipsi, sed debeatur à personis ratione valoris, seu æstimationis, earum rerum, atque dum possessor es earum sunt.

C Aliquibus verò in locis, vt eximantur ab onere æstimandi singulorum bona, exigẽdique ab vnoquoq; portionem, quæ illi, iuxta valorem sui patrimonij, contingit, vt in hac ciuitate Conchenfi, Hispali, & in quibusdam alijs, rationem aliam habens colligendi, ac soluendi eam summam, quam ea ciuitas contribuere tenetur. Et quidem in hac Conchenfi ciuitate aurum tantum habent pretium ponderum caruim, & piscium, ac mensurarum vini, & olei, idque pretij incrementum *sisfa* vocant, quam non soluunt Ecclesiastici, dum res eiusmodi emunt, neque item iij nobiles, quos *bidalgo* vocant; eo quod excepti sint à contributione ad id seruitiũ: atq; ex illa *sisfa*, incrementũve illo pretij, quod ciuitas locatum habet pro tãta pecunię quantitate, quæ sufficiat ad eam totam summam seruitiij soluendam, & ad soluendũ censum, seu tributũ capitij, de quo statim erit sermo, vtrũque soluitur sine molestia illud exigẽdi à singulis, æstimãdique patrimoniu singulorum. Alius census, seu tributum aliud, capitij, soluitur etiam Regi in hoc Castellæ regno à septennio in septenniu, decem & sex videlicet maravedini, & in regno Legionis duodecim dũtaxat ab vnoquoque capite familie, seu domus, appellaturq; *moneda forense*, datũq; in signũ recognitionis supremi dominij.

dominii. Et quamvis nobiles, quos *hidalgos* vocant, exempti sint, non solum à præcedente, sed etiam ab hoc tributo: in privilegiis tamen, quæ aliquibus alijs conceduntur exemptionis à tributis; excipi solet hoc tributum de la *moneda forera*; eo quod peculiariter in signum & recognitionem subiectionis supremo principi solvatur. Unde in aliquibus eiusmodi privilegijs (referite Otalora. c. 2. n. 10. citato) sic scriptum legitur: *Os bezmarç gracia y merced, que no piches en los pechos y derramas segres: excepto de la moneda forera*. Et l. v. tit. 28. part. 3. habetur; etiam si alicui concedatur privilegium, ut sit exemptus à solutione tributorum, nisi in eo privilegio exprimat, ut etiam sit exemptus de la *moneda forera*, nõ esse exemptum à solutione illius: eo quod in signum subiectionis; recognitionisque supremi domini solvatur; & notat ibi Greg. Lopez. glossa. 1. Qui autem exempti nihilominus sint ab hoc tributo, & quæ ratio in eo colligenda sit tenenda, & cetera; quæ ad illud spectant, habentur copiose lib. 9. novæ collect. tit. 3.

6. Alius etiam census, seu tributum aliud, capitis solvitur, quod appellatur *Martiniense*; eo quod in festo sancti Martini solvatur. Vnusquisque enim, qui est sui iuris, neque propter nobilitatem *hidalgus*, ut alia ratione, est exemptus, solvit in hoc tributum quotannis duodecim maravedinos in festo sancti Martini. Est hoc etiam tributum in hac Concheni civitate, simul cum præcedentibus; solvitur ex *issa*. Est verò hoc tributum antiquius, quàm ordinarium & extraordinarium servitium. Aliud simile erat tributum, quod solvebatur in mense Marcio, indeque dictum est *Marçades*, de quo mentio fit l. 10. citata, & l. 23. tit. 18. part. 3. atque ibi Greg. Lopez. alicubi solvi, & appellari, el *buez de Marços*.

7. Indictum tributum dicitur, quod denotatur, & præcipitur, ut solvatur. Quæ ratione, quodcumque tributum de novo indicitur, denunciat, ut præcipitur, ut solvatur, siue ad tempus, siue in perpetuum, statutis certis temporibus, appellari potest *indictum*, tributum videlicet. Proportionaliter verò in iure appellatur *indictum*; id quidem tributum, quod Romanis solvebatur singulis quindecim annis, divisum in tria hæc, hoc est, in tres quinquennios, ex quibus illi quindecim anni constabant: In quorum primo solvebatur cetera ferri quantitas, ad arma militibus conficienda; in se-

condo certa argenti quantitas; ad stipendia militibus solvenda; & in tertio certa quantitas aurum, ut reponeretur in republicæ thesaurio. Vel (ut alij voluit) in primo quinquennio solvebatur certa aurum quantitas; in secundo argenti, & in tertio æris. Lege glossam in rub. Cide *indictionibus* lib. 10. glossa in authenticis, ut præponatur nomen Imperatoris, verb. *indictionis*, glossa. c. interdictio de fide instr. verb. *indictionis*; & glossam in principio Codicis, de Codice Iustiniano confirmando; verb. *septim indictionis*. Quia enim *indictiones*, seu *admonitiones*, sebant, ut se omnes parerent ad eam summam contribuenda, id tributum *indictum* fuit nomen proprium, & denunciations ac *admonitiones*; *indictiones* sunt appellatæ, siue à principio fuerit *indictum*, ut esset in perpetuum, siue non, sed pro primo quinquennio, aut ad certum tempus, & postea fuerit factum perpetuum; ut quibusdā placet. Sicut autem Greg. ci. cum antea tempora supparerentur ab anno diuini (qui mos apud Hebræos perseveravit) in stiteris ludis Olympicis, qui de quadriennio in quadriennium celebrabantur, exeperunt computari tempora per Olympias, quæ quatuordecim annis constabat, & exeperunt trecentis tribus annis post

8. Triam deleti, & viginti octo annis ante Romam conditam; sic Romani inspirationes temporum per *indictiones* introducebant, ut finitis quibusque quindecim annis solutionis integri illius tributum, nova indiceret *indictio*. Atque in primo, ex singulis his quindecim annis, dicebatur esse prima *indictionem*; in secunda, secunda; & ita consequenter usque ad quindecim; singulis enim annis videbatur fieri *indictio*, ut

Deo anno solveretur pars proportionalis summe solvendæ inter totum quinquennium. Et quoniam Christus natus est, tribus elapsis annis, accepta nova *indictione* eius quindecim inter quoniam erat, si adnotas annis à Christo nato, tres annos, & à tota ea summa quæ demas omnes quindecim iam finitos, trique anni, qui remanent ex quindecim ultimum incepto, non debet finire, cōficiunt *indictione* præsentem. Vt si sumus in primo anno talis quindecim, sumus in *indictione* prima; si in secundo, sumus in *indictione* secunda; & ita usque ad quindecim annos finitos, quando iterum incipit nova æternis quindecim *indictione* intelliges hunc supparandi modum passim repertum in literis Apostolicis, & talibus. Super *indictum* appellatur. *inter-*

B b 3 mentum

mentum tributi indictum, additumque tributo antea indictum. Iuxta hæc, seruitium ordinarium, quod regnū hoc soluit Regi tercentorum *centos* in unoquoque triennio, soluendo illi centum *centos* singulis annis, factaque; de quacunque prius singulis annis regionibus singulis, singulique illarum oppidis, quantum vnaqueque regio, & quantum vnusquisque populus, contribuere debeat eius summa, vt sint parati tempore solutionis, ne exequutores ad illos, elapso eo termino, mittantur, qui, cum illorum maiori sumptu ac detrimento, eas contributiones accipiant, appellari optime potest indictum, simile illi alteri Romano. Extraordinarium verò seruitiū, centum quinquaginta quatuor *centos* insuper soluendorū similiter per partes æquales eisdem tribus annis, appellari etiam recte potest luperiodictum.

8. Quando Princeps, ac Respublica, petit à subditis summam al quam ad tempus, pro necessitate, aut utilitate, reipublice occurrente, & populi eam acceptant ac solvunt, aut quando communitas oppidi petit à singulis summam aliquam ad sumptus ipsiusmet communitatis oppidi, aut ad aliud populo utile, & id solvunt, ad hanc tolet, contribuentibus singulis pro quantitate sui patrimonij, eo modo, quo dictum est contributioni in hoc regno ad solvendum ordinarium, & extraordinarium seruitium. Atque in ditiones, vt ita contribuant diuisioneque illo modo totius summae per singulos, & contributiones ipsæ, appellari solent collectæ, præstantiæ, & talliæ, à colligendo, præstando, & taxatione, videturque Italicum ac Gallicum nomen talliæ, Hispanè dicuntur *derrames*, Lusitanè *finas*. Ex parte verò principis, aut communitatis, eas petentis, dicuntur impositiones. Hispanè, *peñas*, & *emprestidos*, ad nunquam soluendum. Lege Syluestri verb. gabella. l. n. 4. Gab. in 4. dist. l. 5. q. 4. art. 1. nouib. 4. Otaloram c. 2. c. 2. otaloram. 5. & 2. 1. & alios, quos citat. Sic, sex annis elapsi, qui finiuntur hoc anno millesimo quingentesimo nonagesimo sexto, petiuit, atque obtinuit, Rex ab hoc regno octies centies centenas de *centos* (eodem *millens* nostri vocant) soluendas intra sex annos ad bellorum sumptus, & ad subueniendum reipublice Christianæ necessitatibus. In hac autem ciuitate Conchenſi, iam collectæ solui solent impositiones, quod tota summa colligatur ac solvatur.

9. Quando autem princeps aliquid petit à

A singulis, penes ipsos retinendo, an, & quantum velint dare, vt Carolus. V. petiuit in hoc regno, quando Galli Turcas in ipso adiutorium conuocarunt, & Rex noster Philippus ultra *ochomillones*, quos petiuit & obtinuit à regno, simul à communitatibus populorū, ecclesiis cathedralibus, & à priuatis, petiuit, vs, quod vnusquisque vellet, id conferret ad id, quod *ochomillones* petierat, tunc id non habet rationem tributi, neque perpetui, neque ad tempus, sed liberalis præstationis ac contributionis.

B In locis iurisdictionis huius Conchenſis ciuitatis subiectis, & in quibusdam alijs, quicunque in eis habet centum oues, aut plures in quatuordecim numero, soluit quotannis agnam vnā annuam, quam *borra* vocant. Eiusmodi autem deputata ab initio fuerūt, vt his conferrentur, quos vocant *caualleros de la ferra*; cuius munus est, custodire loca tectura, vt non, nisi iuxta leges præscriptas, ligna scindantur. In hoc vero ciuitate Conchenſi, cum quatuordecim sint parocciæ, tractū fuit, vt, qui certe qualitates eſſent, equumque haberent, ad sortes quotannis sorsio S. Michaelis admitteretur, atque ordine quoda ex duobus paroccijs, duo eſſent *almotacanes* nostri vocant) sorte eligetur eius anni, vnus ex eiusmodi vicinis vnus earum parocciarum, & inter ex alijs qui ex eo munere non modicos redditos, emolumenta que habent. Ex sex verò, ex alijs duodecim paroccijs, sorte similiter eligerentur sex, quos vocant *caualleros de la ferra*, singuli ex eiusmodi vicinis singularum earum parocciarum. Ceterum admittuntur ad has sortes, sicut & ad sequentes, etiam vicini sexagenarij, qui equum non habent. Si tamen eiusmodi sexagenario fors contingat, censetur electus, non ex *cauallero de la ferra*, sed in sortem, de qua mox erit sermo, iterumque eligatur alius ex eadē paroccia, cuius solui, qui equum habet, ex *cauallero de la ferra*. Hi verò omnes sic ad id munus electi, contenti sola emolumento penarū illorum, quos in aliquo delicto circa ligna cadenda comprehendunt. Ex reliquis verò alijs sex paroccijs eliguntur totidem, singuli ex singulis, inter quos, & inter sanes sexagenarios, si qui electi fuerant ex alijs sex paroccijs, diuiduntur & qualiter bonæ illius anni, ad nullumque munus præstandum, propter id emolumentum, tenentur. Eiusmodi verò omnes sortes ordine quodam inter omnes paroccijs diuiduntur,

C

D

duntor, ut vt singulis septem annis ad omnes decem foris muneris redditus, & similiter adueniatur in reliquis duobus fortibus.

Hactenus enumerata, & his similia, quæ mox ex liberalitate, sed iniuncta in reipublicæ ac principum subsidium, soluantur, & ob asperationem, aut exportationem, rei aliam, vel ob transitum, aut propter renditionem, vel contractum alium, neque ob aliquem alium actum, meo iudicio, habent propissimam ac pressam rationem, & debent, vt distinguitur à vestigali. Atque hæc omnia, etiamque solvantur ad sumptus & in utilitate populi, in quo quis habitat (ex) partibus, que solvantur in utilitate prediorum, vel que contribuenti, à quibus neque ecclesiastici sunt excepti, vt in tra videbimus) appellantur in hoc Castellæ regno *pechos*, & *pecho* antiquo, *pecho*, & est, tabuere, & solvere, satis frequenter in legibus partiarum, & in alijs antiquis iuribus huius regni, & ita hodie (referente Otalora c. 2. citato. n. 5.) in Galicia ad *pecho* vocant omnes de *pecho*. Quare tributum *pecho*, vt distinguitur à vestigali, & ab alijs iuribus regijs, que ad vestigalia reducuntur, tanquam eis alij, & de illis participantia, & *pecho* in hoc Castellæ regno, idem sunt. Ab his autem omnibus solvendis immunes in hoc regno sunt, qui nobilitate & *hidalgia* gaudet: illi qui vero, ab onere soluendi ea omnia tributa, nuncupantur *pechos*. Quicquid autem Otalora de nobilitate, part. 1. c. 1. & c. 2. n. 3. & 6. dicat, vocabulum *pecho* in hoc regno, minus late patet, quam vocabulum *derrecho* in totius *pechos*, qui Regi debentur, *derrecho* Regis sunt, & insuper vocabulum *derrecho* Regis, comprehendit vestigalia omnia, & quæ ad illa reducuntur, & *alcantariis montibus* & his similia, atque etiam *salinarum*, piscationem, mineralium, & similia alia, quæ directè sunt à vestigalibus. Vocabulum vero *derrecho* *del Rey*, latius adhuc patet: quia *derrecho* *del Rey*, quod nunc comprehendit totos hos *derrechos* redditus, & insuper redditus omnes alios ex partibus, & bonis reliquis earum regulæ. Quotus autem tributis *pechos*, vt à vestigali distinguitur, sit, quod & explicat est atque hoc idem sit, quod ab *stipe* *stipendiis* est dictum: id quod, vt habetur. *Unger*. stipendium ff. de verb. sig. supra, est explicatum, per *stipe* colligatur videtur, vocabulum stipendium, in d. v. *stipendium* extendit ad mercedem militum significandam, propter quod inde soluebat

ur, & ad id pertinet stipendia, tributa, colligere, vt habetur. 4. stipendium, & quæ in quantum, hæc ita sit, quia *stipendium* vocabulum, tributum, à *stipendo* dictum, optime potest extendi ad significationem vestigalium omnia, eaque, quæ ad vestigalia redeunt, vt sunt *alcantariis*, & his similia, de quibus infra erit sermo, quin & ad significanda iura *seigneurie* & in *seigneurie*, & similia alia, & quæ frequenter sumuntur à doctores, & in *seigneurie* est loquax sermo. Hispani quoque significationem repperit *stipendium* in legibus partiarum, & in eadem amplè significatione est à nobis sumptum in simulo totius huius materie præfatio, & per quod deinceps in hac tractatione sumetur. Antequam ad vestigalia, eaque, que vestigalibus affixa sunt, transitum dispositione sequente facimus, observandum est, vocabulum *munus*, vt habetur. l. *munus* propriè, ff. de verb. signif. tria significare. Significat enim donum. De qua significatione nihil ad præsentem institui. Item significat officium, seu adimplitionem cum honore, vt dicimus *munus* dæcis, legatis, & insigni, magistratus, &c. His adunguntur, quæ in voluntatem sunt publicæ, & quibus honores non sunt, nihil tamen ingenuum ac nobilem virum dedecet. *proinde* inter omnia computantur. Eiusmodi sunt munera tutoris, & curatoris, & his similia. Tertiò significat onus, distinctè ab officio in secunda muneris acceptione explicato. Atque hoc modo sumptum, est triplex, vt habetur. l. 1. & sequentibus. præsertim, l. vlt. de munerib. & honorib. & notat *Parlor*. c. non minus de immunit. eccl. & doctores communiter. Quæ dæ coim sunt patrimonialia: eiusmodi sunt tributa omnia hac tenus explicata, itaque, si cupere hostes de mado principis, aut communis, vel iuxta legem, aut more eius loci: licet enim aliquod de obsequio & ministerio propriè personarum, aut domesticorum, in hospitio interueniat, qui tamen plus inseruiant bonæ exteriori, hospites recipientes, patrimoniale onus simpliciter ad dicitur, vt constat in *tributis* talis ite sunt tribuere equum, currum, aut aliquid aliud, vt inseruiat in aliquo opere, aut vt asportet aliquid in exercitiis, tribuere namque aut aliud simile. Alii sunt personalia, vt quæ aliquis per seipsum seruauit in aliquo opere, aut in bellum, vel exercet quodcumque munus, ac cepto stipendio: astringi enim ad id

fit soluendum, denouoq; ut soluatur sit. Auctum, ex rebus, quæ mari asportantur, aut extrahuntur, del Almozarifazgo del Arçobispo de Sevilla, y Obisepdo de Caliz, &c. ex rebus, quæ terra Hispaniam inferuntur, aut ex Hispania extrahuntur, & quando alcauala sit insuper soluenda, ac quantum, habetur lib. 9. nouæ collecti. titu. 22. & 24. Deputata vero sunt decimas aduonarum, ubi hæc vectigalia soluuntur, & ratio eorum, ac mensuræ, ex quibus soluuntur, exigatur, tam in hoc, quam in alijs similibus Almozarifazgo. Quatum autem soluendum sit ex rebus, quæ in nouum orbem deferuntur, & ex rebus, quæ inde in Hispaniam asportantur, habetur eodem lib. 9. titu. 26. Hæc verò vectigalia petuntur à l' Almozarifazgo de las Indias, quæ diuisiue sunt ab Hispaniæ, ratioq; harum rerum pecuniæ abter redditur in domo contractionis, Hispaniæ. Quantum ite soluendum sit in Almozarifazgo regni, Granate, sit ex similibus rebus, quæ extrahuntur, aut asportantur, atque etiam de la seda eius regni, habetur eodem lib. 9. titu. 23. (iunctio. 22. antecedente) & titu. 30. Quantum similitè soluitur dum sit in el Almozarifazgo de Merria, Serregina, y Lorca, habetur ibidem titu. 25. Item ex his, quæ mari extrahuntur, aut inferuntur, re la provincia de Guipuzcoa y conda do de Vizcaya, decima pars soluitur, ut habetur lib. 9. citato titu. 28. Vbi lege, quæ circa hæc disponuntur. Idem vectigal eodem modo soluitur ex rebus, quæ mari inferuntur, aut extrahuntur, ex Galicia, Asturias, quæ tro facida, y en Ribado y Nantia; nisi inferantur ex locis coronæ huius Castellæ regni, aut extrahantur ad ea loca. Ita habetur eodem lib. 9. titu. 29. Vbi lege alia, quæ disponuntur.

Decima quoque solui regulariter consuevit in consuijs regnorum ex mercibus, & rebus non solum, quæ inferuntur ex alio regno, sed etiam quæ extrahuntur. Et cum antea ex rebus, quæ extraherantur ex Castella in Lusitaniam, & ex Lusitania in Castellam, solui non consueuerit, saltem integra decima, in regno vnde extraherantur, Rex Lusitanie Sebastianus anno. 563. h. 15. tit. 3. part. 5. legem extraxit, statuit, ut etiam ex mercibus & cibarijs, quæ ex Lusitania in hoc Castellæ regnum extraherentur, solueretur in Lusitania decima, propter similem legem istam in hoc Castellæ regno anno. 559. quæ est. l. 1. titu. 23. lib. 9. nouæ collecti. quæ sancitum fuit, ut ex mercibus & rebus, tum quæ ex Lusitania terra inferrentur,

in hoc regnum, tum etiam ex hoc regno inferrentur in illud, solueretur in hoc regno decima pars estimationis. In eadem verò lege. 1. mentio etiam sit, de similibus decimis, quæ soluuntur in consuijs regnorum Aragoniæ, & Nauaræ. Hæc verò, & alia vectigalia, ex rebus, quæ terra ex Lusitania extrahuntur, aut in Lusitaniam inferuntur, soluuntur in Lusitania in decimis ad id in eius regni consuijs deputatis, quas Alfonsus 8. etiam vocant in hoc verò regno in decimis, quas aduenas appellat, eiusmodi etiam vectigalia aduane dicuntur.

Quæ autem vectigalia imposita insuper sint ex his, quæ ex hoc Castellæ regno mari, aut terra, in alia regna extrahuntur, habetur lib. 9. nouæ collecti. titu. 31. & tit. 22. l. 3. 4. penult. Quæ item prohibita sint extra hæc Castellæ regno, aut ad illud afferri, magna ex parte habentur lib. 6. nouæ collecti. titu. 18.

Quæ vectigalia sunt imposita ac soluntur ex rebus, quæ in ciuitatibus, & oppidibus inferuntur, aut ex eis extrahuntur, vel obstratum per oppidum, portum, litem, aut alium locum, portorium dicuntur, Hispaniæ verò portorazgo, & Lusitanie portorazgo. Appellantur etiam pedagium. Quis & aliqui, do hoc nomen, sicut & portorium, extenditur ad significandum vectigalia vniuersim, gabeliasve. Eiusmodi vectigalibus adiunguntur, quæ imposita sunt ac soluntur in aliquibus domibus publicè deputatis, ut res aliqua in eis vendantur, appendantur, aut mensurentur, nempe triicum, & alia grana, oleum, pisces, & similia.

Ad portoria, seu pedagia, suo modo spectant vectigalia, quæ ex pecudibus, & armentis, soluuntur in transitu eorum, per punctum, aut per aliqua alia loca, in quibus constitutum est, ut aliquid ob eorum transitu soluitur. Atque inter alia eiusmodi vectigalia, interdum in hoc regno est constitutum,

ut soluitur asadura, hoc est, si pecudes, aut armenta, ad certum numerum perueniant, ut soluitur vnum, quod receptor eius tributū elegerit, in odè non sit, quod tintinabulum deferat, & quasi dux est exterorum, ut soluitur vnum, quod receptor eius tributū elegerit, in odè non sit, quod tintinabulum deferat, & quasi dux est exterorum,

Pertinet etiam vectigal illud ex eiusmodi animalibus, quod moradgo ac sermitum vocant, & soluitur ob transitum eorum à termino in terminum, iuxta diuisionem terminorum ad id prescriptam in hoc regno, nempe quæ cum eiusmodi animalia vendenda deferuntur ad nundinas, aut mercatores, quos in hoc regno vocant. De quo vectigali

gali, in qua quantitate; & ubi solvendum sit, longus sermo habetur lib. 9. noue col; lect. titu. 17. iusct. lib. titu. 35.

10 Quod pro ducatu per aliquem locum soluitur, aut pro protectione, vt securius homines, ipsorumque res, transeant, si tanquam tributum sit impositum, quod tenet eis omnes solvere, guidagium appellatur. Quod vero soluitur à priuatis ijs, qui suas operas eis locant, vt illos ducant ac protegant in itinere aliquo, non est tributum, licetque accipitur, etiam ex ijs, qui immunes sunt à solutione quoruncunque tributorum, vt sunt Ecclesiasticæ personæ.

11 Vectigal solet imponi soli, quod conficiuntur aut extrahitur de terra: eiusmodiq; vectigalia salinaria peculiariter nomine dicuntur in iure. Ex piscibus etiam, qui capiuntur, solet piscatoribus plerisque in locis vectigal imponi. Multis etiam alijs rebus vectigal est impositum, utiq; muneribus nota.

Non est vero nobis hoc loco adimus tractare in particulari notitiam omnium vectigum vectigalium: id enim laboriosum esset valde, per difficileque ac molestum: præsertim cum res hæc valde intricata ac varia sit, non solum in diuersis regnis ac locis, pro diuersitate statutorum ac consuetudinum cuiusq; eorum, sed etiam in uno & eodem regno ac loco temporis progressumque tributa in singulari, & quæ res exemptæ sint, vt ex eis tributa non soluantur, addiscitur experientia in vnoquoque loco, ex ipsiusque penitentibus, & interrogantibus casus consensientie, quàm possint certis regulis, aut traditione, tradi ac comprehendere. Quæ tamen dicta sunt, & quæ tribus disputationibus sequentibus addemus, proponenda consueimus, ad aliqualem maiorem illorum notitiam.

12 Illud est obseruandum à vectigalibus solvendis, neminem censeri exemptum, nisi æculat: nec sit expressum, ab aliquo, vel ab aliquibus, aut ab omnibus vectigalibus, solvendis eximi. I. omnium. I. à prestatione, & I. à legatione. Cude vectigalib. d. l. 5. titu. 7. part. 5. Quæque in nobiles, quos in hoc regno bñdigo vocant, licet immunes sint à solutione tributorum præse sumptorum, de quibus disputatione præcedente dictum est, immunes tamen non sunt à solutione vectigalium, eorumque, quæ vectigalibus sunt assinia. Ecclesiastici vero, quia immunes sunt ab omnibus vniuersum tributis, tampro tributum nomine tate, immunes quoque sunt, etiam à vectigalibus soluen-

A dis, nisi negotietur proprie: quoad ea enim, in quibus cernitur negotatio propria, ipsi indecens, atque interdictæ, immunes non sunt à vectigalium solutione, vt infra loco dicetur: quo pacto est intelligenda. l. 5. titu. 7. part. 5. I.

S V M M A R I V M.

A CAVALA. Eorigo, unde dicta, quid sit, & in qua quantitate à principio, & temporis progressu, fuerit concessa.

B Alcaual ex vniuersione soluitur, & ex permutatione duplex, & quæ tam soluitur in hoc

C regno, & quæ in Lusitania.

D Qui alcaualen solvere tenentur, & qui ab ea solvenda sint exempti.

E Alcaualen non debet Rex ex rebus ipsius, quæ vendantur, aut permittantur. Neque item illen debet in aliquo loco dominus, alius alcaual

F eius loci.

G A solutione alcaualis immunes sunt Ecclesiastici, nisi quando negotiantur. Neq; laici immunes ab ea sunt, ex eo quod vendit Ecclesiastici.

H quin in defectum laicorum vendentium, res ad Ecclesiasticos transeant cum onere, vt inde alcaual soluantur.

I Commendatarij in hoc regno & in Lusitania.

K quosque immunes sint, aut non sint à solutione alcaualis.

L Alcaual quosque debetur ex re individua laici cum Ecclesiastico coluntur, si vendatur, aut permittatur.

M Alcaual quosque debetur ex fructibus reiecti de fructibus, quos ex ea recipit laicus.

N Alcaual debetur, si laicus in aliquod suum donatum, aut emptum ex Rege, terrarum decima marum Ecclesiarum huius regni vendat, aut permittat.

O Ex iure illo non debent possidiores illius ecclesiasticum subsidium, quod ex bonis ecclesiasticis in hoc regno Regi soluitur.

P Alcaual non debetur ex bono aliquo hereditatis laicis vendito, si successor postea illam adit, sit Ecclesiasticus, aut si defunctus sit Ecclesiasticus, nulla res illi adeat.

Quæ loca & personæ exemptæ in hoc regno à solutione alcaualis.

R Alcaual debetur ex re, quæ quis vendere cogitur. Si tamen in militatibus alibi ac publicam vendere eam cogatur, persolui, etiam in emptore, debet alcaualis.

S Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

T Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

V Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

X Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

Y Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

Z Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

AA Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

BB Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

CC Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

DD Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

EE Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

FF Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

GG Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

HH Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

II Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

JJ Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

KK Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

LL Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

MM Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

NN Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

OO Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

PP Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

QQ Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

RR Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

SS Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

TT Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

UU Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

VV Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

WW Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

XX Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

YY Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

ZZ Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

AAA Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

BBB Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

CCC Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

DDD Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

EEE Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

FFF Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

GGG Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

HHH Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

III Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

JJJ Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

KKK Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

LLL Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

MMM Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

NNN Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

OOO Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

PPP Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

QQQ Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

RRR Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

SSS Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

TTT Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

UUU Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

VVV Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

WWW Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

XXX Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

YYY Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

ZZZ Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

AAA Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

BBB Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

CCC Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

DDD Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

EEE Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

FFF Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

GGG Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

HHH Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

III Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

JJJ Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

KKK Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

LLL Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

MMM Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

NNN Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

OOO Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

PPP Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

QQQ Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

RRR Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

SSS Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

TTT Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

UUU Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

VVV Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

WWW Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

XXX Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

YYY Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

ZZZ Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

AAA Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

BBB Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

CCC Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

DDD Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

EEE Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

FFF Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

GGG Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

HHH Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

III Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

JJJ Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

KKK Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

LLL Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

MMM Vectigalia, quæ ex accessu ad aliquem locum aliqui debentur, non debentur si nauis geos sit, aut compulsa, vt hostium, aut tempestatis, eo accedat, neque ibi merces vendat.

NNN

De Alcauala, Sise in Lusitania dicitur.
14. Et qui à solucione illius sint immunes. Disp. 663.

DICENDUM peculiariter est de duobus tributis, quæ vedigalibus sunt affinis, & cū eis computanda, iuxta ea quæ duobus præcedentibus disputationibus dicta sunt. Nempe de Alcauala hæc, & sequenti disputatione, & de tributo impositionis Lusitano disp. 665.

Quod ad Alcaualā attinet, origo huius tributi, vocabulique, quo ita nuncupatur, hæc fuit in hoc Castellæ regno, vt ex varijs historijs referunt Lassarte de decima venditionis in præfatione 3. n. 19. & alij. Cū Rex Alfonso vñdecimus, aut (vt alij vocant) duodecimus (postquam ad hæc vsque tempora nullus alius fuit eius nominis, quicumque tandem is fuerit) ad Mauros ex Hispanijs depellendos, expugnandamque in particulari Algezir ciuitatem, tributum in præfate tēaret imponere, quod pœb in hoc regno dicitur, & quod soluerent, etiam ij nobiles, quos hidalgos vocat, ne plebs reliqua nimium grauaretur: nobiles, vt suam immunitatem à soluendis eius generis tributis illis tam conseruarent (referunt Castillo in Hispana Gothorū Regū historia lib. 4. discursu 3. responderūt, tributo nō esse dixerunt, nec derelictor alij vela tāto cōmo, lo qpi de, hoc est. aliud diuersū, in ratione videlicet vedigalis, aut vedigali affinis, à quo soluēdo nobiles nō sunt immunes. Lingua enim Hispana antiqua, vt constat ex legibus partitarum, & ex alijs historijs, scripturisque antiquis, atque etiam hodie ex Lusitana lingua, aliud, ac reliquum, significat. Sicque in Burgenli ciuitate anno. 1342. vt constat ex antiqua chronica eius Alfonso vñdecimi c. 63. & referunt Zamalloa in compendio historiæ Hispaniæ, & Illescas in Põrticali historia lib. 6. c. 19. illi primò ad id concesserunt vigesimam, aut (vt alij volunt) trigessimam, partem pretij rerum omnium, quæ venderēt, tam mobiliū, quàm immobiliū, siue venderetur, & emerentur, negotiatione propriè dicta, siue non: idque tributum inde dictum fuit Alquevala, postea verò, corrupto nomine, mutatoq. e.

an. dictum fuit Alcauala. Capta verò Algezira, sed perseuerantibus bellis, regniq. necessitatibus, aut etiam ex crescentibus, anno. 1349. in comitijs Cõplutētibus, id tributum confirmatum, concessumque eidem Regi fuit simpliciter & absque temporis limitatione, vt referunt Montaluo. l. 50. titu. 6. part. 1. verbi. que Pharras. colum. 4. & Zamalloa. c. 17. citato, & 23. Postea verò tempore Henrici secūdi, anno. 1366. in Burgenli ciuitate, vigesima illa, aut trigesima, pars pretij, duplicata, aut triplicata fuit, concessumque illi fuit, vt esset decima cepa decima, vt referunt Petrus Lopez Ayala in chronica Regis Petri cradelis, anno regni illius. 17. c. 19. & Zamalloa lib. 14. citato. c. 18. Tempore verò Henrici. III. filij Joannis primi, & nepotis Henrici. II. cū anno. 1390. impubes regnare cepisset, tutores illius subditis concesserunt, vt solē soluerent vigesimam pretij partem: scilicet verò pubes anno. 1392. regniq. administratione suscepta, vltra eam vigesimam, sex quasdam alias monetas, annuatibus subditis, exegit, quæ serē aliam vigesimā æquabant, vt Lassarte. vbi supra. num. 22. ex historia huius Regis Henrici manu scripta. c. 24. & 21. refert. Afirmat verò ibidem Lassarte, postea Reges decimam exegisse & accepisse. Arbitror tamen, nonquam exactè fuisse traditam & acceptam; sed semper reclamasse & renuissè populos tantum tributum integrè soluere. Vade mortuis Regibus Catholicis, administranteque hæc regna prudentissimo, religiosissimo, ac reuerentissimo Archiepiscopo Toletano Fratre Fracisco Ximenes, in capitatū fuit hoc tributum pro ea somma, quam regnum totum contibueret, quæ neque ad vigesimam partem pertingebat. A triginta verò circiter annis, exhausto Regis patrimonio, crescentibusq. bellorum sumptibus, & actis vtriusque alia tributa, & hoc cepit exactè ad durū exigi, non sinē populorū querimonia, multisque in locis incapitatum fuit pro longè quidem maiori summa, quàm vquam antea, sed quæ non pertingit ad decimam exactè persoluram: multaque minimè incapitata remanserunt, ex quibus decima exigitur ac soluitur, sed non sponte omnino, sed quoniam subditis non aliud permittitur. Neque his redditibus Alcauala: potitur Rex, led ponuntur priuati, qui pro pecunia ad bellorū sumptus tradita, hoc ius, & pleraque alia Regis iura, empta habent, sed cum pæcio de reuocandendo.

3. Tomo precedente dictum est, tributum hoc alcalauz exigi solum ex pretio venditionis, atque ex permutatione: in qua censetur esse duplex venditio, eaque de causa ex permutatione duplex alcalauz exigitur, iuxta estimationem vtriusque rei, quæ permutatur vna pro alia. Dictum etiam est, in hoc Castellæ regno integram alcalauam soluere venditorem, ac proinde ad eum solum esse attendendum, num exemptus sit ab ea solvenda, ut intelligatur, an ex capite exemptionis debeat, aut non debeat. In Lusitania verò dimidium debere emptorem, & dimidium venditorem, ac proinde ad vtrumque esse attendendum, ut intelligatur, num vterque, aut aliter, vel neuter, ex capite exemptionis debeat portiones suas; quæ singulis cōtingit. Hæc, & pleraque alia circa alcalauam tradita sunt como precedente, quæ ex indice verb. *Alcalaua* facillè deprehenduntur, vbi tradita sunt: neque est animus ea in hac tractatione repetere, sed solum in progressu addere, quæ dicenda supersunt.

3. Explicandum verò est, qui alcalauam soluere teneantur, qui non item. l. ex. 1. tit. 18. lib. 9. nouæ collectæ: quæ lata fuit à Regibus Catholicis anno 1491. in causis oblationis vrbis Granatensis, nullum oppidum, aut locum, nullumque omnino, quamcumque nobilis sit, excipit à solutione eius tributi, estd se excuset vsu; aut consuetudine, etiam immemorabili, eam nō soluendi, vel quacunque alia ratione, aut privilegio concessio. In fine tamen legis additur saluo, si las tales mercedes, y franquexas fueren asentadas en los nuestros libros de lo saluado, y sobre escriptas de nuestros contadores mayores; Etiam exteri, qui ad hoc regnum accedunt, aliquidque in eo vendunt, aut permutant, à solutione huius tributi non excusantur, ut habetur. l. 24. titu. 19. eiusdem libri: ea enim cōditione exteri accedere ad alia regna, & ibi negotiari, permittuntur, dummodo ea tributa iusta soluant, quæ ibi sunt imposita, ut rectè notant multi, quos: La sarte de decima vend. c. 19. n. 3. refert ac sequitur. L. ex autem. 1. titu. 18. lib. 9. nouæ collectæ: quatenus statuit, ut nullus eximatur à solutione alcalauz, etiam vsu & consuetudine, de cuius initio nulla extet memoria, vel quacunque alia ratione, quāvis ortum habere poterit ab antiquiori lege Alfonso undecimi, quæ est. l. in fine titu. 13. lib. 4. nouæ collectæ: quæ sic habet. *Y si misero lo que las leyes dizen, que las cosas del reino no se*

A *puelen gerar por tiempo, se entienda de los pechor y tributos a nos devidos; & vtraque lex ostendit habere potuerit ab alia antiquiori lege. 6. tit. 29. part. 3. quæ sonat, in tributis locum non esse prescriptionis temporis cuiuscunque, etiam immemorabilis, ut affirmat multi, quos Greg. Lop. ibi verb. *tributos*, & La sarte de decim. vend. c. 19. n. 4. referunt ac sequuntur, & consentit Aluar. Valaf. de iure emphyteu. q. 8. n. 32. consentaneè ad ius Lusitanum, quod in calce. n. 36. refert, de quare videanda sunt, quæ dicta à nobis sunt disp. 74. & 75. Licet, inquam, ea lex. 1. ortum quoad id habere potuerit à duobus alijs antiquioribus statutis, quæ tamen simul callat privilegia antea concessa, exceptis, quæ in fine eiusdem legis expiuntur, & quæ legibus sequentibus exprimiuntur, de quibus statim erit sermo; à bitrot eam legem, quoad eam totam vniuersitatem, ortum fuit. Rex eo habuisse, quod Catholicici Reges, pro potestate regia ad tributum imponenda, rationabili ex causa, atque in commune reipublicæ bonum, ad belli sumptus, & vtræque omnes de republica grauentur, noluerunt deinceps, quenquā ab eo tributo esse exemptum, præter paucos ea lege & sequentibus expressos, ob peculiares præcipuas ac rationabiles causas sufficienter examinatas.*

4. Rex in primis, cuius sunt hæc iura, immunitus est à solutione alcalauæ, quando res ipsas venduntur, siue illæ immobiles, siue mobiles sint, ac proinde, estd alcalauam al cuius loci habeat locatam alicui, non debetur conductori alcalaua pretij earum rerum, quas Rex in eo loco vendiderit, aut permutauerit. Ita habetur. l. 3. titu. 18. lib. 9. nouæ collectæ. & l. 3. titu. 17. atque l. licet ratio. §. si cos. ff. de publicis. Ratio autem est, ut rectè cōm Bar. & alij, affirmat La sarte de decim. vend. c. 19. n. 8. quoniam nulla lus sibi ipsi est tributaria, nullusque sibi ipse quicquam debet. Rex autem solum locat alcalauam, quæ sibi debetur. Hinc rectè. c. 18. n. 92. colligit, si alcalauæ alicuius loci, non ad Regem, sed ad dominum particulare eius loci spectet, ut ad aliquos in hoc regno pertinet, tunc eo ipso dominum eius loci eam non debere ex rebus ipsius, quas vendit, quia nemo sibi aliquid debet; quare, si alcalauam eius loci alicui locat, ex pretio rerum domini eius loci, quas vendiderit, aut permutauerit, in eo oppido, non debetur conductori alcalaua. Si tamen ciuitas alcalauam, non suam, sed Regis,

git, locet si cui nomine & loco Regis. ciuitasque ipsa vendat rem aliquam, aut permittet, propriam ipsiusmet ciuitatis, tunc ex pretio talis rei alcaualam debet conduco-
 11: quoniam ciuitas ex ea pra non reperitur in hoc regno à solutione Regi alcaualae rerum sibi propriarum, quas vendiderit, aut permittuerit: conduco- vero debetur alcauala omnis eius ciuitatis, quae Regi erat soluenda.

6 Ecclesiae, & Ecclesiasticae personae, sicut vniuersum exemptae sunt à solutione aliorum tributorum, vt disp. 3. dictum est, & in sensu suo loco dicitur, vbi etiam explicabitur, quae personae Ecclesiasticae dicantur, vt privilegio hoc perfruantur: ita, si aliquid vendant, aut permittant, de suis proprijs rebus, immunes sunt à solutione alcaualae: in hoc quidem regno venditores à tota, in Lusitania vero, siue emant, siue vendant, solum à dimidia: quoniam in eo regno emptor dimidium soluit sibi, & venditor aliud dimidium. Ita habetur. l. 6. titu. 18. lib. 9. nouae collectae. & lib. 5. legum extrarag. Lusitanarum tit. 3. l. 12. Si tamen aliquid vendant, aut permittant, negotiando, tunc sicut quoad eas res immunes non sunt à solutione aliorum tributorum, vt disp. 3. 42. dictum, comprobatur: quae est, vbi copiose est etiam explicatum, quando negotiari sint censendi, quando non item, additumque est, in quibus euentibus privilegium immunitatis à soluendis tributis amittant: ita neque immunes sunt à solutione alcaualae ex rebus ita venditis, aut permittatis, vt habetur. l. 7. titu. 18. citato, & l. 2. citata.

Ex eo autem, quod dum alcauala laicis est imposita ex rebus, quas vendunt, aut permittunt, accrescant pretia eiusmodi rerum ob id tributum soluendum, indeque per accidens sequatur, quod Ecclesiae, & Ecclesiastici, carius eas ab illis emant, virtuteque proinde alcaualam soluant, non idcirco res, quas laici Ecclesiasticis vendunt, aut cum eis permittunt, immunes sunt à solutione alcaualae ex pretio, est id Ecclesiasticis paciscantur, se emere tales res, immunes faciendo venditores ab eo tributo. Ita habetur. lib. 8. titu. 18. citato, vbi haec verba adduntur. *Y si los vendedores no padieren ser auidos, que de los heredes mientos y otras cosas, que si vendieren a los dichos clérigos, y personas Ecclesiásticas, se pueda cobrar el alcauala. Por lo qual queremos y mandamos que siem pre, y en todo caso y en todo tiempo, sean obligados los dichos heredes mientos y cosas, que fueren vendidas. Vbi videtur, quod*

A hypotheca, onerique reali, subijcitur ita venditas pro ea alcauala, vt ex ipsis soluantur in defectum venditoris, etiam si ad potestatem ac dominium Ecclesiarum, aut Ecclesiasticorum deueniant; quoniam, transseunt ad illos cum eo reali onere. Quod ob Ecclesiasticorum instantiam, qui ex ea capite contendebant, eas res alcauale non esse subiectas, vniuque proinde ipsis esse vendendas, ait Lassarte de decim. vend. c. 3. p. n. 21. fuisse sancitum. Non plus tamen res illae ad id tributum tenebuntur, quam in defectum venditoris, ac proinde quo tempore venditores praesentarent, vt ab ipsis exigere non posset, praesentarentur simul vt ex eisdem rebus non solueretur, vt recte Lassarte subiungit. Ratio autem iustae decisionis legis illius, vt cum alijs Lassarte vbi supra n. 10. ait, haec est. Quoniam, sicut ex eo, quod mercatores portoria, & alia tributa, soluant ex mercibus, quas vendendas asportant, in deque per accidens sequatur, quod pro quantitate eorum tributorum res carius vendantur, vt disputatione praecedere dicimus est, non vilius clericis venduntur à mercatoribus, quam vendantur laicis, neque aliquid mercatoribus de eis tributis detrahatur ex eo, quod partem earum venditoris sint Ecclesiastici: ita ex eo, quod res mobiles, aut immobiles, vendantur Ecclesiasticis, immunes non sunt venditores ab alcauala earum rerum, est id per accidens sequatur, quod Ecclesiastici carius emant. Exemptio quippe Ecclesiasticorum, & Ecclesiarum, solū est, vt ipsi non soluant tributum ex suis rebus: non verò, vt alij non soluant tributum ex rebus, quae emptione, aut permutatione, ad ipsos sunt peruenturae, est id per accidens sequatur, quod carius ob ea tributa ad ipsos perueniant. Similis alia lex huiusmodi explicata, lata est in Lusitania. 3. part. leg. extrarag. tit. 3. l. 12. 6. 2. & 3.

D Privilegia haec Ecclesiasticorum extenduntur in Lusitania, etiam ad commendatos ordinis Christi, modo commendam, aut censam, habeant: secus si nudum habitum sine regula habeant, vt constat. 3. part. leg. extrarag. tit. 3. l. 13. & 14. Idem credo esse in eo regno de reliquis commendatarijs, si sint ordinis Diui Iohannis, quoad fructus suorum commendarum, filios vendat, aut permittant, dum ipsorum manent, immunes sunt à solutione alcaualae ex illis: eo, quod

quod verè fiat fructus bonorum Ecclesiasticorum, hoc est, commendarum ipsi colatarum: ex venditione vero herbarum suarum commendarum, solvant alcaualam, ubi est consuetudo, ut salutarum bonorum temporum patrimonialibus, aut aliunde acquisitis, ipsive obuenientibus, si illos vendant, aut permittant, coguntur solvere alcaualam, ut constat ex l. 9. tit. 18. lib. 9. noue collect. Eam legem approbat Laffarte ubi supra. n. 97. Si res tamen esset integra, potius consulerem, ut, saltem commendatarij Dni locis, cum alij Ecclesiasticis, quoad immunitatem à soluendis tributis, annumerarentur.

Quando res vendenda communis ac indiuidua est Ecclesiastico cum laico, si communi consensu vendatur, neque in ea venditione negotio interueniat, tunc, quantus venditio, ac res vendita, indiuidua sit, quia tamen diuidi aliquo modo potest quo ad pretium, iuxta portionem, quam pro indiuiduo vnusquisque eorum in ea re habet, utique ex parte pretij, que laicum continet, iuxta portionem, quam pro indiuiduo in ea re habebat, alcauala debetur: non verò ex parte pretij, que ad Ecclesiasticum pertinet. Sicut, quando Ecclesiasticus rem cum laico permutat, alcauala debetur à laico, ex ea permutatione, iuxta estimationem rei, quam ipse permutat, non verò à Ecclesiastico, iuxta estimationem rei sue, quod permutatio vnica atque indiuidua sit. Ita Laffarte ubi supra. n. 16. cum plerique alij, quos citat, & consentit Couar. de pract. qq. 34. n. 2. concinnatque l. 6. tit. 18. citato, illis verbis: por lo que se eslo (Ecclesiastico) scilicet, ita se debe de re.

Quando laicus conductum ab Ecclesiastico, aut ab Ecclesiastico, habet aliquid, quod fructus reddat, ut beneficium Ecclesiasticum, pradium, aut aliud simile, vel aliquid alia ratione & titulo suos efficit fructus, quos loco Ecclesie, aut Ecclesiastico percipit, tunc, si illos vendat, aut permittat, ex ea venditione, aut permutatione, alcauala debet: quoniam vendit, aut permittit, quod est suum effectum illis alijs titulis, nec persenerat Ecclesie, nec Ecclesiastico persone, & quoniam privilegium Ecclesie, aut Ecclesiastici, est personale, nec transiit ad laicum. Ita Syluester verb. excommunicatio. q. 9. q. 48. Laffarte ubi supra. n. 29. & alij, quos citans, testatur ex se esse satis perspicuum, vsuque receptum. Si tamen clericus circa rem sui patrimonij, vel circa rem alia

suam, ineat cum aliquo contractum societatis, ut scilicet accipiat dimidium, aut tertiam partem, fructuum, vel ineat eorum ratione locationis, ut accipiat tot, vel tertium, medietatem, tunc de parte fructuum, quæ ad ipsum spectat, esse eam iubet vendere, non debet alcaualam: quoniam venditur, ut clericus.

Ut constat ex tit. 11. lib. 9. nona collect. tertia decimarum Ecclesiarum huius regni, donata à Summis Pontificibus Regibus, coronæ ve huius regni, in subsidium ad bellorum sumptus, & ad expensis alias. Eo autem ipso ea tertia decimarum pro indiuiduo præstari censetur à sacerdotibus, bonis que Ecclesiasticis, & donata censetur Regibus, coronæ ve huius regni, in eum finem, utque eam accipiant, dam partitione sic decimarum singularum Ecclesiarum, quod Regibus, vel illius concessionis ac donationis competit, non est ius Ecclesiasticum, & spirituale, sed solum ac seculare, à Summis Pontificibus ipsis concessum in bonis ea ipsa concessione, ac donatione præstatis à patrimonio Christi, & à numero bonorum Ecclesiasticorum, factisque secularibus regibus coronæ. Quia verò bona illa, iuxta illud, simpliciter & absque vlla restrictione, aut prohibitione alienationis, regibus, coronæ ve regni, donata sunt, utique dispositio, totum de rebus ipsis, tum etiam de eo iure, perinde à postea cum concessionem ac donationem, Regibus competit, atque dispositio de alijs iuribus ac rebus coronæ regni. Quia ergo Reges partem huius furis diuersis donauerunt, partem venderunt, aut irreuocabiliter, aut tum pacto de reuocanda vendendo, saltem censum redimibilem ex eis redditibus concedendo, inde oritur dubium, si priuati, ad quos prædictis titulis reditus illi, & partitionis illius integri, Regibus, coronæ ve huius regni concessi, pertinet, vel reditus, vel ius suum ad illos vendant, aut permittant, ex ea venditione, aut permutatione, alcauala debeant. Et quidem dicendum est, si illi priuati Ecclesiastici non sint, aut alio titulo immunes non sint à solutione alcaualæ, eam debere. Ratio ipsa est, quoniam, ut ex dictis liquido constat, ea bona Ecclesiastica & spiritualia non sunt, neque alia ratione ipsa, aut ex venditione, vel permutatione, exempta sunt à solutione alcaualæ. Atque hoc est, quod multis Laffarte ubi supra. n. 19. vsque ad 34. sententis.

Hinc oritur dubium admodum difficile

multorum iudicio ac meo. Quos nam videt
sicut ratione, privati possessores partium
huius iuris, contribuere teneantur ad sub-
sidium a Summis Pontificibus Regibus huius
regni insuper concessum, temporisque
progressu auctum, de redditibus bonorum
omnium Ecclesiasticorum huius regni, nisi
si ad laicos devenierint. Etenim pars illa de-
cimarum eo ipso, quod Regibus, corpore
huius regni, donata est, esse desit Christi
patrimonium, bonumque Ecclesiasticum,
factaque est bonum seculare, quin & vide-
tur fuisse exempta à iurisdictione Summo-
rum Pontificum, corpique pertinere quoque
ad dispositionem ad Hispaniarum Reges,
ut de illa re ipsa disposuerunt, donando, &
vendendo, absque recursum ad Summos Pon-
tifices, & absque eorum dispensatione: qua
ergo ratione, subsidium à Summis Pontifi-
cibus impositum, ut de bonis omnibus Ec-
clesiasticis, etiam si ad laicos devenierint, sol-
vatur, solvendum etiam erit de istis bonis,
quæ Ecclesiastica iam non sunt. Equidem,
quod ex commendis, & ex pensionibus,
etiam si secularibus concessa in ipsorum vi-
ram sint, solvi id subsidium debeat, recta ra-
tio id postulat: quoniam ex bona adhuc Ec-
clesiastica sunt, iurisdictionique Summi
Pontificis subiacent: quod verò etiam ex
eiusmodi bonis solvi debeat, quæ Ecclesia-
stica non sunt, sed fuerunt, neque subiecta
remanet iurisdictioni & administrationi
Summorum Pontificum, non videtur id
equum, rationique consentaneum: præter-
tim si, ante impositum, aut auctum tale sub-
sidium, facta sunt bona secularia, ad prius-
tosque eorum possessores devenierint, ti-
tulo præsertim oneroso. Adde, Reges ip-
sos, ex ea parte decimarum, quæ ipsorum
est, neque ad alios adhuc deveniunt, non con-
tribuere ad subsidium: quoniam ipsi debe-
tur ex concessione Summorum Pontificum
nullus autem sibi ipse debet, ac proinde, ne-
que contribuit ad id, quod sibi debetur: ut
que ita videmus usu esse receptum, quod
quovis Rex conveniunt cum Ecclesijs huius
regni, ut sibi certam summam quotan-
nis pro subsidio conferant, ad quam contri-
buant pro rata omnes, qui bona obtinent
Ecclesiastica, neque tamen ipse ad eam sum-
mam contribuit ex prædicta sua portione
decimarum, neque, qui censum annuum
empunt ab eo habent, quod annis ipsis sol-
vendum, ac configuratum in tertiam aliquam
Ecclesie particularis, neque qui emptam
omnino, ac irredimibilem, ab eo habet ter-

renam decimarum allicius loci, aut partem
aliquam illius, contribuit: videretur quidem,
quo iure reliqui, qui partem aliquam habet
tertiæ decimarum allicius loci, aut integram
illius loci tertiam, non solum titulo onero-
so, sed etiam in recompensationem suorum ob-
sequiorum, sed etiam: si solum meret lucra-
tus, cogendi sint solvere ac contribuere ad
id subsidium, ut videmus usu receptum, eos
cogi ac solvere. Respondet Lassarte. c. 19.
c. 20. n. 35. Quia centurium hoc subsidii
est onus impositum, non quidem Ecclesia-
stica personis, sed redditibus potius ac pro-
ventibus totius Ecclesie in his regnis, id-
que adeo generaliter, ut iuxta mentem ac
verba bullæ Pauli tertii: qui primus illud
cepit, & aliorum, qui illud auxerunt: re-
ditus quoscunque ac fructus, qui vere Ec-
clesiastici sunt, comprehendat, nullo facto per-
sonarum ducimine, ad quas devenierint,
sive Ecclesiasticae sint, sive laice: epis-
copatus esse, ut cum eiusmodi tertiarum frac-
tus, primordialiter, atque ex sua origine Ec-
clesiastici sint, Ecclesiasticæ fuerint soluti,
ad quod ex Ecclesiariis decimis detrahan-
tur, eo ipso, quod à Summis Pontificibus
est prædicto modo universaliter ex bonis
Ecclesiariis huius regni concessum, ea om-
nia bona efficiat, transeatque proinde cum
eo reali onere ad quasunque personas,
etiam si laice sint, ac proinde teneantur il-
lud solvere, ad illudque contribuere. Hæc ta-
men Lassarti responsio ac ratio, solida pro-
fecto non est, sed ex multis capitibus infir-
ma ac nulla. In primis enim, ipsemet. n. 36.
constituitur, tertiam concessam fuisse à Bene-
dicto duodecimo Regibus, coronæque huius
regni, liberam omnino, & absque tali onere
subsidii: cum verò ostensum sit, eo ipso
desisse esse bona Ecclesiastica, & mansisse
secularia, exempta à iurisdictione Summo-
rum Pontificum: sanè Paulus tertius & po-
steriores Summi Pontifices, non potuerunt
illi imponere postea id onus reale, neque
id intenderunt sua illa concessione illius sub-
sidii in omnibus bonis Ecclesiasticis huius
regni, ad quoscunque illa devenierint, etiam
si laici sint: nam illa iam tunc non erant bona
Ecclesiastica, sed fuerant longe antea, &
tunc non erant: quare ex concessione sub-
sidii sub illa forma, non consentit compri-
hendere eiusmodi tertias, neque de eis lucra-
tus, sed solum de bonis, quæ tempore eius-
dem concessionis subsidii erant Ecclesia-
stica, etiam si à laicis possiderentur. Neque
magis de pensionibus, quæ, quem Lassarte

in confirmationem sue responsionis citat. A loquitur de eiusmodi bonis præcisus antea à bonis Ecclesiasticis, & factis secularibus, sed solum ait. pensionarios: hanc, de bonis, quæ Ecclesiastica permant, subiecta: jurisdictioni & administrationi Summorum Pontificum, teneri contra buere ad eiusmodi subsidia caritativa bonis Ecclesiasticis, ea quibus ea pensio soluitur, imposita. Deinde, cum Regibus ipsis, ex forma illa concessio Pauli. III. & aliorum Summorum Pontificum, non censetur impositum id caritativum subsidium, ut illud ex tertijs solvant, aut ad illud contribuant, neq; usu sit receptum, ut ipsi, vel qui ab ipsis titulo emptionis habent partem aliquam iuris, reddituumve, earum tertiarum ad illud contribuant, utique neque, qui ab ipsis Regibus partem aliquam eius iuris quocunque titulo habent, teneantur, ob eandem Summorum Pontificum formam, quicquam ad id subsidium contribuere: quandoquidem nomine, ac loco, ipsorum Regum, redditus earum tertiarum recipiunt, eo modo, quo illi eos perciperent, si ea pars iuris apud illos perseveraret. Itæ ipse Lassarte in principio sue responsionis ait, subsidium hoc ex mente, & ex verbis Pauli. III. & aliorum Summorum Pontificum, esse onus immanum proveniunt, redditibus, ac fructibus, totius Ecclesiæ huius regni, qui verò Ecclesiastici sunt: ex eo autem, quod fructus eiusmodi tertiarum, primordialiter, atque ex sua origine, hoc est, antequam præstarentur, & donarentur coronæ huius regni, fuerint Ecclesiastici, Ecclesiasticiq; forentur (quod doctus probat, eos detrahi ex decimis Ecclesiarum) non sequitur, tempore concessionis eius subsidij, perseverasse bona verò Ecclesiastica, quin potius contrarium supra est à nobis ostensum: quare non recte ex eo suo fundamento deduct, concessione eius subsidij, manifeste bona earum tertiarum affecta eo onere reali, cum eo quæ transiisse, & transire, ad quoscunque eorum posseditores: quin potius contrarium ex eodem fundamento rectius colligitur, ne peritus illud ea bona non affectis, eo quod iam tunc, neque Ecclesiastica bona essent, neq; subiecta dispositioni ac jurisdictioni Summorum Pontificum. His omnibus persuasus, arbitror, eos, qui à Regibus partem iurium earum tertiarum quocunque titulo rite obtinuerunt, non tenentur ad contributionem subsidij, quod Regibus de bonis Ecclesiasticis huius regni solvi-

tur: sed per errorem definitum fuisse, eos ad illud contribuere teneri, esseque id corrigendum.

Dubium est, si Ecclesiasticus, qui ab alcaualibus solutione est immunis, moriatur, atq; hereditate iactet, hoc est, non dum alius per hereditatem testamētarij vel ab intestato, aut per procuratorem datus hereditati, vel ad solvendum sumptus funus talis defuncti, vel ad solvendum creditoribus defuncti, aut legatarijs, utrum ex tali vitione alcaualis debeat, an non. Hoc dubium movet Lassarte cap. 19. citato. n. 38. Dixi hæreditate iactet: quoniam, cum per aditionem hæreditatis, heres dominij bonorum omnium hæreditatis consequatur, transiitque in ipsum actiones omnes passivæ, & activæ defuncti, ut disp. 3. & disp. 155. ostensum est, utiq; si quid tunc hæreditatis vendatur, tanquam hæreditatis bonum, siue per heredem vendatur, siue per testamentarios ex præscripto testatoris, siue per curatorem datam hæreditati ob absentiam hæreditis, aut ex alia iusta causa, venditur tunc, ut pertinet iam quoad dominium ad heredem, locoq; heredis, ac proximè, si heres immunis sit à solutione alcaualis: quia Ecclesiasticus, aut aliqua alia ratione, alcaualis ex tali vitione non debet, siue defunctus esset Ecclesiasticus, siue no, sed esset laicus, quia, si ipse vitionem eam celebrasset, alcaualis deberet. Si verò heres immunis non sit ab alcaualis solutione, quia laicus, tunc etiam debet, etiam defunctus esset Ecclesiasticus: quoniam immunitas Ecclesiastici defuncti ad non solvendum alcaualis, erat privilegium personalitatis ipsius, quod cum bonis non transit ad heredem. Cum verò heres sit, qui hereditatem non capiat, dominus sit bonorum hæreditatis à ipso mortis eius, cui ita succedit, cum facultatibus eam reponendi: ut disp. 80. expressum est, tunc, si quid de tali hæreditate vendatur, antequam talis heres eam acceperit, aut repromittat eidem dominus est dicendum, modò possit hæres eam hæreditatem non repudiet, nempe: si immunis non sit à solutione alcaualis, eam debet: siue Ecclesiasticus, siue laicus, succedat: si verò immunis sit, eam non debet. Hinc dico, quomodo morte alcaualis Episcopi, aut aliter beneficij, vel clerici, aliqui pertinent ad remota Apostolicam, tanquam spolia, vel ad sequentem suæ ecclesie in Episcopatu,

Questio

q. 10. d.

11

C

paru,

1804

patu, aut beneficio, iuxta ea quæ copiose
disput. 142. explicata sunt, deducto tamen
inde toto ære alieno, & funeris competen-
tis et pensæ, tunc si quid eorum bonorum
vendatur à puncto mortis talis defuncti,
ad res illius alieni solvendum, aut ad aliam
necessariam impensam, etiam si ea venditio
fiat per laicum, vt in hoc regno fieri con-
suevit per Correctorẽ civitatis, in qua est
cathedra Episcopalis talis Episcopi de-
functi, vtique ex tali venditione non de-
betur alcavala: quia bona, vnde id vendi-
tur, pertinent ad cameram Apostolicam,
aut ad successorem in beneficio, qui Ec-
clesiastici sunt, immunesque à solutione al-
cavali: laici autem, aut quicumque alij, qui
ea bona vendunt, id efficiunt loco ac no-
mine eorum, ad quos ea bona per mortem
talis defuncti spectant, eorumque negotium
ac partes agendo.

Tota difficultas est, quando ex heredi-
tate adhuc iacente, ad nulliusque proinde
dominium adhuc pertinente, aliquid vendi-
tur, vel ad funeris impensam, vel ad de-
bita defuncti solvenda, vel ad rem aliam,
vtrum ex huiusmodi venditione alcavala
debeat. Lassare affirmat deberi, esse de
functis fuisse clericus, aut quicumque; alius
et tempus à solutione alcavale, & esse po-
tèst hæres ab intestato, aut ex testamento,
illam adeat, comparetque proinde domi-
nium illius ea additione, sitque clericus, aut
alia ratione exceptus à solutione alcavale,
& esse nullus eam adeat, quia bona non suf-
ficiunt ad res alienum defuncti solvendum,
vendanturque, vt pretium inter creditores
distribuat, & vt sepeliatur defun-
ctus. Dicitur, quoniam privilegium Eccle-
siastici defuncti, vt ex venditione, aut per-
mutatione, suorum bonorum non solve-
ret alcavalam, erat personale illius; quod
proinde cum vita illius expiravit, neque ad
hæreses illius transit, neque bona, quæ
quoad dominium fuerunt eius clerici, comi-
tatur; & quoniam bona illa, ante additionem,
non pertinent ad heredem, vt ex privi-
legio hæredis clerici. venditio illa, facta
ante talem additionem, immunitas sit à solu-
tione alcavale; quo fit, vt in omnibus illis
eventibus propositis, ex venditione bono-
rum hæreditatis clerici iacentis, debeat
alcavala.

De offi

11

Contrarium arbitror esse verum, quando
hæres, qui postea hereditatem adit, est
Ecclesiasticus, aut ex alio capite immunitas
à solutione alcavale, adque siue defunctus,

A cui succedit, fuerit Ecclesiasticus, siue si-
cus; itemque, quando defunctus fuit Ec-
clesiasticus, nullusque postea hereditatem
adit, sed bona venduntur ad res defuncti
alienum solvendum, aut ad funeris impen-
sam, pretiumque totum in his infertur.
Ratio primi est, quoniam licet, quando
res dominum habet, ad dominum regno-
lariter spectet eam vendere, aut loco &
nomine illius vendi; quando tamen caret
domino, vt in eo eventu, vtique ad eum
spectat eam vendere, locoque ac nomine
illius publica autoritate censetur vendi,
qui ius ad illam habet, qualis in re propo-
sita est hæres, ad quem ea hæreditas; vel
primò, vel in aliorum defectum, pertinet;
sub conditione tamen, si vi velit eo iure,
esse adire velit: vnde hæres ipse, sciens
ad se esse iam datam hereditatem aliquam,
ac dubius, an sibi expediens sit eam adire,
vendere illam potest, aut res aliquas ex
illa sub conditione, si illam adeat, rataque
erit ea venditio sub sequuta additione, im-
pletæ ea conditione, sub qua est facta
ista venditio; vt hæc omnia patent ex dictis
disput. 340. iunctis ijs, quæ disput. 337. dicta
sunt de venditione sub conditione: neque
tunc is venditor, si sit Ecclesiasticus, de-
bitor erit alcavale eius venditionis se fa-
ctæ, siue hereditas data ad eum sit morte
Ecclesiastici, siue morte secularis: quare, si
aliquid ex ea hæreditate valide vendatur,
vel à testamentarijs, vel à curatore dato
hæreditati, vel à iudice, ad debita defuncti
solvenda, vel ad aliquam aliam rem; ven-
ditio censetur facta nomine ac loco heredi-
tis, aut heredi, modò sequatur postea adi-
tio per eos hæreditatis; ac proinde, si illi
Ecclesiastici sint, immunitas erit ea venditio à
solutione alcavale. Ratio verò secunda est,
quoniam licet privilegium Ecclesiasticorum,
vt immunes sint ab alcavale, & aliorum tri-
butorum, solutione, sit personale, ac proinde
de ipsis cõpetat, & ipsorum bonis, donec
ipsorum fuit, neque transeat ad hæreses,
neque comitetur ea bona eo ipso, quod ad
alium transeunt; nihilominus absque viro
dubio, per episcopum, est censendum
competere Ecclesiasticis quoad ipsorum
bona, dum ad alium non transferuntur,
sed sunt hæreditas ipsorum adhuc iacentis,
quæ Ecclesiastici defuncti locum præcise
substant, eumque representat; maxime, quando
nullus postea adit hereditatem, sed diue-
ditur ad sepulturam talis Ecclesiastici de-
functi, & ad solutionem debitorum illius:

tunc

est de similibus, qui Hispano sermone panes dicuntur, ut pan de azucar, pan de higos, jametui maris huius non coquatur.

Quando massæ panis aliquid admiscetur, ut caseus, quæ massa alia ex saccharo, aut melle, & alijs rebus confecta, vel quoduis aliud, ita ut rem inde confectam, transire faciant in aliam speciem, si quod ita resulat, vendatur, aut permuteetur, debetur alcalua, neque propter massam veri panis admixtam, quidquam erit de alcalua detrahendum, ut recte Lassare ibidem subiungit. Si tamen massæ veri panis tantulus olei, aut buteri, admisceretur, ita ut resultans simpliciter esset panis, arbitror tunc alcaluam non deberi, etiam propter oleum, butyrum, aut lac admixtum.

Ex tritico tamē, aut ex alijs granis, si vendantur, aut permuteetur, alcalua debetur. Legemque 36. tit. 18. lib. 9. nouæ collectæ excipiuntur exteri, qui mariasportant frumentum, Hispani vendendū, idque his verbis. *Másenos que sean fríos, y no pegen alcalua de los que se sacan de fuera de nuestros reynos, de el pan que traxeren por la mar a vender a Sevilla.* Nominat autem de pan, nō solum triticum, sed & secale (segetis nostri appellant) & ordeū, ac millū, itelligit. Hæc tñ immutatis solis exteri, illud mariasportant vendendū Hispani, conceditur: non verò naturalibus, ellō mari Hispanum ex alijs regnis illud asportent. Estque illud privilegium solis extenis concellum quoad primam venditionē, aut permutationē; unde, si postea iterum redatur, aut permuteetur, etiam ab extenis, debetur ex tali venditione, aut permutatione, alcalua, ut recte Lassare vbi supra. n. 64. obseruat.

Lassare vbi supra a. n. 8. latē disputat, an ex contractu, satis frequenti in hac ciuitate, & alibi, quo pistrinibus dantur tot, vel tot, mensuræ tritici cum pacto, ut ex singulis reddant tot, vel tot, libras panis cocti, debeatur alcalua. Ac paucis dicendum est, ex neutra parte deberi. Ratio autē est, quoniam est contractus innominatus, quia ad contractū locationis & cōductionis reducitur, quo pistrinice operas suas locat ad conficiendū panes ex eo tritico, approbato industriæ, instrumenta, ligna, & sal, pro incremento fursurū, vel panum, quod superfuert, redditū tot libris panis talis, vel talis qualitatis, pro vnoquoque mensuræ est sola autē venditione, ac permutatione, alcalua debetur. Neque refert, quod pistrices, quæ triticū ex multis, sub ea forma contra-

ctus accipiunt, panes confectos extrinseco vniuersi, alteri itadant: quoniam id est, quasi mutuo accipere panes ex vno tritico, ad solvendum id debitū, quos possēt persolvere ex panibus ex alio. Et quoniam dominū tritici & panū, in ipsas pistrices transit: eo quod contractus ille simul habeat permixtū contractū depositi improprie simplicis, quo triticum, aut pecunia, deposita, transit in dominij depositarij, ut reddatur, vel eadē pecunia, vel alia, & ut reddantur panes confecti ex eodē tritico, vel ex alio, ex neutro autē contractu debetur alcalua. Quando autē aliquis asportaret panes coctos, atque illos daret in cōmutationem pro tritico, quia tūc esset vera cōmutatio, vtiq; quibititū pro panibus cōmutaret, deberet alcalua, iuxta estimationē tritici; eā quæ triticū, si permuteetur, aut vendatur, ex emptū non sit, ut ex illo alcalua solvatur: quod verō panes pro tritico permutearet, eam non deberet, eō quod ex panibus coctis non deberetur.

Legem 34. citatis, postquam dictū est. *Másenos, que no se pague Alcalua de pan coctido.* Additur. *Ni de los cauallos, ni de las mulas, ni de los de silla, que se vendieren y trocaren en silla de y en freno.* Mexia Pontius in repetitione legis Tolet. p. 2. suad. 4. n. 10. Lassare vbi supra n. 8. relatō, arbitrat, ex venditione, aut permutatione, quorūcūque equorū, siue alijuti sint sellā gestarē, siue non, sed indomiti sint, & siue vendantur, aut permuteetur, *in illados y en frenados*, siue non, deberi ex ea venditione, aut permutatione, alcalua: easque conditiones solum in ea lege afficere *mular & mulo*, solumque proinde necessarias esse, ut ex mularū, ac mulorū, venditione, aut permutatione, alcalua nō debeatur. Ego sanē idem opinio dicere, si ad sola verba eius legis respiciere: quoniam recte eum patinetur sensum, etiā si post verbū, *ni de los cauallos*, solum apponatur virgula, & non punctus: nam reliqua omnia verba, ad sequens membrum cōiunctionis attinere videtur, nempe, *ni de mulas y machos de silla*; & quoniam recta ratio postulare videbatur, ut io belli, reipublicæque suorum, maius privilegiū cōcederetur venditioni ac permutationi equorū, quàm mularum, ac mulorum. Ceterū dicendum est cum Lassare vbi supra, Didaco Perezio, & Celso, quos refert, eas conditiones afficere etiā equos, ac proinde necessariū etiam esse ut ioteruenerint venditione, aut permutatione, eorum, ut ex his contractibus alcalua non debeatur: atque ita esse

C

D

esse

vbi supra. n. 27. sit, ex circumstantia legis huius regni, quod alcauala non debeatur, si simul sella, & fraxum vendantur, ceteri vendita simul sellam, & fraxum.

7. Eadem lege. 34. citata additur, alcauala non esse soluendam de la moneda amonedada: quod intelligit Lassarte. vbi supra num. 31. de quacunque moneta, quas aliquid ematur, aut quæ permittetur pro aliqua pecunia, aut pro quacunque alia specie permittetur, vt pecunia, siue ratio; ne materiz, iuxta est quæ in materia de cibus dicta a vobis sunt, & siue moneta, valio regni, vt moneta, habeat in hoc regno, siue non: quoniam omnis talis verè dicitur moneda amonedada. Lege. 18. tit. 17. lib. 9. noua collecti habetur. Qæ el platero, o cambiador, o mercader, que comprare plata de qualquier persona que sea, pague cinco maravedis por marco de alcauala, y no mas. X que si este platero, o cambiador, o mercader, vendiere pieza de plata de vn marco, o de arriba, que pague otros cinco maravedis por marco, y no mas. X si fuere la venta de la plata de vn marco de cosas menudas, que sola mente pague el alcuala de lo que genere en aquella plaza, quitada la cosa. X que otras personas algunas no paguen alcuala de la plata que vendieren. X que estos plateros, y cambiadores, y mercaderes, así en la venta como en la compra, sean creydos por su juramento. X en quanto a las cosas de oro, mandamos, que de el oro ageno que labrare qualquier platero, no pague alcuala de la labor. Pero que de el oro que labrare, o hizieren labrar para vender, y de lo que vendieren en qualquiera manera, que pague el alcuala a razon de dos maravedis por onça, solamente de lo que ganare en el oro, sacado el precio que le cabe, y no mas. Lege. 4. tit. 18. lib. 9. noua collecti habetur. Añsi mesmo nose pague alcuala de la plata, y vellon, o cobre, y rasuras, que se compraren, y vendieren para las casas de la moneda, en que nos mandamos labrar en nuestros reynos, y para qualquiera de ellas. Lege. verò. 72. titol. 21. lib. 5. noua collecti que recentior est, sic habetur. Mandamos que qualquier, o qualquier persona, que truxeren de fuera de los dichos nuestros reinos, y señorios, o de dentro de ellos, así por mar, como por tierra, a las dichas nuestras casas de moneda, o a qualquier de ellas, que nos mandamos labrar, oro, o plata, o vellon, o plomo, o cobre, o rasuras de moneda, o qualquier cosa dello, o otras qualesquier cosas, que en las dichas nuestras casas de moneda fueren menester, que no sean tenidos de pagar, ni paguen, derechos ningunos de alcuala ni diezmos, ni quintos, etc. vbi etiam ab omni vestigalium genere. hæc omnia immunitati

redduntur. Lege. 2. titu. 21. lib. 9. noua collecti. 4. de qualquier, cum legitur sit del almonaxarifazgo de Sevilla, sic habetur. De qualquier cosa de tinar, que se truxere a la dicha ciudad, trayendose para labrar a la casa de la moneda, no pague derechos alguno, de almonaxarifazgo: pero si lo truxere por mercaderia para vender, o para passar adelante, pague de la entrada cinco maravedis por ciento, y de la salida dos maravedis y medio por ciento. Y si se vendiere, a de pagar el alcuala a la renta, que perteneciere. Et. 5. el marco, habetur. El marco de plata a de pagar veniendo por tierra, trayendose por trayo mercaderia, seis maravedis por marco de entrada a el dicho almonaxarifazgo: lecus si viniere para labrar. Mas si vendiere, pague de cada marco de lo que fuere el passo, o en rielos, diez maravedis por marco; y de lo que fuere labrado en tazas, y jarras, y otras cosas, ocho maravedis por marco a la renta de oro y plata. Y de lo que sacare labrado, o por labrar, por algunos plateros, o por otras personas por trayo de mercaderia, pague tres maravedis por cada marco. Pero de la plata que metieren en la dicha ciudad qualesquier personas, o sacari de ella, que sea para su seruicio, tirando que no la lleuen para vender, no paguen della derechos algunos.

Ex eadem lege. 34. titu. 21. lib. 9. noua collecti additur, vt non soluitur alcuala de las libras, así de latin, como de romence (a dde, vel cinduis alterius idiomatis illi enim, vt frequentiores, sunt expressi) en quadrados, o por en quadrados, esforas de mano, o de molde. Hæc enim omnia librorum nomine continentur, iuxta. l. librorum. ff. de leg. 3. Non solum alcuala ex libris nõ debetur in hoc regno, sed etiam libri, qui afferuntur, immunes omnino sunt ab omni alio tributo. Ita habetur. l. 1. tit. 7. lib. 1. noua collecti.

Ex eadem lege. 34. subiungitur, vt alcuala non soluitur, de falcones, ni de açores, ni de otras aves de caça. Intelligi, siue ex alijs rebus, asportentur, siue in his sint natæ ac nutritæ: ex earum enim venditione, aut permutatione, alcuala non debetur.

Lege. 35. lib. 9. noua collecti. sic habetur. Mandamos que no se pague alcuala de las cosas que se dieren en casamiento, quæ sen bienes muebles, o raíces. Quia enim, quando res, siue mobiles, siue immobiles, et hinc datæ marito in dotem, venditio illarum facta censetur marito, ita vt postea, dissoluto matrimonio, non spectent ad vxorem, vel hæredes vxoris, bona ita tradita, sed estimatio, sub qua tradita sunt, vt, dum de contractu societatis inter coniuges habitus est sermo, fuit copiose a nobis explicatum; in sa-

NOTAM

morem dotis ac matrimonij, statuitur hac lege, ut ex tali venditione aliquid non debeatur. Habet autem id verum, siue à principio, quando dos constituitur, & immittitur bona tradenda in dotem: siue, constituta dote in certa summa valoris tradenda, solummodo ea summa postea in rebus mobilibus, & immobilibus, facta estimatione eorum tempore traditionis, ut bene Lassarte cap. 20. citato. n. 36. ait, quoniam in utroque euentu verè dicitur, *de se las tales cosas en esamienio*, & estimatas videlicet, ita ut fiat earum venditio. Quando autem res fuisset à principio tradita in dotem non estimata, ita ut earum dominium ad uxorem pertineret, si postea ex intervallo conueniret inter uxorem & virum, ut censeretur tradita in tanta, vel tanta, estimatione, quam vir deinceps deberet loco dotis, ait Lassarte ibidem n. 37. ex tali venditione deberi aliquid: quoniam tunc res illa non datur marito *en esamienio*, sed antea erant data, & postea ex intervallo fit earum venditio. Vtrum autem validus sit contractus inter coniuges ita ex intervallo, Lex si ita constante, iuxta. Antecedentes, & de iur. dor. & si mulier. ff. de pact. dot. tal. validum eum prospiciant, modò id utile sit uxori. Adde tu, & modò ea via vir non censetur aliquid donare uxori: nam tunc, quoad id, esset donatio inter coniuges, quæ valida non esset, nisi morte confirmaretur, iuxta ea quæ de donationibus inter coniuges suo loco dicta sunt. Atque ita ad concordiam adduci possunt Couar. de pact. qq. 6. 28. n. ult. vers. 1. & Lassarte ubi supra. n. 38. dum Couar. committit quos citat, negat eum contractum esse validum, quia esset donatio inter coniuges, & duo Lassarte validum, iuxta iura citata eum asserunt, si uxori utile sit.
 11. Eadem lege. 35. subiungitur, ut aliquid non soluantur, *ad hoc bene de hoc deservit*, que se reperirentur: *huius heredes*, *quoniam interruptio dicitur, & acras cosas entre los tales herederos para si igualar*. Lassarte, ubi supra. n. 41. longam rixam dissertationem, vtrum divisio rerum communium aliquibus pro indiviso, siue illi heredes sint, siue socij, quod solæ res ita communes diuidantur ac distribuuntur inter eos, quam partem quisque præcipuum, plenoque dominio ac iure, accipere debeat, contrahitur sit, & qualis contractus dici debeat. Et quidem, contractus esse, nulli potest esse dubium: cum sit placitum in idem placitum ac consensus,

A quo singuli ceteris cedunt, ac concedunt dominium pro indiviso, aut his, quod habebant in ceteras partes, ut vniquisque pleno dominio, aut iure, accipiat partem, quam omnes conveniunt ut accipiat.

Qualis autem contractus sit, Lassarte arbitratur esse per mutationem, quæ vniquisque eorum permuat cum reliquis coheredibus dominium, quod pro indiviso habet in reliquis partibus, pro dominio, aut iure pleno, partem, quam divisio accipit, seu pro dominio, aut iure, quod coheredes pro indiviso habebat in ea parte. Unde consequenter intendit, esse extraneam pecuniam ab ea hereditate, aut extraneam alia res, non interueniunt, ut divisio pertineat, & debet in quoquoque, secus privilegio huius legis, aliquid ex tali divisione ac partitione, iuxta valorem dominij pro indiviso in reliquis partibus, quod vniquisque alijs cedit, & permuat, pro simili dominio ceterorum in ea parte, quam ipse pleno iure ex ceterorum consensu accipit. Atque debet scilicet aliquid dicturus esse ex simili partitione bonorum communium sociorum: eo quod in ea divisione concessum non reperitur simile privilegium, quod concessum est partitioni inter heredes bonorum hereditariarum: tamen Lassarte non sibi confidet, & tandem concludit, neque ex ea divisione inter socios deberi aliquid.

Ego vero existimo, eum contractum non esse per mutationem, sed illi similem, ut affirmat glossa. 2. l. 1. C. commu. vniquisque, quicquid in contrarium dixerit, non recte, Paulus, Castrensis: sed neque esse alienationem, ut Lassarte ubi supra n. 47. statetur, & coacinit authenticum de litigio in prin. illis verbis, *Quando res singule per successionem ad heredes perveniant, non debet alienatio intelligi earum inter heredes divisio*, cum nulli eo contractu concedatur, ut reliqua pars bonorum antea communium, quæ non esset tota illius totalitate rei, sed non integri ac plenius domini, sed partiali partialitate domini, eo quod singuli essent domini totius partem, & reliquarum, sed pro indiviso, itaque adeo partialiter partialitate domini, & non rei, comparatione omnium, & singularum, quantumcumque mutuarum. Meo autem iudicio, contractus ille est indistinctus, quo dominium illud totale, totalitate earum omnium rerum, & totalitate domini, sed comparatione omnium hereditum, aut sociorum.

Uero existimo, eum contractum non esse per mutationem, sed illi similem, ut affirmat glossa. 2. l. 1. C. commu. vniquisque, quicquid in contrarium dixerit, non recte, Paulus, Castrensis: sed neque esse alienationem, ut Lassarte ubi supra n. 47. statetur, & coacinit authenticum de litigio in prin. illis verbis, *Quando res singule per successionem ad heredes perveniant, non debet alienatio intelligi earum inter heredes divisio*, cum nulli eo contractu concedatur, ut reliqua pars bonorum antea communium, quæ non esset tota illius totalitate rei, sed non integri ac plenius domini, sed partiali partialitate domini, eo quod singuli essent domini totius partem, & reliquarum, sed pro indiviso, itaque adeo partialiter partialitate domini, & non rei, comparatione omnium, & singularum, quantumcumque mutuarum. Meo autem iudicio, contractus ille est indistinctus, quo dominium illud totale, totalitate earum omnium rerum, & totalitate domini, sed comparatione omnium hereditum, aut sociorum.

D heredes divisio, cum nulli eo contractu concedatur, ut reliqua pars bonorum antea communium, quæ non esset tota illius totalitate rei, sed non integri ac plenius domini, sed partiali partialitate domini, eo quod singuli essent domini totius partem, & reliquarum, sed pro indiviso, itaque adeo partialiter partialitate domini, & non rei, comparatione omnium, & singularum, quantumcumque mutuarum. Meo autem iudicio, contractus ille est indistinctus, quo dominium illud totale, totalitate earum omnium rerum, & totalitate domini, sed comparatione omnium hereditum, aut sociorum.

sociorum, & partiale pro indiviso, partialitate domini, & non rerum, comparatione singularium, communis consensu approbatur singulis totalitate domini in diversis partibus integrantibus eam bonorum indivisibilitatem, in ea proportionem quodam valore earum portionum, in qua coheredes habebant partem dominium pro indiviso in toto, cedentibus singulis in reliquis partibus dominium pro indiviso, ut reliqua similiter cedant. Unde est contractus innominatus, quo unusquisque cedit alijs partialitatem domini ceterarum partium, ut ipsi vicium cedat partialitates domini eius integritas partis, quam ipse accipit, atque adeo reducitur hic contractus ad contractum innominatum, do ut des, non tamē est proprie ac verē permutatio, sed longe diversus contractus. Neque hic contractus, licet divisio, aut partitio, bonorum dicatur, habet proprium ac peculare nomen: quoniam id nomen commune etiam est partitioni, qua aliqui partuntur inter se rem, in qua unus habet unam medietatem designatam, & alius aliam, aut alijs rerum partitio nibus id nomen convenit: ut verō aliquis contractus sit dominatus, necesse est, ut habeat nomen sibi peculiare ac proprium, ut disp. 233. cum Bari, & cum communi doctorum sententia, est dictum. Quia ergo alia sola debetur ex venditione, & permutatione, consequens est, ut ex divisione explicata bonorum hereditatis, aut bonorum societatis inter socios, non debeatur, ac proinde, ut ad eximendam tam divisionem bonorum definiti inter heredes & tributis alcaualis, & necessaria non fuerit dispositio ex lege 33. relata: sed, quod ad eam divisionem solum attinet, id scriptum sit ad maiorem explicationem, & ad tollenda dubia, quae ex opinione afferentium, eam esse permutationem, facile poterant suboriri.

Quando verō in divisione bonorum edam inter heredes, aut inter socios, interuenit extranea pecunia, aut extranea alia res, quae perficiatur divisio, & compensetur aliquid domini pro indiviso, cui unus coheredum vel sociorum, aut aliqui coheredum, vel sociorum, cedunt in fauorem alterius, illudque exconcedunt, quid compensat ex pecunia, aut ex re extranea, tunc vera interuenit venditio talis partis domini, aut iuris, pro ea pecunia, debereturque alcauala ab eam vendente, nisi privilegio legis, 33. relato, coheres esset exemptus: vera item esset tunc permutatio res, quae non esset pe-

cutia, pro ea parte domini, aut iuris, debereturque proinde duplex alcaualis, una & permutante eam partem domini, aut iuris, pro ea re, iuxta estimationem ipsius partis domini, aut iuris, & altera & permutante talentum pro ea parte domini, aut iuris, iuxta estimationem valoris eius rei, nisi uterque privilegio eiusdem legis esset similiter exemptus a solutione alcaualis. Atque in his euen- tibus continet ex lex verum privilegium, & comparatione eorum coheredum. Quod autem sit vera venditio partis illius domini pro indiviso, aut iuris, pro pecunia extranea, quae non sit pars hereditatis, quae dissiditur, facile constat ex dictis disp. 336. ubi ostendimus, iura & partes domini, ita lud quasi integritatem, etiam si sint domini partes pro indiviso, posse vendi, esseque veram venditionem, si commutentur pro pecunia. Quod item sit vera permutatio partis illius pro re extranea, quae non sit pecunia, etiam probatur. Quia est commutatio rei vendibilis, quae non est pecunia, pro re similiter vendibili, quae pecunia non est: id autem est permutatio. Eequoniam, quoniam do est vera venditio, si loco pretij, reddatur res vendibilis, quae non est pecunia, res sultat permutatio. Hinc dico, si in divisio- ne inter socios bonorum societatis, interueniat extranea pecunia a bonis societatis, qua aliquis sociorum compenset partem domini pro indiviso, aut iuris, aliorum sociorum, esse veram venditionem talis partis domini, aut iuris, ac proinde, qui eam vendunt, cum neque hac, neque alia lege exempti sint a solutione alcaualis, eam debere pro quantitate pretij, quam pro ea parte domini, aut iuris, accipiunt. Similiter, si interueniat res extranea, quae non sit pecunia, quae eadem parti compensetur, esse veram permutationem, ac proinde utrinque debere alcaualis, iuxta estimationem partis domini, quae ita permutatur, & rei, pro qua permutatur. Hoc idem similiter dicendum est, si inter heredem & legatarium sit aliquid commune pro indiviso ex bonis defuncti, & unus pecunia, aut re alia diuerfa ab eo, quod erat commune, utrique compenset partem domini alterius rei: enim venditio, aut permutatio, debeturque similiter alcauala: eo quod exemptio & privilegium legis, 33. citate, solum se extendat ad heredes, dum communis bona defuncti dividunt inter se: non verō etiam se extendat ad heredem & legatarium: quod quidam non attendunt. Quiaque quando diuisio

si bonorum communium pro in diuisio
perficitur nulla omnino interveniente re
extranea, qua compsetetur pars aliqua eius
dominii, solum fit commutatio domini in
res inter eos diuisi ad diuisionem subiecti
talisi domini in dominium in eisdem res
diuisum ex parte ipsarum rerum, ac pleni
comparatione cuiuscunque earum: quia cum
antea singuli haberet dominium omnium ac
singulorum eorum rerum, sed partiale parti
sue minorum, atque adeo ex parte sub
iecti talis domini, postea habet dominium
totale ex parte subiecti, sed partiale ex par
te rerum, atque obiecti talis domini, certe
rum in eisdem proportionem ex parte rerum
& obiecti, in qua antea erat partiale ex par
te subiecti, & totale ex parte rerum; inde
efficitur, ut contractus ille, neque venditio
sit, neque vera permutatio rei pro rei,
sed contractus alius inominatus, quo co
muniunt, ut dominium antea omnium ipso
rum, diuisum ad diuisionem subiectorum,
intra proportionem quotae hereditatis, in
qua quisque est heres, redigatur in domi
nium totale ex parte vnius cuiusque subiec
ti, & partiale ex parte rerum, in eadem pro
portionem ex parte rerum, in qua antea erat
ex parte subiectorum, ut vnusquisque inte
gram & liberam habeat administrationem,
fruitionem, ac dispositionem eius partis, si
cuius diuisione integrum & plenum illius
consequitur dominium: id vero fit, virtute
cedentibus eo ipso singulis partibus domi
nij, ad diuisionem subiecti, quas habebant,
in partibus, quas alij pleno dominio conse
quuntur, ut alij similiter cedant partibus si
milibus domini eius portionis, quam quib
que pleno iure consequitur. Quando autem
pars domini ad diuisionem subiecti, com
pensatur re extranea, si res, qua ita compen
satur, sit pecunia, est vera venditio eius par
tis, ut ostensum est: si vero sit alia res, est
vera permutatio, ut etiam est ostensum: et
obseruat verò recte Lassalle ubi supra.
n. 49. si bonum aliquid hereditatis com
munis conueniat, ut illud obtineat, qui
plus pro eo dare voluerit, siue si de cohe
redibus sit, siue non, tunc, si aliquis, qui cohe
res non sit, illud obtineat, quia plus, quam
omnes alij, pro eo obtulit, tunc coheredes
aleualem ex illo ita venditio debent: quo
niam ea venditio, ad diuisionem inter her
edes perficiendam ordinata, non est excep
ta. l. 25. citata ab aleualem: ea quod emptor
non fit coheres, sed quidam extraneus, ut
constat verba pius legis expendentia. cum

Numero. 50. cum Carolo Molino sub
iungit. Si conueniat inter heredes, ut vel
omnia bona hereditatis, vel quedam eorum
vendantur in subastatione cuiuscunque: plus
pretij obtulerit, ut quotidie fit (aleualem pa
bilia a nostris dicitur) & aliquis coheredu
aliquid inde emat, ut quicunque alius eme
re illud possit, offerendo pro illo plus pre
tij, quam alij, tunc ex tali venditione facta,
ut pretium hereditatis cedat, & postea in
ter coheredes omnes, vni cum alijs rebus
hereditatis, diuidatur, debet aleualem:
quia eiusmodi venditio, etiam si a cohere
de fiat, non est, de qua est sermo. l. 35. ci
ta. Arbitratur vero, integrum aleualem tunc
deberi, etiam partis, quam pro indiuiso
emptor in ea re habebat, quoniam licet nul
lus eam suam emere possit, partem tamen
suam, quam pro indiuiso habet, emere pos
set simul, cum alijs, emereque in eo emen
tu censetur, quod totum pretium rei em
at, accrescit hereditati, ut inter coheredes
omnes, loco rei vendit, diuidatur, ut illa
esset inter ipsos diuidenda.

Numero. 51. subiungit. Si sint, verbi gra
tia, tres, aut quatuor, coheredes, & vni eo
rum ceteri tribuant tantum pecuniam, non
de ipsa hereditate, sed de bonis alijs ipso
rum, ut recedat, & coheredes remanentes
integram hereditatem inter se diuidat, tunc
ex tali venditione partis hereditatis, quae
ad illum attinebat, debet venditorem il
lius aleualem: quoniam illud non est ven
dere partem aliquam, ut inter omnes cohe
redes perficiatur diuisio, de qua sola ven
ditio est sermo. l. 35. citata, dum ea ven
ditio eximitur a solutione aleualis: sed est ve
ditio coheredibus partis suae, non ad diui
sionem perficiendam, sed perinde atque si eode
modo venderetur cuius extraneo. Quod si
illegederet iuri suo pro re extranea, quae non
esset pretium, esset vera permutatio, de qua
similiter sermo non est lege. 35. citata, & ad
proinde duplex aleualis deberetur. Excip
pe, nisi transacione aliquid ei daretur, ut eo
contentus, desisteret a iure, quod preten
debat: nam ex transacione aleualis non de
beretur.

Addit. cum Carolo Molino, si diuiden
das sit fundus inter coheredes, qui como
de diuidi in partes inter eos possit, & vni
eorum, ut retineat integrum fundum, alte
ri aliunde tribuat pretium, in quo conue
nit, aut rem aliam loco pretij, tunc, quia ve
ditio illa, aut permutatio, non fit, ut parti
tio perficiatur, quae sine ea commodè fieri
potest,

po test, sed emente vno ab altero solum ius, perinde atque quicunque; alius emere ab eodem illud posset, vtrique ex tali venditione, aut permutatione, deberetur alcauala. Si vero res aliter non posset commodè parti, quia erat maucipium, equus, aut parua domus, vel magna, quæ tamen congrua divisione in varias illius partes non susciperet, tunc, quoniam ea emptio, aut permutatio, inter cohæredes, ad divisionem perficiendam destinaretur, non deberetur ex illa alcauala.

Cum eodem Carolo Molino rectè dicitur, 56. subiungit. Si post perfectam divisionem inter cohæredes, vnus eorum vendat aliquid de parte, quam accepit, alteri cohæredi, aut cum illo eam permutet, etiam si permutatio fiat pro alia re, quæ similiter fuit hereditaria, tunc non secus deberetur alcauala ex tali venditione, aut permutatione, quàm si celebraretur cum quocunque extraneo. Ratio autem est, quoniam privilegium illud legis, 35. conceditur, ut partitio inter cohæredes perficiatur, atque vsque ad eam partitionem perfectam: quarè venditio, aut permutatio illa, facta post perfectam divisionem, non gaudet eo privilegio, ut est perspicuum. Si tamen, post factam divisionem inter cohæredes, aliquis, aut aliqui, conquerantur, non rectè ac iuste esse factam, & vel cohæredes conveniant, ut iterum divisio fiat, vel sententia iudicis ad id compellantur, tunc, si, ad secundam eam perficiendam, necesse sit, aut inter cohæredes conveniat, ut alicui aliquid in recompensationem ab aliquo, aut ab aliquibus ex hæredibus reddatur, est illud sit pecunia extra nea ab hæreditate, aut res alia, ex tali compensatione non debetur alcauala: quoniam facta est ad divisionem inter cohæredes omnino, exactiùsve perficiendam, ut rectè Lassarte vbi supra. n. 58. subiungit.

Quando necesse est vendi bona aliqua hereditaria ad exonerandam conscientiam defuncti, soluendo res alienum, aut ad implenda legata aliqua, etiam pia, quæ impleri vsque ad tantam, vel tantam, quantitatem præceptum, aut ad aliud simile, tunc ex ea venditione hæredes, si laici fiat, alcaualam debent, eaque computatur inter sumptus ex hæreditate necessariis factos, decreuitque id proinde ex hæreditate. Ita, cum Bart. affirmat Lassarte vbi supra. n. 60. testaturque receptum esse in praxi.

Quando autem testator præcepisset, talia sua bona, vel omnia, vendi, & pecuniam infusi in causa pia, tunc ex venditione nõ

deberetur alcauala: quoniam venditio facta censetur nomine ac loco pie cause, & hæres, qui illam vendidit ex præscripto testatoris, solum censetur habere rationem ex quotoris et in partem testamenti ipsa autem causa cum decleso computatur, ut ex venditione, aut permutatione, rei ad se pertinentis, neque alcaualam, neque aliud tributum debeat, ut ibidem illic.

Lassarte vbi supra. n. 71. refert, cum vestimenta ad sacrum faciendum, antequam benedicentur, venditi essent iudici Edicelleg, & gabellarius alcaualam ex ea venditione exigeret, latam fuisse sententiam in prætorio valisolemano, nõ deberi: eò quòd consecratum nõ sit ex his; quæ ad res sacras consecrantur, ac venduntur, solui alcaualam. Idque cum Lassarte approbo, fauore rerum sacrarum ac religionis.

Lex. 37. tituli. 18. lib. 9. nouæ collect. sic habet. *En nuestra merced, que no se pague alcavalas, ni almoxarifazgo, ni otros derechos alguna cosa, de las pines, que quiesquier personas vendieren para las naves, ni armamentos de batalla, en qualquier manera, segun que se vyo y acostumbro siempre.*

Leg. 38. qui soleas ferreas equis apponunt, eximuntur à solutione alcaualæ earum; quæ insuperant in castris, & in præsidij.

Armorum quorumcumque, siue offensiuæ sint, siue defensiuæ, alcauala non debetur, ut subiicitur ibidem. l. 40. & 41. Atque, est aliquis arma prohibita sint, quia tamen non idcirco desinunt esse arma, ex illis etiam, si vendantur, aut permittantur, alcauala nõ debetur, ut rectè ait Lassarte vbi supra. n. 67. Intelligi verò ea lex debet, de armis, quæ propriè talia sunt, ut pote instituta ad defendendum, vel offendendum, ut sunt enses sicæ, solifera quæcumque tormenaria, & alia eiusmodi secus de cutellis ad mensuram, & ad alios vsus, quàm ad defendendum, vel offendendum, institutis, ut bene Lassarte vbi supra. n. 68. ait, nihil impediens, quòd; ut refert, aliquando lata sit in contrarium sententia, & quòd per accidens eis aliquando offensiuo, aut defensivo, fiat: Item, ut ex venditione, aut permutatione armorum, alcauala non debeat, necesse est, ut vendantur, estando becas y acedales en la forma que se fue y acostumbrar de ellas. Vnde, est eis acutis iam, & locidis, ceterum siue scapulo vendantur, aut permittantur, ex illis debetur alcauala: quoniam non videntur homines illis ad offendendum, vel defendendum,

dum, sine scapulo. Vnde in eadem lege subiungitur. Perro que de las cosas de que se hacen las dichas armas, y de las mismas armas, no estubo acabado en la forma y perfeccion, de que se fue de usar dellas, y de los aparejos para usar de ellas; aunque sean tocantes y anexos a las mismas armas, mandamos que se pague el alcavala quando se vendieren, o trocaren. Nomine vero, armorum, neque sellar equorum, & sellis annexis, neque frenis, & calcariis, comprehenduntur, sed ex horum venditione, aut permutatione, alcavala debetur. L. 38. citata.

Cum. l. 14. titu. 17. lib. 9. noue collecti. sancitum fuisset, ut pharmacopolæ ex medicamentis, & alijs ad suam officinam attinentibus, alcavalam soluerent, postea Catholicus Reges anno. 1491. lege quadam, quæ habetur post omnes titulos noue collectionis, decreuerunt, ut solum eam soluerent ex medicamentis simplicibus, quæ venderentur, sed et ex compositis. Hoc vero intelligit Lassarte vbi supra. 3. n. 72. quod ex rebus, quas vendunt, quales à natura sunt productæ, debeant alcavalam; itemque ex eis appositæ, licet arte compositæ sint; & quæ tamem inferunt ægris & sanis, quas exprimit ex illis verbis. Perro que si los dichos boticarios vendieren confites de qualquier manera, o diaconos, o bores de confesion, o otras semejantes cosas, que suelen dar a sanos, que de estas, y de otras semejantes paguen el alcavala. Si autem medicamentum, aut ad id in seruient, tale sit, ut arte sit confectum, ut in ea lege connumerantur, quas de alquilara, hoc est, sublimatas aquas, ut borraginis, endiuie, rosarum, & similes (quæ alioquin medicamenta simplicia videbantur appellandæ) ex illis diuendis alcavala non soluantur.

19. Lege. 10. tit. 18. lib. 9. noue collecti. sic habetur. Es nuestra merced, que no se pague alcavala alguna de los captiuos, y ganados, y de otras cosas, que qualesquier personas, assi de cavallo, como de eque, sacaren de tierra de moros en tiempo de guerra; y las vendieren en estos nuestros reinos; ellos otros por ellos, de sues de sacalo y pue ser en salvo; y que esto se entienda de la primera venta. Sertio est de captis bello iusto ex hostibus. Et idem intelligerem de captis bello iusto ex quibuscunque alijs hostibus huius regni, quando primo tales res à capiendis, aut ab alijs locis ipsorum, venderentur, aut permitterentur.

20. Alcavalam debet, & pœnæ statuta eas non soluentibus, quanto tempore, si non exigantur, præscriptum, ita ut deinde

A. ceptis à debitoribus eundem exigi non possint, habetur. l. 19. & 20. titu. 17. lib. 9. noue collecti.

Quæ facere teneantur debitores alcavalæ, ut contractus, & alcavalas, manifestent, ne incidant in pœnas alioquin eis statutas; & quas diligenter facere possint exactores horum tributorum, habetur tit. 19. lib. 9. noue collecti.

S. V. M. A. R. I. V. M.

TRIBUTVM impositionis Lusitanie, quid, quibusque in locis soluitur.

De tributo Lusitanie, quod Empositum vocant. Disp. 665.

Q. C. peculiare tributum soluitur in Lusitania Regi ciuitates Olysiptor, Euzara, & Scalabis (Sanctes hodie vocant) & earum territoria. Cum regni illius consuetudine ac statutis, loca, in quibus curia Regis commoratur teneantur toti curia Regis prestare hospitium, interim dum coram eis commoratur, frequentiusque multo in eis tribus locis, quam in alijs eius regni, curia commoraretur; notabileque gradum habitatores eorum sentirent ex hospitio attinentium ad curiam, tam frequent, & cito tempore, potius elegerunt conferre Regi aliud tributum, quam subiectos esse, ut, vel lept, nolent, tenerentur eiusmodi hospites in suis domibus suscipere, interdum non sine periculo adulteriorum omni ipsorum uxores, & suppellicilium. Atque, ut ab eo opere (de aposinaturia, ut vocant) liberaretur, Regi concesserunt tributum quoddam, tum in quibusdam alijs rebus, quæ venderentur, tum præcipue in vino, quod non per amphoras integras, sed minutim eis in locis venderetur. Atque statuerunt, ut decem vni amphora, quæ antea constabat duodecim mensuris, quas caudæ vocant, in Castellâ vero eamdem decimus, diuidetur in tredecim minores, & una attineret ad Regem in impositionis tributum. Atque, quousque valorem illius Regi soluant, qui vinum vendunt, minoribus mensuris, quam sit amphora, emptores, tamen illud soluant quousque'

lept, nolent, tenerentur eiusmodi hospites in suis domibus suscipere, interdum non sine periculo adulteriorum omni ipsorum uxores, & suppellicilium. Atque, ut ab eo opere (de aposinaturia, ut vocant) liberaretur, Regi concesserunt tributum quoddam, tum in quibusdam alijs rebus, quæ venderentur, tum præcipue in vino, quod non per amphoras integras, sed minutim eis in locis venderetur. Atque statuerunt, ut decem vni amphora, quæ antea constabat duodecim mensuris, quas caudæ vocant, in Castellâ vero eamdem decimus, diuidetur in tredecim minores, & una attineret ad Regem in impositionis tributum. Atque, quousque valorem illius Regi soluant, qui vinum vendunt, minoribus mensuris, quam sit amphora, emptores, tamen illud soluant quousque'

quoniam minores hae mensurae tanto pretio venduntur populo, quanto venderentur, si essent maiores, ut pretium vnius ex tredecim Regi solutori De iustitia huius tributi, non est cur dubitemus: cum ex pacto horum populorum cum Rege, loco illius alterius oneris, solvatur: quare, si illud alterum unus iustum erat, & hoc tributum est iustum, si per se solum imputatur. Postea vero Rex Sebastianus flaguit, ut in toto Lusitanie regno, non solum vini mensurae, sed etiam tritici, atque aliarum rerum, essent aequales: atque ita amplius horum vini coepit in eis tribus locis constare solum duodecim maioribus mensuris, quas *canadas* vocant, ut antea constabat: relinquendo vendentibus vinum, ut in pretio cuiusque harum mensurarum tantum accrescerent, quantum satis esset ad soluendum Regi decimam tertiam partem pretij, ut antea soluebat. Consilio vero, & suggestione mea, dum Eodem docerem, & ibi commoraretur Sebastianus Rex, factum est, ut tributum hoc in caputaretur (ut vocant) non sine magno tunc emolumento Regis, & maiori illius civitatis, sublato simul de medio ingenti periculo animarum, sublatique, frequentibus scriptis in confessionibus audiendis, eorum, qui frequentissime, cum venderet viginis, verbi gratia, amphoras vini per minores mensuras, occultabant dimidium, & intantum plus, atque interdum minus, ne tantum tributum soluerent: neque facile, neque ab omnibus confessariis inducebantur, ut restituerent, multiq; ex ijs, qui in id crimen incidebant, nullo scrupulo tenebantur, neque id ad confessionem deferrebant. Cum autem periculum hoc animarum sepius me esse expertus, & a quodam viro seculari, prudente, ac timorato, qui bonum populi tunc curabat, intellexissem, non magnos redditus ex eo tributo eius civitatis deus hinc quotannis ad Regem: fereque totam eam summam infumi in stipendijs publicorum ministrorum, qui curam indicandi de eo tributo, & ut colligeretur, habebant, quique id efficiebant non sine magna plebis vexatione, nec sine molis permixtis ab usibus in perniciem suarum animarum, ut in similibus rebus evenire solet, alloqui feci Regem, ut contentus esset sibi ipsi tota ea summa, quae magna ex parte distribuebatur inter ministros illos publicos, & quam deinceps civitas ipsa Regi integram solveret, contribuentibus ad illam, qui in ea civitate habebant vineas (sera enim hi soli in ea

A Civitate vinum vendunt, quibus quantitate vinearum cuiusque, quod & factum est, non sine ingenti letitia & commotio populi, eorum praesertim, qui vineas possidebant. In meo autem discessu ex Lusitania audiui, non de fuisse, qui Regi nostro Philippo suggererent, longe maiorem summam ei obventuram, si tributum illud solviret, ut antea solvabatur, obtinuisseque, ut recederet ad pristinum statum, non sine magno civitatis illius motore, ac vexatione. Nescio quid hodie haec de re fiat.

B *De tributo in Lusitania*

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

De tributo in Lusitania

DICENDUM est consequenter, quae conditiones necessariae sint, ut tributa sint iusta, ac debeantur in conscientia foro. Atque prima conditio ad id necessaria est, ut imponatur ab habente ad id auctoritatem. Ut autem doctores communiter colligunt ex scriptis super quibusdam, praeterea, de verba significat, ex. c. in novimus de censibus. eiusmodi sunt, legitimi Imperatores, Reges, & concilia vniuersalia. Nomine Regum intelligitur, qui non recognoscunt superiorem, ut fere omnes Reges hodie eum non recognoscunt in temporalibus. Aut saltem, qui quo ad administrationem sui regni, tributorumque impositionem, cum non recognoscere. Intelliguntur praeterea respublice liberae, quae superiorem in temporalibus similiter non habent, ut sunt hodie Venetorum, Genuesium, & alij similes. Eiusmodi enim respublicae in suis subditos parem cum Regibus potestatem habent. Atque, ut vniuersum dicam, qui superiorem temporalem non habent, imponere sibi subditis tributa possunt, si ad sint reliquae conditiones necessariae, quas sequentibus disputationibus explicabimus.

Sub concilio generali Summus Pontifex intelligitur.

intelligitur, qui parem cum vniuersali concilio potestatem habet, estque illius caput, & est supra reliquum eiusdem concilij, vt vtrunque in materia de fide ostendimus. Quando autem audis generale concilium, aut Summum Pontificem, imponere posse tributa, intellige, & comparatione laicorum minimè sibi quoad temporale dominium subditorum, quantum præcise necessitas finis spiritualis omnino postulat: seclusa enim ea indigètia finis spiritualis; Summos Pontifices, & eadem ratione concilium vniuersale, nullam potestatem in laicos habet, vt disp. 29. est ostensum: ac perinde imponere eis non potest tributa. Est verò, qui quoad temporale dominium sunt ei omni-
B no subiecti, quales sunt, qui de terris sunt patrimonij Ecclesie, imponere tributa potest, vt & ceteri Reges imponere sibi subditis ea possunt habet quippe Summus Pontifex eorum comparatione parem, eandemque, cum Regibus potestatem, vt disp. 29. citata dictum est.

Ciuitates superiorem habentes, & reliqui, qui in inferiore in temporibus recog-
 noscunt, imponere non possunt tributa ab-
 que suorum superiorum facultate, vt colligi-
 tur aperte ex c. in nouamus de censib. ex c. super quibusdam de verb. sig. ex l. vectigal. ff. de publican. & ex l. 1. & 3. C. vectigal. nou. inst. non poss. Ex eorum verò facultate im-
 ponere ea possunt, quantum eis fuerit per-
 mium, vt ex eisdem in tributis liquet. Hinc
 est, quod Reges, & alij principes feudatarij
 Summo Pontifici, & quæ proinde subiecti, &
 inferiores in temporalibus, si eam potesta-
 tem à Summo Pontifice cum temporali domi-
 nio acceperint, vt Rex Neapolitanus acce-
 pit, imponere tributa possint in terris talis
 feudi. Ciuitates etiam Regibus subditæ, sa-
 cruitatem habere solent ad collectas subdi-
 tis imponendas ad ea, quæ ad necessarios
 sumptus publicos necessaria sunt, quando
 alim de non habent: vnde fiant. Eandem
 etiam facultatem habere solent cetera op-
 pida. Quin potius id cum regimine ipsorum
 est coniunctum.

Qui superiorem non habet in tempora-
 libus, si ex consuetudine antiqua, de cuius
 initio nulla extet memoria, accipere con-
 suevit tributa aliqua, legitime in posterum
 ea recipit, est non constat de facultate ad
 id superioris: quoniam ex tanto tempore
 præsumitur in teruennisse omnia ad id neces-
 saria (Excepe, nisi aliunde sint coniecturæ
 sufficiens, semper ea accepisse cum mala

A fide) ita habetur. c. super quibusdam. §. præ-
 terea de verb. sig. id quæ ibi notat Panor-
 minus autem tempus. quoniam hoc, non erit
 factis ad præscribendum in titulo eiusmo-
 di ius vectigalium, & similium rerum; quas
 supremus princeps sibi ratione suæ dignita-
 tis referuat, vt notat ibi Panor. & nos cum
 eodem Panor. Bart. & alijs, ostendimus disp.
 75. vbi de hac re copiose diximus, itaque
 citauimus Lusitan. & huius regni, quæ cõ-
 iecturas tradunt, quando celsendum sit pos-
 sessionem eiusmodi iuris, etiam si à tempo-
 re sit, de cuius initio non extet memoria,
 fuisse mala fide, ac proinde id non suffice-
 re ad præscriptionem. Ibi etiam diximus
 cum Couar. non satis esse ad præscriben-
 dum eiusmodi ius cõ titulo aduersus pri-
 cipem, spatium quadraginta annorum, sed
 necessarium esse spatium centum annorum,
 Lege quæ eo loco dicta sunt.

C Alfoñsus à Caltro. l. de leg. penult. cap.
 io. reprehendit Ioannem Med. q. 13. de res-
 titut. colligentem ex c. super quibusdam
 §. præterea, de verb. sig. antiquam consue-
 tudinem accipendi tributa, tribuere pote-
 statem imponendi noua tributa ei, qui talē
 habet consuetudinem. Quamuis autem ve-
 rum sit, id directè in eo capite non continē-
 ri, sed solum ex eo capite haberi, antiquam
 consuetudinem accipendi tributum ali-
 quod, parère ei ius via præscriptiois illud
 in potèrem accipienda, qui potestatem alio
 quin non habet ad illud de nouo imponen-
 dum: quamuis item verum sit, consecutio-
 nem hanc esse nullam; hic ex antiqua con-
 suetudine, de cuius initio non extat memo-
 ria, accipit tale tributum, ergo potest illud
 augere, aut imponere aliud de nouo; nihil
 minus, si aliquis sit in antiqua consuetudi-
 ne imponendi noua tributa, aut augendi iā
 imposita, quia probatur, à tempore, de cuius
 initio non extat memoria, varijs tempo-
 ribus noua imposita tributa, aut auxisse
 imposita, tanquam qui potestatem ad id
 haberet, vtique ex consuetudine præscriberet
 talem potestatem ex iusta causa noua im-
 ponendi tributa, & antiqua augendi.

D Qui sine legitima, ad id auctoritate; tribu-
 ta imponit, aut imposita augeat, excommu-
 nicandus est, si, ad monitionem, non desistat, &
 non satisfaciatur. c. si quis Romipetas. 14. q.
 13. & c. in nouamus de censib. Imò est hodie
 excommunicatus excommunicatione cen-
 suræ Dni, vt inferius dicemus. De iure verò Cæ-
 sareo, est perpetuo exilio damnandus, vt hi-
 betur. l. vi. C. vectigal. noua inst. non poss.

SVM

S V M M A R I V M :

TRIBVTVM est iustum ac debetur, imponi ex iusta causa debet, et quia talis sit censenda, nec plus imponi debet, quam causa exigat; cessante, cessare debet, nisi ad alia iusta.

1. Tributum grauius, quam postulat legitima causa, etque adeo iniustum, si imponatur principi, aut concedatur procuratoribus, et peccant contra iustitiam, et resistere populo tenentur incrementum.

2. Tributum si ad defensionem concedatur, et princeps sua negligentia ac culpa non defendat, resistere tenetur subditi deinde ex ea negligentia illis sequente.

3. Tributa quoque populus principi prestatere debet, siue abique sua culpa, siue sua preterita culpa eis indigeat. Et ad quae princeps subditis tenetur, et cum quanto restituendi onere.

4. Tributa noua exigendi princeps, qui se periculo exponit inordinatis largitionibus ac sumptibus, contra iustitiam aduersus subditos grauissimè peccat.

5. Tributum si impostum sit in perpetuum quasi in pectum, non cessat, cessante causa, ob quam fuit impostum. Et quando equitas esset, et minueretur: aut certe incrementum assignari deberet in reipublice bonum.

6. Tributa, quae mercatores soluant ex mercibus, non tam ipsi, quam emptores mercium ex ipsis soluant.

Ex qua causa tributum de nouo imponi, aut augeri possit: et num, ea cessante, tributum cessare etiam debeas. Disp. 667.

SECVND A conditio necessaria, ut tributum sit iustum, & debeat in conscientia, est. Ut imponatur ex iusta causa: neque plus exigatur, quàm causa postulat: & ut, cessante causa, ob quam est impostum, cesset etiam ipsum tributum: nisi forte superueniat alia, ob quam iuste idem tributum imponi de nouo possit, & antea impositum non fuisset ob illam aliam causam, quae cessauit: tunc enim, sicut ex causa superueniente iuste posset de nouo imponi iusta po-

A test in eo exigendo ac recipiendo perseverari. Omnis autem causa iusta imponendi de nouo, aut augendi tributum, ad haec reducit. Quod id ita exigit utilitas ac necessitas publica, cui per ea, quae principiad id deputata, concessaque sunt, non possit sufficienter subueniri. Etenim subditi reipublice, cuius sunt partes, subuenire tenentur, non solum sua, sed & se ipsos exhibendo, ac exponendo, quando bonum ac necessitas publica id ita efflagitat: eaque de causa, exigente id communi, publicoque bono, cui non possit aliter commodè subueniri, cogi possunt contribuere, quantum possunt.

B Et quando id postulat, publica necessitas ac bonum. Cessante verò publica necessitate, princeps in suam, & in suorum priuatam utilitatem, non potest tributa imponere, aut imposita augere, vel continuare, quae ob causam, quae iam cessauit, rite fuerunt imposita. Neque enim populus est propter principem, sed è contrario, princeps est propter populum, cui est prepositus, in bonum ac commoditatem illius: eaque de causa tributa, non ad voluntatem, & utilitatem principis sunt admetienda, sed ad utilitatem ac necessitatem publicae eius communis, qui tanquam administrator, defensor, curans, ac rector, est constitutus: contentosque esse debet princeps ijs, quae ad competentem sustentationem & sumptus ipsius, pro qualitate status & reipublice, & ad publicas necessitates sufficiunt, neque plus reipublicae subditorum tenetur ei tribuere. Unde si,

C quae illi à populo tributa sunt, non sufficiunt ad stipendia competentia ministrorum publicorum, ad reparationem pontium, domorum publicarum, membrum, & ad similes, aut maiores utilitates ac necessitates publicas, aut ad resistendum hostibus, tunc princeps imponere potest noua tributa, aut antiqua augere, quantum, & quando similes causae id postulare intencis verò cessantibus, cessare, ac minui debent tributa, iuxta causas, atque exigentias publicas, quae cessauerint. In hac conditione, & in praecedente, disputatione antecedente explicata, ut tributa sint iusta, & debeantur in conscientia, conuenient Caeter. in summa vet. b. v. c. 1. Joan. Med. de restitu. q. 13. & 14.

D Driedo de libert. Christ. lib. 2. c. 5. Castrop. 1. de leg. porral. c. 5. & 10. Gab. in. 4. d. 15. q. 5. Syluest. verb. gabella. 3. Angel. verb. pedagium. Sotus. 3. de iust. q. vlt. art. vlt. Cournar. reg. peccat. part. 2. §. 5. in fine. D. Anton. 2. part. titu. 1. c. 13. D. Th. in Epistola ad

republice: Quando enim ita est parata, non audent exteri bellum mouere, aut iniuriam inferre: si vero bellum moueant, aut aliam iniuriam inferant, facile ex pecunia exercitus instituitur, quo Respublica defendatur, & necesse sit piratæ ac vindicetur illarum iniuriarum.

Illud est hoc loco obseruandum. Vectigalia, quæ ex mercibus solvere coguntur mercatores, non tam redundare in grauium men ac sumptus ipsorum, quàm in grauium men & sumptus eorum, qui illas ex ipsis sunt exempti. Mercatores quippe, quod caro rili emunt merces, quas asportant, & quod plura tributa ex eis soluant, maioresque sumptus cum illis faciunt, eò carius eas vendunt, quatenus computationibus omnibus, competens extrahant lucrum. Quo fit, ut grauiamina eiusmodi magna ex parte redundent in populos, seu in emptores earum mercium, & non in mercatores: tametsi emptores ad id non attendant, neque tantum molestie irascantur, quantum essent, si emerent res minori pretio, alioquin inuito, & insuper cogentur soluere eas tributa, quæ emendo carius ob illa idem antea à mercatoribus soluta, ipsa soluant. b

Si Rex propter aliquid, quod concedit, aut remittit, imponat aliquod tributum, ut disp. 665. dictum est in Lusitania Olysiiponi, Euxore, & Scalabi, fuisse impositum tributum Empolitanis loco hospitij debiti curi Regis, tunc si Rex non sit concessis, eive, quod remittit, & teneatur restituere tributum, quod accepit à tempore, quo non sedit contraxit, & populi non teneantur ei soluere tale tributum. Quod si ex parte non sedit contraxit, teneatur pro rata restituere, quod accepit, & populi pro rata possunt deopagare ei tale tributum, tantundem aliunde compensare.

S V M M A R I U M

TRIBUTUM: in sum sit ac debeatque que forma, & que proportionaliter equitas seruanda.

Modus colligendi tributum seruandus regni, & dicendum sit, cur demandanda videatur. Eadem quo ad exteros, qui illud que etiam soluant, cum aliquo non teneantur.

Quæ forma in tributis imponendis sit seruanda, refert insum. Disp. 668.

OMNIA

TERTIA CON-

ditio, ut tributum sit iustum, & in co-

scientia fieri de-

beat, est: Ut in

eo debita structus

forma, hoc est, ex

qualitate, & com-

mensuratio, non

solum per comparationem ad causam, ita

videlicet ut non excedat, quod necessa-

rium est ad id, ob quod imponitur, & ut sit

commensuratum viribus eorum, quibus

imponitur, nec sit impossibile, ut viribus

disputationis antecedente circa secundam

conditionem, ut tributum sit iustum, est

explicatum, p. 65. etiam ut in eo fuerit æ-

qualitas proportionis geometricæ inter

personas, quibus imponitur, ita scilicet ut

iuxta proportionem facultatem virium

eiusque imponatur ac exigatur, neque

pauperes cogantur tantum contribuere,

quantum diuites & potentes, quando non

est res modica præcipue inposita in fig-

num subiectionis. Partes enim republice

iuxta vires cuiusque subnere tenentur

communi bono, necessitatibusque publi-

cis. Hoc autem emponendum non est

mathematicè, sed moraliter, ut recta ratio

prescripserit ac docuerit æquum esse

voluntatemque contribuere, attento statu

republice, ac viribus cuiusque. Præterea

intelligendum est, quando tributum exi-

gitur ob commune bonum, quod æquè ad

omnes spectat, quado vero exigatur propi-

ter bonum, quod peculiariter respicit

quosdam, illi præcipue sunt grauius. Ut

mercatores, & alij, qui peculiariter in-

digunt defensione à piratis, & grassatori-

bus, & latrocinibus; præcipue stat gra-

uius tributum ad sumptus ad id necessarios

tueri, ut in eadem disputationis præce-

dentis dictum est: id vnde etiam emptores

mercium maxima ex parte solunt, dum

pretium pro eis reddunt. Item, si aliqua

legitima sit exemptio à solutione tributi,

eius ipse, cuius sui maiores, aliquid vitu-

ter egerunt in comune bonum, hoc est in

grauandos, ut ceteri, quos id, in quo est

exemptio, in eoditioe hæc, ut tributum

sit iustum, & debeat in conscientia, con-

ueniunt doctores cõmuniter, Caieta. in sum-

ma verb. vectigal, Driedo de libert. Christ.

lib. 2. c. 3. A. Hom. 4. Castro. 2. de lege pona

hic. 5. c. 2. Gabriel. in 4. d. 15. q. 1. Mod.

de testif. 17. Sorus. 3. de iust. q. vi. art. vi.

& alij. D d 2 E g